

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postafutárkézpénztári csckeszámia: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában.
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A próbacsendőr.

Évenként próbacsendő ök százai rajzanak ki a tanalosztályokból, hogy az elfáradt öreg-szolgák helyébe új erőt vigyenek az őrsőkre, a továbbnevelés már az őrsők nem túlkönnnyű feladata. A fiatal lélek arra hajlik, amerre hajlítják, de aztán úgy is marad. Ami hiba az első lépéseknél történik, később helyrehozni nem lehet. Az, hogy a próbacsendőr mit lát az őrsön, kialakító, sőt sokszor döntő hatással lesz egész szolgálati életére s így a próbacsendőrök sorozatos összességükben azt is eldöntik, merre fut magának a testületnek az élete, jövője. Nagyon is fontos kérdés tehát: hogyan fogadjuk és foglalkoztassuk a próbacsendőrt az őrsön.

Mindenekelőtt gondoljunk arra, hogy a próbacsendőrök zöme őrszlaktanyát csak futólag, ha látott belülről, az őrséletéről tehát azok a fogalmak és elképzelések élnek bennük, amiket serdülő legénykorban a portyázó és vasárnap-sétáló csendőrök mozdulataiból és szavaiból, barátságos vagy barátságtalan, általában: helyes vagy helytelen magatartásából merítették maguknak. Szittak ugyan csendőrlevegőt a tanalosztályokban, de tisztában vannak azzal, hogy az igazi csendőrellet az őrsőkön folyik s bizony szorongó érzésekkel utaznak új otthonuk felé: hogyan fognak az őrsiroda ajtaján bekopogni, kikkel hozzá őket össze a sors a legénységi szobában és ezer más apró gond, aminek a fontosságát a megszokás később elhomályosítja, de ami a kezdő lépéseknél megannyi kérdőjelként mered a próbacsendőrré.

Mondottuk: új otthonuk felé utaznak, legyen hát az őrszlaktanya első perctől kezdve igazi otthonuk. Ez nemcsak az őrsparancsnokon, hanem az idősebb csendőrökön is múlik, akikkel a próbacsendőr a mindennapi életet — szobát, asztalt — megosztja. Sok öreg históriát hallottunk próbacsendőrugratásokról. Mindegy, megtörtént-e valamennyi. Lényeg az, hogy jellemző: mennyire ügyelni kell még a tréfára is, mert a fiatalossággal velejár, hogy mindent elhisz, mindent komolyan vesz azoktól, akiket idősebb bajtársakként ismert meg. A jókedvnek, tréfának senki egészséges ember nem ellensége, de van annak sületlen és durva tréfák is, nagyon alkalmasak arra, hogy kiábrándítsák a próbacsendőrt a csendőrhivatás komolyságából. Vigyázzunk hát azokra a bizonyos ugratásokra, mert a rossz tréfa önértet, tekintélyt és sok mást lerombol. A jóindulatú és

mértéktartó közvetlenség senki tekintélyének nem árt, annál inkább a bizalmaskodás.

Eppen ilyen hiba a másik véglet, amikor mindenki morózusan, komoran jön-megy a próbacsendőr körül, mintha legalább szuronyt, vagy éppen géppuskát hordozna a gyomrában. Az ilyen tekintélytartás-okából csinált ridegség nem sokat használ a tekintélynek, mert az ügyes próbacsendőr hamar átlát a szítán s legfeljebb azt érzük el, hogy ígyekszik másfelé, ahol barátságosabbak az emberek. Ne ridegséggel és nyerseséggel tartsanak az idősebbek tekintélyt, hanem tudással és kifogástalanul becsületes szolgálattal, jó példával, ami a próbacsendőrt is komoly munkaszeretetre neveli.

A próbacsendőr munkája alatt pedig ne azt értsük, hogy végre van valaki, aki a kertet kétévre visszamenőleg felássza és felvágja a téli tüzelőt. Ne csináljanak az idősebbek a próbacsendőrből cigarettahordozó, szaladjide-szaladjoda őrs-inast, mert nem ez a dolga. Természetes, hogy a fiatalabbnak az idősebbel szemben udvariasnak kell lennie és apró bajtársi szolgálatoakat is megtehet, de azt azért érezze a próbacsendőr, hogy az ő kalapja mellett is kakastoll leng s az idősebbektől csakugyan — tanulhat.

Ott vannak aztán az úgynevezett öreg-rókák, a nemsokat érő csendőrnek ez a legveszedelmesebb fajtája. Veszedelmes, mert vigyáz, hogy a szabályok keretében megmaradva baj ne érje, de hivatásérzete, hite a szolgálathoz nincs. Az ilyen öregroka minden szavával, mozdulatával rombolja a próbacsendőr hitét, lelkeségét s mindent, amiből a hivatásérzet kifejlődhetné. Cmikus fölénnyel beszél a szolgálatról, kötelességről és mindenről, ami a havi-zsoldon és nagypihenőn felülesik. Legfőbb gondja legyen az őrsparancsnoknak, hogy az ilyen lélekrombolást figyelemmel kíséri és ellensúlyozza, az eféle öregrokákban pedig legyen mégis annyi lelkiismeret, hogy legalább mások fiatal hitét el ne vegyék, mert ez már rokona a gonoszszágnak.

Nincs szebb, felemelőbb és büszkébb érzés, mint amikor az idősebb a fiatalabbakat tanítgatja. Mikor a maga küzdelmesen szerzett tudásából, tapasztalataiból átadhat valamit a jövő emberének. Ettől az érzéstől fosztja meg magát az őrsparancsnok, ha a próbacsendőrben csak a létszámtöbbletet és az idős csendőr, ha a próbacsendőrben az ugratóanyagot és a maga képzelt vagy valódi keserveinek a lerakódóhelyét nézi. Az volna a szép, ha egyetlen öreg csendőr s mi akadna, aki el ne mondhasa magáról: legalább egyetlen próbacsendőr nevelésében okosan és lelkiismeretesen én is tettem valamit. Ha jóézés a magunköltette facsemetéből egészséges, sudárbaszökök-fát látni, mennyivel szebb, ha ugyancsak — embernél érzük el.

Kiadatási fogság beszámítása.

Írta: ZSOLDOS BENŐ kir. ítélőtáblai bíró.

A „Csendőrségi Lapok” hasábjain más alkalommal már behatóbban ismertettem a külföldre menekült bűntettesek hazai bíróság elé való kiadatásának módját és tárgyi feltételeit. Ezúttal a külföldi letartóztatásnak a hazai szabadságvesztésbüntetésbe való beszámításának egyes kérdéseivel kívánom olvasóinkat megismertetni. Az újabb gyakorlatban e téren is merültek fel egyes fontosabb tudnivalók.

Polgári büntetőtörvénykönyvünk 94. §-a tudvalevően akként intézkedik, hogy a vizsgálati fogságnak a vádlott hibáján kívüli hosszú tartamát a szabadságvesztés- vagy pénzbüntetésbe be kell számítani. Amiből tehető nyilvánvalóan következik az, hogy amennyiben az ítélet megelőző fogvatartás tartamának hosszabb időre való terjedését a bűnvádi eljárás meghúzására törekvő vádlottnak saját magatartása eredményezte, a fogvatartási idő beszámításának nem lehet helye. Ez utóbbi eshetőség megfelelő megvilágítására csupán felemlítem itt Kúriánknak egy adott esetben nyilvánított azt az állásfoglalását, mely helyesnek nyilvánította a vizsgálati fogság beszámításának mellőzését akkor, mikor a vádlott az elmeorvóintézetben való tartását azzal a magatartásával idézte elő, hogy tébolyodottságot színlelt és ennél fogva a vizsgálati fogság hosszú tartama a vádlottnak saját hibájából származott.

Csak közbevetőleg említem fel itt, — bár szorosan nem tartozik jelenlegi tárgyunkhoz, hogy amint legfelsőbb bíróságunk egyik kiadatási döntésében olvashatjuk: a közbűntettesek kölcsönös kiadatása tárgyában Olasz-

országgal kötött államszerződés értelmében olyan esetben, mikor az olasz kormánytól magyar állampolgár kiadatását Prágában elkövetett bűntetendő cselekmény miatt, a cseh-szlovák kormány kéri, az olasz kormánynak joga van a kiadást a magyar kormánynak felkínálni. Ugyanitt jegyzem meg a beszámítás kérdésében az internálás esetét, amelyre vonatkozóan a bírói gyakorlat már teljes határozottsággal megállapította, hogy a közigazgatási hatóság részéről elrendelt internálás perjogilag sem nem vizsgálati fogság, sem nem előzetes letartóztatás, hanem közrendészeti jellegű őrizetbeartatás, vagyis biztonsági rendszabály, amelyet sem a polgári büntető törvénykönyv 94. §-a, sem a bűnvádi perrendtartás 327. §-ának 2. bekezdése értelmében a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani nem lehet.

Visszatérve a külföldi letartóztatás beszámításának kérdésére, a BTK. említett 94. §-ának analógiájára semmi kétséget sem szenvedhet a beszámítás megengedhetőségének vagy mellőzésének kérdése abban a ma már — sajnos — mindegyre gyakoribbá váló esetben sem, mikor a bűnvádi eljárás alá vont egyén éppen a büntetőjogi felelősségrevonás zikerülése és meghúztása céljából külföldi területre szökik és a folyamatba tett kiadatási eljárás során megkeresett külföldi hatóság részéről letartóztatásba kerül. Itt is vitán kívül kell állania annak, hogy az ilyen fogvatartás időtartamának a hazai büntető-ítéletben a kiszabott szabadságvesztésbüntetésbe való beszámítása is kizárólag csak abban az eléggé ritka esetben foghat helyet, ha a letartóztatási idő hosszabb terjedelmének csakis az elítélt hibája és jogszabályellenes szándékos magatartása volt az oka.

Ezt a kétségtelenül helyes és a fent hivatkozott tör-

Havas eső után.

Írta: HOMO.

Szó sem esett közöttük egész éjszaka. Csak mentek, taposták a csikorgó havat és — kimondhatatlanul fáztak. Rájuk nehezedett a fagyott természet némasága. Ahogy kitették a lábukat a községből, ember vagy állat útjukba nem ak dt. Minek portyáznak hát ők ketten ebben a soha véget nem érő kísérteties éjszakában?...

De mégis, van élet a havas-jeges földön. A gazdag Juhász szép tanyája kivilágított ablakokkal töri meg az éjszaka sötétjét. Ott élet, meleg, kényelem tanyázik...

Koltai őrmester minden figyelme, vágya a világos ablakokra vetette magát. Ami emberi vágyakozás belé-szorult, az mind a gazdag Juhász vagyona, kényelme körül keringett ebben a percben.

Az utak két kakastollas vándora aztán csak taposta a havat tovább. Tiportá, míg egyszer ennek a keserves, cudar éjszakának is vőgeszakadt. A Dénés-major környéke lassan feltűnedezték a kopasz akácágak között

s ott várt rájuk a pihenőszoba, a fáradt csendőr ígéret-földje.

Szerencsére a legjobb pihenőszoba került az útjukba. Minden volt benne, ami két fáradt ember megpihenéséhez kell, még — kályha is. Nem nagy, de befűtésre készen, száraz, izmos hasábkokkal körülbástyázva. Csak a gyújtó lángját várta...

Koltai őrmesternek most már megjött a hangja.

— Ez igen! Gyujts alá pajtás, amíg én megtapogatom a fülem tájékát, ha ugyan helyén van még a legyezőm. Ilyen betyár hideget az öregapám se pipált...

Dőlt belőle a szó. Amolyan beszélgetni avagy inkább beszélni szerető ember volt s szerette a humort, főleg a magáét. A fülét — legyezőjét — még elemlegette néhányszor, ez igen tetszett neki, jókat nevetett rajta s hogy a fiatalabb csendőr is mulatságosnak találta a dolgot, most már egészen meg volt elégedve a helyzettel.

Közben fogásra kerültek a fegyverek, felszerelés, a vigan duruzsoló kályha lehúzza róluk a köpenyt is. Akkor aztán letelepedtek az asztal mellé, bicska alá került a fagyos szalonna. Falatozás után Koltai őrmester nyújtózott egyet:

— Most pedig alszunk. De azért mégsem élet ez, hallod-e! Menni, mi a lábad elkopik... télen a hideg... hogy a szíved is havat kotor odabent... nyáron meg verejtékben főni a kalap alatt. Tudod-e, mi volna a igazi? Elkaphatni egy gazdag pógár lányának a derekát, hogy a földed után süvegeljenek az emberek. A vagyon mindent ad barátom! A többi? A többi csak dajkamese...

Pásztor csendőr, aki eddig szótlan tisztelettel hallgatta a járőrvezetőjét, most maga is nekikeseredett.

— Hát' iszen idekint még csak jó. Itt nem únom magamat. De a laktanya, az unalmas... Könyv, tanu-

vényszakaszban lefektetett alapelvnek is mindenben megfelelő álláspontot a jogirodalom általában már nem is szokta vita tárgyává tenni. Amde alsóbíróságaink gyakorlata még mindig többször beleütközik a jelzett szabály határaiba s egyes alsóbíróságaink olykor még abban az esetben is minden különösebb vizsgálódás és mérlegelés nélkül kitöltöttnek veszik a kiszabott szabadságvesztésbüntetésből a külföldi letartóztatás tartamát, amikor az úgy adatsa teljes mértékben nyilvánvalóvá teszik, hogy arra a fogvatartásra a vádlott saját hibája és magatartása szolgáltatott okot.

Éppen így volt legutóbb a felsőbb bírósági elintézés elé került egyik foglyos ügyben, melyben az első fokon eljáró kir. törvényszéknek a közvádoló részéről ebben az irányban is felelő ítélete minden indoklás nélkül egész terjedelmében beszámította a wieni batóságok részéről fogyanatosított másfélhavi kiadatási fogvatartást egy olyan vádlott javára, aki a bűnvádi nyomozás befejezése és a vádirat benyújtása után Ausztriába szökött, aki tehát már ezzel a magatartásával is feltétlenül bizonyossá tette azt, hogy magát a magyar büntető igazságszolgáltatás alól kivonni s az ellene indított bűnvádi eljárás sikerét megghusítani törekedett. Az ügyet felülvizsgáló felsőbb bíróság aztán ezt a beszámítási intézkedést, — mint minden más hasonló esetben is — természetesen mellőzte s vádlott javára az ítéletben az ott megállapított szabadságvesztésbüntetésből csupán a magyar területen kiállott előzetes letartóztatás tartamát nyilvánította kitöltöttnek. Ez sem tartozik ugyan ide most szorososan, de az ügy teljesebb megvilágítása végett mégis fel kell említenem, hogy ugyanebben az ügyben ugyanezzel az ítélettel szemben a bíróság az ország területéről való kitiltást

és a visszatéréstől örökre eltiltást szintén mellőzte, mert bár a könyvkötő mesterséget folytató vádlott román állampolgár s a felesége és gyermekei ezidőázerint Ujvidéken, tehát szerb megszállott területen élnek, a már több, mint tíz év óta állandóan Budapesten lakó vádlott iparűzéséhez szükséges műhelye, gépei és vevőköre — mint azt a felelőbírói főtárgyaláson igazolta is, — a fővárosban vannak s így a kitiltás egyenesen a létfenntartását veszélyeztetné.

Semmi kétség: hasonló helyzetekben ez az egyedüli humánus és méltányos álláspont. A baj csak ott van, amint azt a legújabb idők külpolitikai eseményei a legszembeszökőbben bebizonyították, hogy a fentivel azonos esetben a reánk agyarkodó szomszédainknál egyáltalában nincs meg a teljes joggal megkívánható viszonzosság, mert bizony, ha az az illető vádlott történetesen magyar állampolgár és jugoszláv vagy román területen ítéltkezik felette, az ottani illetékes hatóságok minden továbbiakra való tekintet nélkül irgalmatlanul átrepítették volna a magyar határon, a valaha is visszatérhetés minden legkisebb reménye nélkül.

A bűnvádi eljárás eredményének megbíúsítása céljával külföldi területre szökött vádlott ottani letartóztatásának kérdését illetően a gyakorlatban előfordulhat, amint hogy a világháború óta kelemen még nem rendezett viszonzossági esetekben nem egyszer elő is fordul, hogy a szabályszerűen kibocsátott elővezető parancs folytán fogyanatosított letartóztatás időtartama az illető külföldi hatóság késedelme vagy nemtörődömsége folytán hosszabb időre kitolódik, bár a megkereső magyar bíróságok a BP. 176. §-ában kötelezően előírt határidőket pontosan betartva, a kiadatásra irányuló alakszerű meg-

lás... tanulás, könyv. Még a fák is parancsra nőnek az udvaron. És a Mari néni!... mindig csak paprikás krumpli... Aztán semmi szórakozás... Hej, csak történne már valami, ami tarkázza egy kicsit a napokat...

Koltai őrmester most ráeszmélt, hogy a kifakadásával túllőtt a célon. Eszeágában se volt, hogy a fiatal csendőrt így nekikeserítse. Valósággal zokon vette, hogy visszhangot kapott a kesergésére, elvágta hát a beszédet röviden:

— Jól van no! Majd csak lesz valahogy, de most már aludj!

Ezzel elaludtak.

✱

Az Ég hatalmasságai megjegyzik maguknak az emberek kívánságait. Sokszor teljesítik, de nem mindig úgy, ahogyan azt gondoljuk. Pásztor csendőrnek is volt kívánsága, hogy történjék vele valami, ami a napokat tarkázza. Gyorsan teljesedett a vágya. Bevonulóban havas esőt kapott a járőr. A jeges víz átjárta a ruhát. Őt a csontokat s már a tüdőnél kopogtatott magas láb kíséretében, amikor a járőr bevonulását jelentette.

Kórházba kerültek, ott is egymás mellé. Az őrmester a lázalom zagyvaságában is Pásztor csendőrt kereste:

— Hallod-e Pásztor!... Élsz-e Pásztor?... Élni, élni akarok... látod pajtás... milyen szép a kiserdő... tisztelyettes úr... Ne üsse, ne üsse azt a gyereket Galambos... gazember... símogassa plébános úr... és az agyvelőm... még egy pohárral Mari néni...

Azután a krízis kábulatába zuhant Koltai őrmester, a csontemberrel pedig a Sors viaskodott tovább helyette. És Pásztor csendőr helyett is, aki a szomszédos ágyon már nem hallotta, nem értette az őrmester szavait...

A fiatalság ereje győzött. Az első szép tavaszi nap-sütés már a kórházkertben találta a két lábbadozó csendőrt. Még szédülő-gyengén, de éledő erővel üldögéltek egy padon s nézdelődtek.

Koltai őrmester azt mondta:

— Két hét múlva kimehetünk. Haza, az őrsre. Milyen furcsa dolog ez, te!... Irigylem az utcán járókélt embereknek. Ezelőtt kutyába se vettem az efélet... Soha sem gondoltam arra, mi jó van abban, hogy az ember ide-oda szaladoz, dolgozik, beszélget, rendesen kél, asztalnál ebédel, parolázik... nevet... elmegy a moziba... Nem tudtam eddig, mi az élet, de most már tudom... Csak ki innen!... Csak már portyázzatnék...

Elgondolkozott s aztán nevetve folytatta:

— Aztán te se tarkázd a napokat, elég lehetett belőle egész életedre, ha csak tarkaság kellett.

— Igaz! — hagyta rá a csendőr. — Csak otthon lennének már az őrsön...

✱

Teltek-múltak a napok s egy délelőtt a két csendőr beköszöntött a laktanyába.

Kerekedett ott erre felfordulás. A kutya majd megalondult örömeiben, ezerszer is körülnyargalásztta őket. Mari néni sikoltozott, kibuggyantak az örömkönyvei, csapkodta a térdét, örült, sirt, lelkesedett és ájultozott egyszerre, amint ezt csak Mari néni tudják csinálni. Majd észbekapott, hogy... szegény lelkem, virágom, a Pásztor úr már rég nem evett az ő finom paprikás krumplijából, beszaladt hát a konyhába, főzni...

Azután jöttek a bajtársak meleg kézszorításokkal. A régen látott laktanya minden zugából, tégladarabjából és bokrából annyi biztonság és derű sugárzott a két

keresés alapjául szolgáló iratokat idejében meg is küldi, — legfőképpen abból az okból, mert a megkeresett állam nem tekinti eléggé sürgősnek azt, hogy a kiadatás kieszközlése céljából rendelkezésére bocsátott adatok alapján mielőbb elbírálja: fennforognak-e vagy sem a kérdések esetében a kiadatás engedélyezhetőségének feltételei? — Ilyen esetben aztán, miután a büntettes külföldi fogvatartásának hosszabbra nyúlt tartama már teljesen kívül esik a kiadott egyén saját hibáján vagy magatartásán, a hazai ítéletben ennek a hosszabb letartóztatásnak megfelelő aránylagos része (de akkor sem annak egész terjedelme) a kiszabott szabadságvesztésbüntetésbe beszámítható. A vádlott eselekvőségén kívül eső ez a hosszadalmasság előfordulhat a kiadatás iránt diplomáciai úton támasztott megkeresés eseteiben is (természetesen a most itt tárgyalt esetekben sohasem politikai jellegű bűncselekmények üldözéséről van szó), mert sajnálva os bírói tapasztalat szerint, még a mai időkben is előfordul, hogy a külföldi hatóságok nem mindig tekintik a soronkívüliséget igénylő és arra joggal számot is tartható ügynek a magyar bíróságoknak akár hasonló, akár más tárgyú megkereséseit.

A jelzett és más hasonló speciális eseteken kívül tehát nem lehet helye a kiadási fogság semminemű beszámításának sem, eltekintve már attól is, hogy bizonyos esetekben a hazai bíróságok által vádlottra kiszabott esetleg súlyosabb (fegyház-, börtön-)büntetésből nem lehet arányos mértékben kitöltöttnek nyilvánítani az olyan fogvatartást, melyet egy aránytalanul enyhébb bánásmódot nyújtó külföldi letartóztatási intézetben hajtottak végre. A vétkes szándékból más állam területére átszökött egyén éppen e magatartása folytán a beszámí-

tás kedvezményét semmiféle jogos vagy méltányossági alapon nem igényelheti.

A magyar törvényszéki ügyviteli szabályok éppen a beszámítás könnyítése és a letartóztatásnak a büntetés hibáján kívüli hosszúranyúlásának lehető megelőzése érdekében intézkednek arról (160. §.), hogy a kiadási ügyekben pontosan nyilván kell tartani azt a határidőt, melyet az érvényben levő nemzetközi szerződések, a fennálló viszonyosság, vagy ilyenek hiányában a bűnvádi perrendtartás 476. §-ának 6. bekezdése a letartóztatás tartamátul megállapít. Ez utóbbi törvényhely szerint ugyanis szabadlábra kell helyezni a letartóztatott egyént akkor, ha az alakszerű megkeresés a letartóztatás fogvatartásától számított alábbi határidők alatt nem érkezik abhoz a törvényszékhez, amely a letartóztatást elrendelte: egy hónap alatt, ha a megkereső állam a magyar állammal határos, hat hét alatt, ha az más európai állam és három hónap alatt, ha Európán kívül fekszik. — Így tehát a megkereső külföldi hatóságot a kiadatni kért egyén letartóztatásáról értesíteni kell és egyben arra kell figyelmeztetni, hogy ha a kiadatás tárgyában alakszerű megkeresése a most jelzett határidő alatt nem érkeznék meg, a bíróság a terheltet azonnal szabadlábra fogja helyezni. Elő van írva az is, hogy a most jelzett figyelmeztetésről az igazságügyminisztériumhoz minden esetben jelentést kell tenni, a szabadlábrahelyezés megtörténtéről pedig a megkeresést intéző külföldi hatóságot szintén haladéktól értesíteni kell.

A kiadási fogság annak idején teljes mértékben való beszámításának a most jelzett okból történt szabadlábrahelyezés esetén természetesen semmi akadálya nincs.

A pszichotechnika kifejlődése és mai állása.

(Befejező közlemény.)

Írta: Dr. P. L.

hazatért csendőrré, hogy a lelkükre szakadt érzések majdhogyan könnyecsképeket sajtoltak ki a szemük sarkából.

*

Két hétig nem volt boldogabb ember Koltai őrmesternél és Pásztor csendőrnél. Jó volt az ebéd, izlett a vacsora, még a paprikáskrumpli is. Pásztor csendőr nem unatkozott, az őr esternek pedig esze ágában sem járt a vagyon, örült minden fűszálnak, elmulatott a sárga kislibákon, boldog volt. Portyáztak szívesen, paroláztak ismerősökkel vidáman s közbe-közbe megtapogatták a mind acélosabb izmokat a karjukon. Örültek az egészségnek, az életnek. . .

*

Két hét múltán megint a gazdag Juhász földje mellett vitt el az útjuk. Együtt portyáztak akkor is. Csak néhány hete, de micsoda mélységek nyelhetik el az ember emlékezetét ilyen kiesiny idő múltán is. . . Koltai őrmester nézi, nézi a tanyát, aztán átfelhőzi valami komor vonás az előbb még derűs arcát s egyszer csak odaszól a csendőrbőz:

— Látod pajtás, ez élet! A gazdag Juhászt a földje után süvegelik az emberek. Őrnak lenni barátom! A vagyon, a pénz mindent ad; a többi? . . . A többi dajkamese. . .

Pásztor csendőr bölintott, majd rákezdte a régi nótát:

— Hát 'iszen idekint csak jó, de a laktanya. . .

Azután ballagtak tovább azoknak az útján, akiknek sehogya se jó s akiket már a havas eső sem tud felébreszteni. . .

Előző két közleményünkben végigvezettük olvasóinkat a pszichotechnika lényegén és fejlődésén; ismertettük e tudomány modern kutatói eddigi vizsgálatainak érdekes eredményeit; néhány példa jellegzetességeivel pedig — szolgálati szempontokból is — mélyebbre kívántunk lejutni e — fiatal, életerős és fejlődő tudomány forrásaihoz.

Jelen közleményünk tárgyát a közbiztonsági (csendőrr, rendőrr) szolgálat „tesztje”-inek általános ismertetése képezi.

A biztonsági szolgálat lelki és fizikai kellékének kutatása eredetileg

1. Ternan nevű amerikai pszichológustól indult ki, aki már 1916—17-ben végzett ideartozó vizsgálatokat;
2. 1919. évben Stuttgartban,
3. 1920. évben pedig Lyonban és Berlinben a rendőrfőnökség törekedett olyan alvek megállapítására, melyek alapján a biztonsági szolgálat ellátására kiválasztando személyeket szabatosabban lehessen értékelni s nagyobb bizonyossággal kiválasztani az „alkalmasakat”.

A berlini eljárást Schneikert ismertette 1923. évben, 1924. évben pedig Schulte közölte módszerét a német szakirodalomban kiválóké még Moll és Piorkowski idevonatkozó munkálatai.

1. Körülbelül ugyanerre az időre esik, hogy Ameri-

A budapesti nemzetközi lovasmérkőzésen résztvevő külföldi tisztek megkoszorúzták a Hősök emléskövét.
(Schaller felvétele.)

kában *Thurstone*, Oroszországban *Szotomán* és más országokban mások is foglalkoztak az idevonatkozó személyiségi *kellékek* listájának összeállításával és a megfelelő próbák (teszt) megalkotásával.

Ha a fentebb — egészen vázlatosan — ismertetett, inkább csak idézett irodalmat áttanulmányozzuk, hamarosan észrevehetjük, hogy a csendőri-rendőri szolgálatra való alkalmasság ismertetőjelelt a szakemberek (egyetlen csendőrségi [rendőrségi] részről, másfelől a pszichológusok és pszichotechnikusok közül) a következő három csoportban tárgyalják:

A) Az első csoportba tartoznak a *testi erő*, a *kitartás*, a *fellépés stb.*, vagyis az úgynevezett *pszichofizikai* sajátosságok, melyek a biztonsági szolgálati ágban tényleg elsőrendű fontosságúak is.

B) A második csoportba sorolnak az *alkalmasság*-nak azon jogai, amelyek az *értelmi*, a *figyelmi*, az *emlékezési* működések körén belül nélkülözhetetlen sajátosságok.

C) A harmadik csoportban egyes *erkölcsi* és *jellemi* követelményekre mutatnak rá.

A fentebb említett írók közül egyik sem meríti ki e három csoport lélektani jogait és a hozzátartozó próbákat; ezért leghelyesebben akkor járunk el, ha eklektikus, azaz válogató módon, mindegyik rendszorből kiemeljük a nekünk, illetve céljainknak legmegfelelőbb mozzanatokat s így próbálunk többőkevebbé kimerítő képet alkotni.

A-hoz. A test (fizikai) kellékek elbírálása régidők óta fogva kellő megoldást nyert már a katonai, csendőri, rendőri stb. szolgálatban; egyrészt az orvosi vizsgálatok feladata a kellékek megállapítása, másrészt az egyes szakcsoportok (katonai, csendőri stb.) tisztjei bí-

rálják el (sorozások, jelentkezések, felvételek során), vajjon testileg alkalmas-e a jelentkezés. Mint érdekesen jellemző körülményt említjük meg, hogy pl. *Thurstone* — a fentebb már említett — amerikai tudós vizsgálati módszere, jóllehet elsősorban *lélektani* szempontok vezetik, erre a kérdésre is kiterjeszkedik, nevezetesen külön — pszichotechnikai műszerekkel — vizsgálja a jelölt *testi*: a hát, az alkar, az egész kar, a lábak erejét. E próbák egyszerű súlyemelés, vagy más, megfelelő teljesítmény pontos kimutatását teszik lehetővé és így valószínűleg „megméri” az egyes testrészek erejét, egyben megadva a jelölt „kifáradásának” megfelelő mérteket is.

Egyes további vizsgálatok hasonlóképpen gondolt fordítanak az *értekszervek* külön pszichotechnikai vizsgálatára is (az orosz *Szotomán*), pl. látás-, hallásélesség stb. Ezeknek a tulajdonságoknak pszichológiai vizsgálati szemléiben sem különbözik az ismert orvosi vizsgálatok módjairól.

B-hez. Sokkal részletesebb vizsgálati módszert és anyagot találunk a biztonsági személyek intelligenciájának mérésénél. A szorosan vett „*értelmesség*” kívül — mint az alábbiaktól látniuk — nagy szerepet játszanak bizonyos *figyelmi*, *emlékezési* stb. tényezők is.

1. A közbiztonsági személyzet *figyelmességi* állományú tagjait véve figyelembe, első helyen említjük a jó *megfigyelőképesség* szűkebbességét. Ezen képesség egyfelől a *kiterjedt* (disztributív) *figyelmű*, másfelől a jól összekapcsolt (koncentrált) *figyelmű* feltételezi, azonfelül a *tények* (nyomok) összefüggéseinek helyes, egyszerű áttekintését, tehát „*értelmi viszonytalálást*” is. (A lélektan az egyes képességek ugyanis szorosan összefüggnek egymással!).

A megfigyelésnél maradva: a jó csendőrnek

a) jó tárgyi megfigyelőnek kell lennie. Próbák: pl. a jelöltet valamely bűncselekmény színhelyére vezetük, ahol minden — a tettetől hátrahagyott — eredeti állapotban van. A jelöltnek a megtekintés után azonnal — és nem a színhelyen — le kell írnia a látottakat. Vagy: pl. a jelölt előtt egy — számára — váratlan, de a vezető által előre megbeszélt, véletlen jelenet szakítja meg a vizsgálatot. Ilyenek lehetnek: többek belépése a terembe, mozgának, beázódnak, valami cselekmény folyik le közöttük stb. A jelöltnek — kevéssel később — de kell számolnia a látottakról. Ezeket a próbákat „Aus-sage“-próbáknak is nevezik.

b) A jó csendőrnek kiváló „személymegfigyelő“-nek is kell lennie. Ezt a képességet tudományosan „fizionómiai emlékezet“-nek nevezik, amely kiterjed az egyszerű látott arcra vagy személyre, ennek változásaira, sőt meglehetősen elmaazkírozására s a kézírására (ujjlenyomatra) is. Próbák: a jelöltnek 20 nap-ig kell egy személyt szemügyre vennie elülről — majd profilban és — hátulról e azután megfigyeléseiről kiadott egy szem leírású úrlapot (signalement). Vagy: a jelölt 25 fotó-arc képet kap a kezébe; ezek közül több ugyanazt a személyt ábrázolja különböző korban, viseletben, ruházattal, hajzattal stb. E személy összes arcképeit fel kell ismerni és kiválogatni. Vagy: tíz fotóarc képet kétszer szétvágnak (az orrhelynél, a nyaknál); ezeket a jelöltnek össze kell állítania; zavartkeltés végett idegen képsorozatokból is keverünk közéjük — ugyanolyan nagyságban — képrészeket. Ide sorolható valamely gyanús (közvetlen) személy felismerése arckép, leírás vagy hátrahagyott nyomok alapján. Vagy: 20 újlennyomat közül kikeresni az azonosokat Vagy: 40 kézírásos név (pl. Budapest) közül, melyek közül kettő-kettő mindig ugyanattól a kéztől származik, kikeresni az összetartozókat.

2. A jó megfigyeléssel összefügg a jó emlékezősége. A közbiztonsági személyzet tagjainál e ről kell másodsorban említést tennünk. (Próbák nem egyebek, mint a pszichotechnikából ismeretes általános emlékezet-próbák. Mondatok pontos utánmondása — először rövidebbek, majd hosszabbak. Ez az úgynevezett szó- és mondat-emlékezet. Vagy: az esemény-emlékezet, t. i. egy elbeszélt esemény lényeges pontjainak (legfeljebb 8—10) elmondása. Ez egyúttal értelmi próba is, tudományosan: *lányeglátás*. Vagy: hat fotóarc képen ábrázolt személy-signalement — sajátosságainak megtanulása (orr, száj, haj, termet stb. nem túlságosan sokat!) Kérdés: hány ismétlés után tanulja meg hibátlanul a jelölt.

3. Harmadsorban a figyelemről kell megemlékeznünk, amelynek a jó csendőrnél egyszerre kell, tehát egy és ugyanazon időben, disztributívnak is lennie (sok részletet egyszerre áttekinteni tudónak) és koncentrálnak, amelynek nem más, mint az egyes részeket mélyreható és eltéríthetetlen megfigyelése, — illetve megfigyelni tudása. (Próbák az előbbire: a jelölttel számítani kivonásokat vagy szorzásokat, vagy más számtani példákat végeztetünk s közben más jelölteket vagy jelölteket hangosan vizsgálunk. Kérdés: mennyire volt eltéríthető a figyelem? Ezt a hibákból s a jelölt viselkedéséből állapítjuk meg: odanéz, figyel, munkájában megáll stb. Próbá az utóbbira, tehát a megosztott figyelemre: a *Giese-féle** tábla, melyen a 11. inger szerepel (fény és zöreje), melyek közül csak meghatározottakra kell meghatározott mozgásokkal felelni.

* Előbbi közleményünkben volt erről szó

4. További fontos követelmény az *értelmesség*. Ezt a következők szerint csoportosíthatjuk:

- a) kombináló éppesség,
- b) ítélő képesség,
- c) szorosabban vett érteimiség és
- d) praktikus intelligencia.

a)-hoz. Próbák a kombináló képességre: a jelölt három szóból hány értelmes mondatot tud alkotni; vagy: jól megérti-e s a parancs szellemében képe-e végrehajtani kiadott parancsokat vagy egyéb megbízásokat; vagy: egyes szétszórt mondatokat egybe tud-e állítani összefüggő egésszé?

b)-hez. Próbák az ítélőképességre:

A) személyek azonosságát, hasonlóságát, különbözőségét megtudja-e állapítani jelek, arcképek alapján; vagy: a kéziratok azonosságát. Pl. 10 kézírást teszünk a jelölt elé, melyek közül az 1., 3., 4. és 7-ik összetartoznak, az 5., 6., 8., 10. szintén, de az utóbbiak ugyanazon személynek különböző életkorából erednek. Vagy: helyzetek megítélése: holtelett találunk, melynek helyzetéből s egyéb körülményekből ki kell következtetni, mi lehetett a halál legvalószínűbb oka, esetleg felsoroltatandók az összes lehetőségek. Ehez természetesen — *beleérző-képesség* is kell.

B) erkölcsi összefüggések megállapítása.

c)-hez: A szorosabban vett értelmiség jelenti illetve magában foglalja: a lényegek megértését, a mélyebb, logikus gondolkodást, a kritikai (bíráló) képességet, a valószínűségek és lehetetlenségek felismerését stb. Mindezek olyan tulajdonságok, melyek inkább a *gyakorlati* esetek megoldásaiból tűnnek ki a jelöltnél, de — hangoztatnunk sem kell, hogy vannak erre vonatkozó, általános pszichotechnikai próbák is. Mindamellett érdekesebbek a gyakorlati életben felmerülő esetek, mint a próbák, különösen a próbacsendőri szolgálat és évek alatt pszichológiailag képzett altisztek, vezetők ellenőrzésével. Másodszor: a megfigyelés.

d)-hez. A Praktikus intelligencia. A jelöltnek 5—6 gyakorlati esetet kell megoldania. Apróbb példákat a biztósági szolgálat gyakorlati végrehajtásáról.

C) Erkölcsi és jellemrajzosságok, melyek mindenél a legfontosabbak és kiterjednek a közbiztonsági személyzet minden kategóriájára. Ezek a sajátosságok: külső magatartás, önfegyelméletesség, szolgálati fegyelem, egészséges erkölcsi érzés, kötelességtudás, munkakészség, megbízhatóság, megvesztegethetetlenség, kitartás, akaratérv, lélekjelenlét, ellenállóképesség (azaz a jelölt ne legyen könnyenhiwő, úgynevezett: szuggeszlibilis, könnyenmeghatódó; a felekkel való érintkezésnél ne mutasson idegességet, örömet, fájdalmat, haragot gúnyt stb), emberszeretet, jóindulat, tárgyilagosság stb.

A felsorolt egyes erkölcsi tulajdonságok meglétét legkönnyebb csak megfigyelésből lehet kikövetkeztetni. De vannak próbák is. Így pl. a *lélekjelenlét*re (erős inger, pl. váratlan pisztolylövés mellett mennyire tud a jelölt nyugodt maradni); a *megbízhatóságra* az amerikai *Voelfternek* (is „tesztje” van, pl. igazat mond-e mindig a jelölt, nem túlozza-e saját érdemeit, azaz tárgyilagosan ítél-e; nem enyhíti-e hibáit; nem követ-e el apróbb kihágásokat; megvesztegethetetlen-e; nem csal-e játék (kártyázás) közben stb).

Az *egészséges erkölcsi felfogásra* Fernald „tesztje”: apróbb-nagyobb bűnesetek leírása — 8—10 — az esetek súlyossága szerint sorrendbe helyezendő, pl. lopás éhség miatt; kerékpártulajdonítás könnyelműségből; sikasztás csak azért, hogy azórakozzon; emberölés fegy-

vernek meggondolatlan használata közben; gyilkosság felbevált állapotban, elkövetve apán az anya védelmére.

Mindezeknek a próbáknak értéke azonban attól függ, hogy mennyire válnak be a gyakorlatban, azaz mekkora a gyakorlattal való kölcsönösségük. Bizonyos, hogy a valóságos élet maga a legjobb pszichotechnikai vizsga, mivel azonban az itt elkövetett hibákat jóvátenni nem lehet, nagyon is meg kell becsülnünk a hasznosítanunk azoknak a tudósoknak a munkáját, akik megtalálták a módszerét annak, hogy mindenki a képességeinek megfelelő helyre kerüljön s ezt a kiválasztást ne az élet helyrehozhatatlan tapasztalatai, hanem ártalmatlan vizsgáztatás révén érhecsük el. Az elkövetkező évek és évtizedek fogják megmutatni, hogy a csendőrség is helyesen tette, amikor erre az útra lépett.

Térképolvasás, vázlat-készítés.

Írta: FEKETE PÁL százados.

Az oktató nehéz feladatát úgy tudja tökéletesen betölteni és eredményt csak úgy érhet el, ha az érdeklődést tantárgya iránt hallgatóiban fel tudja kelteni. Ha az oktatónak ez a készsége hiányzik, a tanítvány azt érzi, hogy a tantárgy „száraz”, az iránt nem tanúsít érdeklődést és csak immel-ámmal tanulja. Talán ezen is múlik, hogy az őrsőkön egyes kérdések iránt milyen mértékben érdeklődik a legénység, amelynek például a térkép használatában és vázlatok készítésében nincs meg a kellő jártassága. Tapasztalatom szerint ennek főoka az, hogy érdeklődést a tárgy iránt még nem mindenütt sikerült eléggé felkelteni. Igazán szakszerű oktatásban csak az iskolákban részestül a legénység, ez az idő pedig igen rövid a sok tanulnivalóhoz, de az őrsön eltöltött hosszú évekhez viszonyítva is.

A térképolvasás oktatása az őrsőkön főként csak az előírt egyezményes jelek gépies rajzolására szorítkozik, ami nem alkalmas arra, hogy a legénységben mélyebb érdeklődést keltsen a tereptan iránt s így azzal szabadidejében, önképzésszerűen, kedvtelésből is foglalkozzék, pedig igen szép és érdekes ismeretkör ez, ha megvan az érdeklődés iránta.

Már a legrégibb idők nagy hadvezérei is törekedtek olyan segédlet szerkesztésére, amelynek a segítségével soha nem látott vidéken is tájékozódni lehet. E törekvés folytán született meg a térkép.

Térkép alatt a föld természetes felületének és a rajta levő emberi munka fontosabb tárgyainak kicsinyített rajzát értjük.

Az ókori népeknek is megvoltak már a maguk térképei, ezek azonban korántsem fedték a mai térkép fogalmát, mert az ábrázolandó területet úgy rajzolták, amint az egy kiemelkedő pontról látszik és így a feltüntetett részletek nem álltak arányban egymással.

Ez az ábrázolási módszer kevés változtatással a XVIII. század végéig volt érvényben. A XIX. század elején született meg a jelkulcs és a pontos térkép nélkülözhetetlen kelléke: az aránymérték, ami aztán a mai modern értelemben vett térképnek megvetette az alapját.

A jelenleg használatos térképek a föld felületét előre meghatározott, úgynevezett egyezményes jelek alapján úgy ábrázolják, mintha azt felülről néznénk. Ez az ábrázolási mód a vízszintes vetületben való ábrázolás.

Magyarország területét főleg katonai szempontból a bécsi cs. és kir. térképészeti intézet mérte fel és egészen

az 1918. évi forradalomig az végelte a térképek helyesbítését és kiadását is. A forradalmak után munkáját a térképészeti intézet vette át.

A Csonkaország újra felmérését 1926-ban határozták el és a munkálatok 1927. év május hó óta vannak folyamatban.

Jelenleg az alábbi térképek forognak közkezen:

A 25.000-es térkép az eredeti helyszíni felvétel teljes másolata. A legnagyobb méretarányú és így a részletekben leggazdagabb térkép.

A 75.000-es térkép a tájékozódás és katonai szempontból fontos minden részletet felölel. A gyakorlati életben a legáltalánosabban használt térkép. Részünkre valamennyi között a legfontosabb.

A 200.000-es térkép a topográfiai részleteket jellemzően összevonva ábrázolja. Az általános tájékozódás eszköze, igen jó közlekedési térkép.

A 750.000-es térkép a földrajzi részletek elhagyásával általános áttekintést nyújt. Földrajzi tanulmányokhoz használatos.

A jó térképtől megköveteljük, hogy sokat mutasson és mérés útján a tereptárgyak egymástól való távolságát meg tudjuk határozni.

Szükséges volt tehát oly jelek szerkesztése, melyek segítségével a valóságnál sokszorosan kisebb térképen mindent, ami a terepen tájékozódás és katonai szempontból fontos, fel tudjuk tüntetni. E célt szolgálják az egyezményes jelek.

Az első egyezményes jeleket tartalmazó jelkulcs az idők folyamán bizonyos változásokon ment át. A szerkesztők igyekeztek azt egyszerűsíteni és minél könnyebben érthetővé tenni. E folyamat révén az egyezményes jelek egy része is megváltozott. A jelenleg még forgalomban levő régi kiadású térképek az 1875., 1882., 1888., 1894. és 1905. évi jelkulcsok szerint vannak rajzolva. Fentiekből láthatjuk, hogy az egyezményes jelek meg lehetőséggel gyakran megváltoztak. Az új magyar térképek már az 1923. évi jelkulcs adatai szerint készülnek.

A jelek megválasztásánál ugyan önkényesen jártak el, de igyekeztek arra, hogy azok jelentőségét lehetőleg könnyen fel lehessen ismerni. (Kereszt, fa, gémeskút, stb.)

A legtöbb egyezményes jel a megfelelő méretarányban ábrázolva olyan kicsiny, hogy azt a térképen fel tüntetni nem lehetne, ezért az egyezményes jelek „méretarányon felül” vannak ábrázolva. Így a legtöbb egyezményes jel az ábrázolt tereptárgynak csak a pontos fekvését tünteti fel, a kiterjedését azonban nem.

A tereptárgyak ábrázolása 1. alaprajzi (házak, építmények), 2. oldalnézeti (kereszt, fa), vagy 3. kigondolt jelek által történik (hid, villanytelep, stb.).

A szintbeli különbségek ábrázolása rétegvonalakkal és magassági pontok lehetőleg sűrű elhelyezése által történik. Az egyes rétegvonalakból és a köztük elhelyezett magassági pontokból tudjuk kiszámítani a két pont közötti magasságkülönbséget.

A rétegvonalakkal való ábrázolást úgy kell elkép-

KI TUDTA?

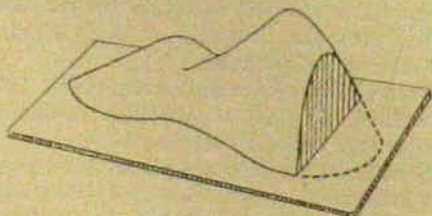
A franciák az elítélteiket Cayenne városba, Guayana gyarmat székhelyére küldik. Guayana Délamerikában, Braziliától északra a tengerpart mellett fekszik. A másik hely, ahova a gonosztevőket viszik, Numea városa. Ausztráliától keletre, Új-Kaledónia szigetén fekszik.

zelnünk, hogy egy hegyidombot egyenlő magasságokban vízszintes irányban felszelünk és a metszősíkok határvonalainak minden egyes pontját az idom alatt elhelyezett vízszintes síkra levetítjük.

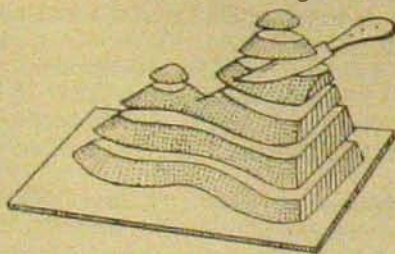
Az oktatáshoz szükséges szemléltető mintát az alábbi rajz szerint bármelyik esztélyes el tudja készíteni.

A lejtők meredekségét csíkozással (vonalkázással) juttatjuk kifejezésre. A csíkvonalak sűrűsége és vastagsága, valamint a rétegvonalaknak egymástól való távol-

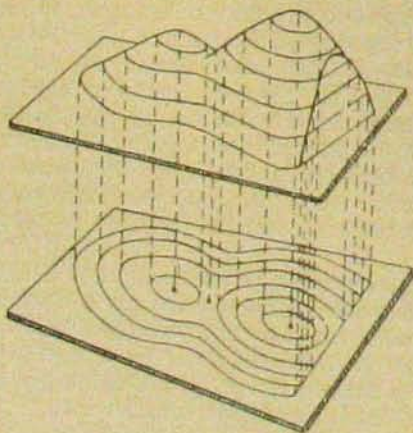
Térszinforma oldalnézetben

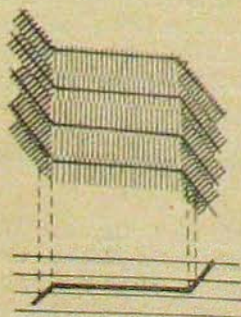
Térszinforma rétegenként átszelve

Térszinforma metszővonalával

sága jelzi a lejtő meredekségét. Minél sűrűbbek és vastagabbak a csíkvonalak és minél kisebb a rétegvonalak közti távolság, annál meredekebb a lejtő.

Ábrázolás

Keresztmetszet

Egyes térképeken a lejtős felületeket csíkozás helyett árnyékolással ábrázolják.

Nagyon szűk dióhéjba foglaltam itt az alapvető elméleti ismereteket, ennyit azonban tudnunk kell róla. Most pedig áttérek a térképolvasás tulajdonképpeni oktatására.

A térképolvasás első és legfontosabb kellékei a méretarányok és az egyezményes jelek, továbbá a térkép tájolásának tökéletes ismerete.

Az oktatóndót mindenekelőtt a térkép lényegével és céljával kell megismertetni. Csak, ha már nem tekinti a térképet rejtélyes vonalakkal telerótt, érthetetlen valaminek, lehet az oktatás terén egy lépéssel továbbmenni.

Célszerű az őrsállomásról, vagy annak környékéről több, lehetőleg közközben forgó térképet beszerezni és bemutatni, hogy ugyanazt a tereptárgyat, tereprészt, vagy községet hogyan ábrázolják a különböző térképek.

Ennek során meg kell magyarázni a térképeknek egymáshoz való viszonyát is: a részletes térkép 4 drb 25.000-es arányban készült térkép, az általános térkép pedig 8 drb részletes térkép területét foglalja magába.

Minél nagyobb a méretarány, annál inkább eltűnnek a részletek és annál inkább általánossá válik a térkép. A méretarány különbözősége szerint ugyanazon nagyságú papíron kisebb, vagy nagyobb terület van ábrázolva.

A méretarányok és az egyezményes jelek ismertetése párbuzamosan haladjon egymással. Az egyezményes jelek a jelkulcsban bizonyos rendszer szerint vannak csoportosítva, véleményem szerint azonban célszerűbb azokat fontosságuk és előfordulásuk gyakorisága szerint oktatni. Természetesen ügyelni kell arra, hogy végeredményben semmi ki ne maradjon. Az egyezményes jelek végén át lehet venni még a csapatjelzéseket, amennyire ez a csendőrség részére szükséges.

A méretarány oktatása kezdetén a kisebbítési arányt kell megmagyarázni. Egy egység (cm) a térképen a valóságban ugyanannyi egységnek (cm-nek) felel meg, mint amilyen arányban a térképet szerkesztették. Például 1:10.000 azt jelenti, hogy a térkép 1 cm-e megfelel 10.000 cm-nek, vagyis 100 m-nek a valóságban (a cm-ből a métert úgy kapjuk, hogy a két utolsó számjegyet elhagyjuk).

Ha az oktatóndók a kisebbítés lényegét felfogták és megértették, szerkesztessünk velük különböző arányokban mérleket. Eleinte kerek arányokat — ahol a végeredménynél törtek nem fordulnak elő — adjunk fel, 1:1000, 1:10.000, 1:100.000 stb.

A feladatott példa alapján az oktatóndó kiszámítja, hogy 1 cm hány méternek felel meg a valóságban. Például 1:10.000 aránynál 1 cm = 10.000 cm-el = 100 m-el.

Ha a számitás helyességéről meggyőződünk, rajzolassunk a papíron egy vízszintes vonalat, melynek bal vége a kiindulási 0 pontot képezi és attól jobbra rakjuk fel az egyes egységeket.

Ha az egyszerű méretarányok szerkesztésével a legénység tisztában van, áttérünk a katonai térképeknél használatos méretarányok szerkesztésére. Itt már kerek távolságok (100 vagy 1000 méter) kiszámításához az egyszerű hármasszabályt kell igénybe venni. Például az 1:25.000 aránynál 1 cm, vagyis 10 mm = 250 m-el. Ki kell számítani, hány mm lesz = 100 m-el.

$$\begin{aligned} &\text{Ha } 10 \text{ mm} = 250 \text{ m-el,} \\ &\text{akkor } X \text{ mm} = 100 \text{ m-el,} \\ &\text{tehát } X:10 = 100:250 \\ &X = \frac{10 \times 100}{250} = \frac{1000}{250} = 4 \text{ mm} \end{aligned}$$

Carlo Kekler, a budapesti nemzetközi lovasmérkőzés egyik legjobb — olasz — résztvevője.

(Schäffer felvétele.)

Az 1:75.000-es mérle szerkesztésénél fel fog tűnni, hogy $13 \text{ mm} = 1000 \text{ m}$, vagyis $1:3 \text{ mm} = 100 \text{ m}$. Ez a szám önkénytelenül gondolkodóba ejti az embert, hogy a térkép első szerkesztésénél miért nem választottak annak idején kerek számot eredményező méretarányt. Meg kell magyarázni, hogy a világháború előtt a hadsejregnél a lépés volt az elfogadott mérték — minden távolságot lépésben határoztak meg — és a fenti mértékegységénél $1 \text{ cm} = 1000 \text{ lépés}$, $1 \text{ mm} = 100 \text{ lépés}$. E méretarány méterre átszámítva adja a fenti tört számot.

Ha a legénység az egyezményes jeleket már jól ismeri és a méretarány lényegével is tisztában van, áttérhetünk a szobában való térképolvasásra. A részletes térképen haladjunk egy út, vasútvonal vagy folyó mentén s a legénységgel soroltassuk fel, hogy a követett vonal mentén mit lát. Követeljük mindig az egyes tereptárgyak szabatos meghatározását.

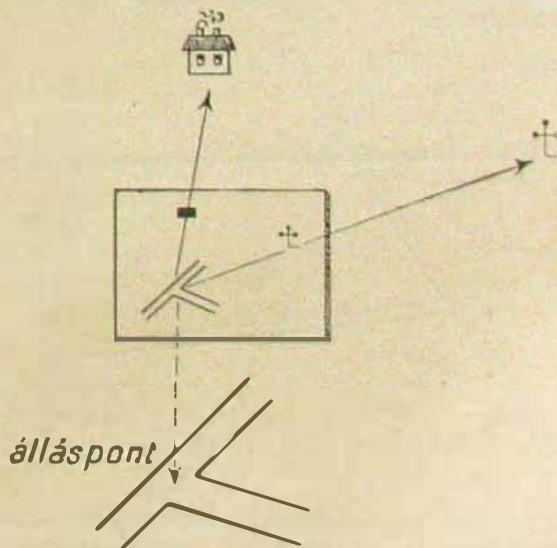
Távolságok kiszámítását a térképen mindig kisebb feladatok keretében oktassuk. Például: A legénységnek az őrshállomásról célővészetre B. községbe kell menetelnie. Ha a legénység óránként 4 km utat tesz meg, mikor kell elindulnia, hogy meghatározott időre B.-be érkezze.

A terepen való térképolvasás első kelléke az álláspont meghatározása a térképen. Álláspontunkat eleinte a térképen könnyen felismerhető helyeken (útkereszteződés, elágazás, híd, stb.) válasszuk meg, csak a gyakorlatok fokozódása során válasszunk nehezebben felismerhető helyeket.

Az álláspont meghatározása után a térkép tájolása következik. A térképet lehetőleg iránytűvel tájoljuk, mert ez a legpontosabb. Iránytű hiányában az északi irányt óra segítségével is meghatározhatjuk, ezt az el-

járást azonban csak napsütéses időben lehet alkalmazni.

De tájolhatjuk a térképet tereprészek és tereptárgyak szerint is. A terepen is ismert két jól látható tereptárgyat a térképen megkeresünk, azokat vonalszóval, fűszállal, stb. álláspontunkkal összekötjük és a térképet úgy állítjuk be, hogy az összekötő vonalak a tereptárgyak felé nézzenek.

A tájolás végrehajtása után a térkép alapján határozzuk meg a láthatáron belül látható összes tereptárgyak és tereprészek nevét, majd pedig a látóhatár mögött és így nem látható, de a térképen feltüntetett fono-

sabbak irányát is. E gyakorlatot távbecsléssel is célszerűen össze lehet kötni oly módon, hogy a meghatározott tereptárgy távolságát megbecsültetjük, majd a térképen pontosan lemérjük. A tizedes aránymértéket a távolságok meghatározásánál eredményesen tudjuk használni.

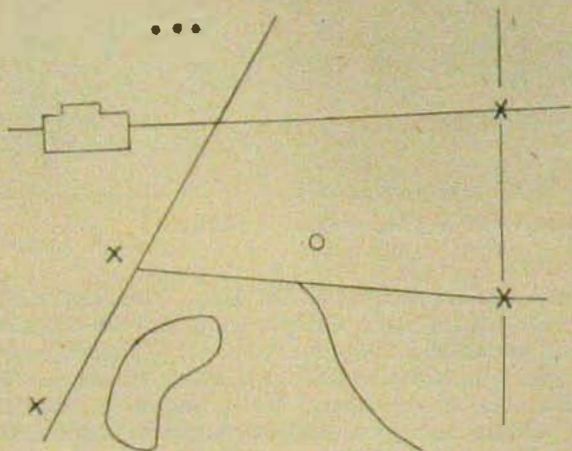
A terepen való térképolvasást eleinte az egyöntetű haladás biztosítása végett az űrs egész legénységével együtt kell végezni.

A vázlatrajzolás oktatását ugyanúgy, mint a térképolvasást, a tanteremben kell elkezdni, ha már a legénység az egyezményes jeleket folyékonyan tudja rajzolni. Az első vázlatokat mérle nélkül rajzoltassuk, céljuk, hogy a legénység a különböző egyezményes jeleket egymással összhangba tudja hozni.

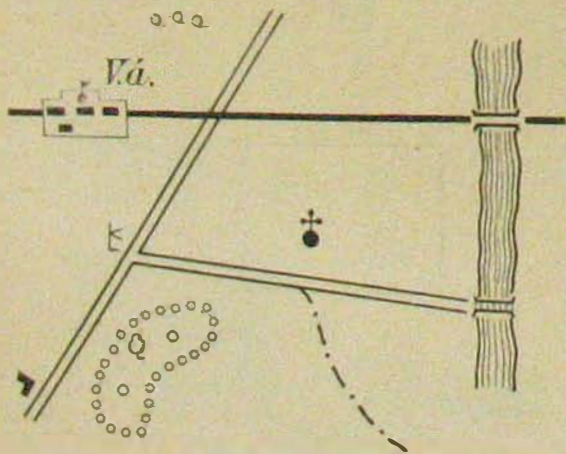
Az oktató a falitáblára különböző jeleket, vonalakat, pontokat helyez el, azokat megnevezi és elrendeli, hogy az oktatandók a jelek helyzetének megfelelő miyen egyezményes jeleket rajzoljanak a tábla alakjának megfelelő papírra.

A vázlat fejrovatát (csapattest, űrs, mit ábrázol a vázlat, stb.) minden egyes alkalommal tö tessük ki.

Az oktató által rajzolt jelek:

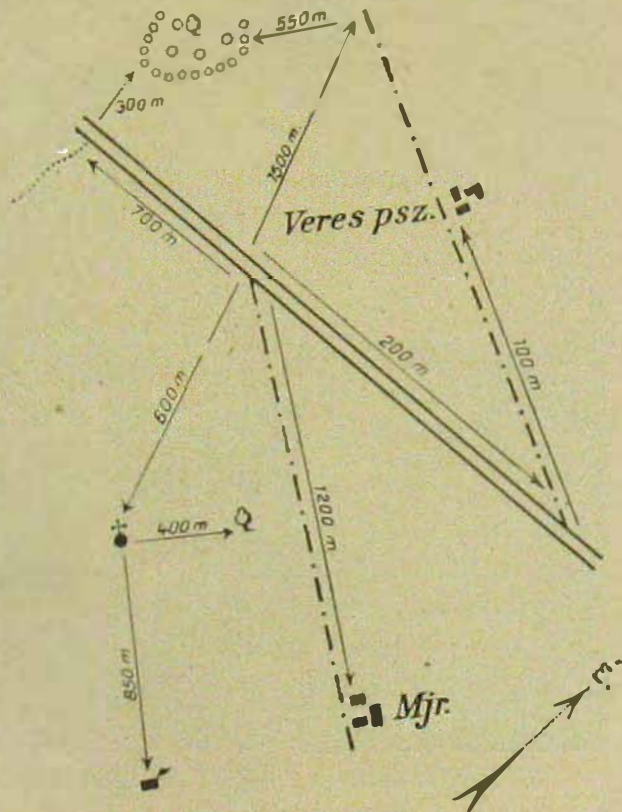

Ugyanaz a bemondott adatok alapján a legénység által kidolgozva:

Kellő gyakorlat megszerzése után áttérünk a mérle alkalmazására is. Az oktató a vázlat készítéséhez egy egyszerű mérlet rajzoltat a papír alsó szélére. (1:5000, vagy 1:10.000 arányban.) További eljárása a fentiekben mondottakhoz hasonló azzal az eltéréssel, hogy csak 1-2 tereptárgy helyzetét rögzíti bemondás alapján, a még

berajzolandó tereptárgyaknak a kiindulási ponttól való távolságát méterekben adja meg és azok pontos helyzetét a mérle alapján kell a legénységnek kiszámítani.

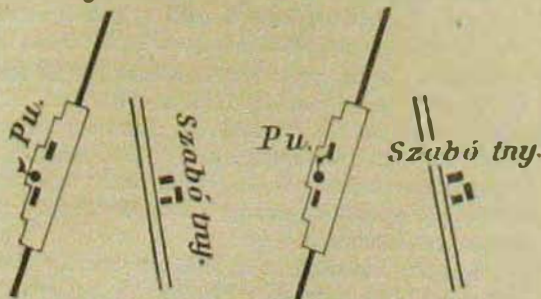

A vázlat elkészítése után határozzuk meg az északi irányt és rajzoltassuk be a vázlatba.

A kezdő rajzolóknak önkénytelenül hajlanak arra, hogy a vázlaton átló irányban haladó közlekedési vonalak mellett fekvő tereptárgyak megírását nem vízszintes, hanem a közlekedési vonallal párhuzamosan alkalmazzák. A leggyakoribb hibákat az alábbi rajzokban ismertetem:

Helytelen.

Helyes.

Egy másik hiba, hogy az egyezményes jeleket valóban sokszorosan „mérle fölül” rajzolják, ami a vázlat áttekinthetőségét nagy mértékben befolyásolja és értékét lerontja. Fel kell hívni a legénység figyelmét, hogy az egyezményes jeleket csak akkorára kell rajzolni, hogy azok jelentősége felismerhető legyen. A jelkulcs ugyan pontosan meghatározza minden egyezményes jel nagyságát, de annak betartását a legénységtől nem követelhetjük, mert ahhoz bizonyos rajzbeli készség szükséges, amivel legénységünk ez idő szerint még nem rendelkezik.

Ha a fentiek szerinti iskolászerű vázlatkészítésben a legénység a kellő gyakorlatot megszerezte, áttérünk a terepen való vázlatkészítésre.

Az álláspontot lehetőleg egyenes út, vagy vasútvonal mellett válasszuk meg, amit a készítendő vázlatba elsőnek rajzolunk be. Ezután az oktató határozza meg a vázlatba bekerülő tereptárgyakat és azokat a legénység a mérle alapján rajzolja be. Az egyes távolságokat le kell lépni s az ismert szabály (lépések száma szorozva hárommal és osztva négygel) szerint méterre átszámítani. A rajzoláshoz célszerű cm²-es ellátott papírt és cm-es beosztással ellátott vonalzót használni, ami a vázlat elkészítését lényegesen megkönnyíti.

A gyakorlatok kezdetén nem annyira a lemért távolságok, mint inkább a pontos irányok betartását kell követelni. Természetesen a követelményeket a gyakorlat folyamán fokozni és a lehető tökéletességig fejleszteni kell.

Az oktatást az álláspontból való vázlatkészítéssel fejezzük be. Ez alatt azt értem, hogy a kiválasztott álláspontot a vázlat készítése során elhagyni nem lehet. A lerajzolandó tereprészen az egyes útvonalak és tereptárgyak helyzetét és egymástól való távolságát becslés útján kell megállapítani. (Harcserűi vázlatrajzolás.) E munkálatoknál a térképet is igénybe lehet venni.

Harcserűi vázlatokhoz mérlet nem szerkesztünk, hanem csak a körülbelüli méretarányt tüntetjük fel. Például: 1 cm körülbelül 50 m.

Vázlatok készítésénél szigorúan ügyeljünk, hogy az északi irány és a méretarány minden esetben fel legyen tüntetve, mert nélkül a vázlat teljesen értéktelen.

Kellő gyakorlat elérése esetén egyszerű harchelyzetek (tábori őrs, raj, szakasz helyzete, menetelő oszlop, stb.) rögzítését is gyakoroljuk, de az oktató ügyeljen, hogy e téren ne menjen túlzásba.

A felsorolt anyagon nem elegendő egyszerűen átszaladni, hanem annak minden részét alaposan kell gyakorolni és a már egyszer átvett anyagra mindig vissza kell térni, nehogy az feledésbe menjen.

Egy járőrtalálkozás története.

Írta: ARKOSI GYULA tiszthelyettes (Budapest).

1911-ben történt. Augusztus 2-án vonultam be a maroshévi őrsre a próbacsendőriskolából, telve önbizalommal és azzal a lelkesedéssel, ahogyan csak a pályája kezdetén álló fiatal lélek forrósága tudja fűteni a szívét. Érdeklődéssel néztem mindenre az őrsön, hiszen úgyszólván minden ismeretlen volt előttem az őrs belső életéből. Idősebb bajtársaim és őrsparancsnokom szeretettel fogadtak és igyekeztek mindenben kielégíteni kíváncsiságomat, ami pedig éhes volt, mert olyan titokzatosnak rajzoltam meg előre az őrséletet magamnak és annyira vágytam mindent, ami az őrsrel kapcsolatos, lehetőleg már az első órában megismerni, hogy a kérdések özönével árasztottam el idősebb bajtársaimat mindaddig, amíg valamelyikük le nem hűtötte kíváncsiságomat azzal, hogy „Ne búsulj öcsém, hamarosan kiveszed a részed mindenből, még majd bele is fáradsz talán!” Legfőbb érdeklődésem azonban arra irányult, milyen lesz az első szolgálatom és hogyan fogom tudni értékesíteni a gyakorlatban azt a sok szép és hasznos tudományt, amit a próbaiskolában magamban felhalmoztam.

Ennek a megismerése nem is váratott magára sokáig. Augusztus 4-én gyönyörű reggelre ébredtünk. Őrsparancsnokom a délelőtti folyamán tudomásunkra adta,

hogy másnap, 5-én déli 12 órakor a Görgényi havasok egyik csúcsán járőrtalálkozás lesz, amelyre őrsünkről is járőrt kell vezényelni. A választás az akkoriban odahelyezett másodaltisztre és reám esett. Én ugyan csak azt a parancsot kaptam, hogy lássam el magam két napra való táskaelelemmel, mert 50 órát tartó szolgálatba megyek, a szolgálattal kapcsolatos tudnivalókat csak járőrvezetőmmel közölte részletesebben őrsparancsnokunk. Délre volt kitérve az indulásunk. Mint említettem, reggel gyönyörű napos idő volt. Indulásunkra azonban már sötét felhők kezdtek tornyosulni az égen és előre láttuk, hogy ezt a szolgálatot nem ússzuk meg szárazon. Pontban 12 órakor indultunk el és szolgálatunk úgy volt kiszámítva, hogy pontosan másnap déli 12 órára kellett a találkozás helyén megjelenni.

Utunk csak addig vezetett emberlakta helyeken, amíg az őrsállomásról kiértünk a határba. Ez kb. egy óra hosszat tartott. Ezt az órát még az idő is kívárta szépen, alig hagytuk el azonban a községet, hatalmas mennydörgések és sűrű villámcsapások között megeredt az eső. Meg is jegyeztem a járőrvezetőm, hogy csak próbacsendőr ne volna a világon. Valahányszor próbacsendőrrel megy szolgálatba, mindig éri valami „baleset.” Végül mégis csak beletörődött az esőbe, amit én egyelőre semmibe sem vettem, sőt nagyon mulatságosnak találtam.

Kérdésemre, hogy miként találunk arra a helyre, ahol a találkozásnak meg kell történni, azt felelte, hogy őrsparancsnokunk részletesen megmagyarázta és megmutatta térképen az utat, a térkép ott van a járőrtáskában, tehát ne legyen nekem semmi aggodalmam az oda-találást illetően. De hiszen — mondom én — ha már oda találunk, onnan visszajönni meg éppen gyerekjáték lesz, mert akkor már megismerjük az utat. Csak ekkor közölte aztán velem a járőrvezetőm aggodalmaskodó arccal, hogy visszafelé nem szabad ugyanazon az úton jönnünk, hanem egészen más irányba kell a találkozás után bevonulnunk az őrsre.

Bár az eső szakadatlanul zuhogott a nyakunkba és járőrvezetőm arca egyre komorabbá vált, mint ahogy az idő is egyre sötétebb lett az erdőben, én mégis olyan szépek és mulatságosnak találtam mindent és nem győztem betelni attól a sok szépségtől, amit a természet nyújt annak, aki meg tudja azt benne találni. Utunk egyre feljebb és feljebb vitt a hegyekbe s egyszerre csak végleg elmaradt a kocsival járható út, már csak gyalogösvény vezetett tovább. Ekkor már sötét volt, alig láttunk valamit, inkább csak az őztönünkben bízhattunk. Szerecsényekre a villámlások megvilágították időnként a tájat, de azután annál nagyobb lett a sötétség. Így mentünk rendületlenül, csurcívizesen. Szó sem lehetett arról, hogy valahol fedél alá juthassunk, mert fenn voltunk a havasokban, hol emberi, de még állati nyomoknak sem volt híre-hamva sem. Legfeljebb, ha az odujába igyekvő medve, vagy más vad mozgása zavarta meg pillanatra a mozdulatlanságot, ami körülött bennünket.

Éjfél tájban közölte velem a járőrvezetőm, hogy elérkezett az ideje a pihenőnek. Mit gondolok, hol tartjuk meg a pihenőt, miután arról szó sem lehet, hogy lakott helyet vagy bármilyen kis odút is találjunk, ahol meghúzódunk. Végre is úgy oldottuk meg a nagy kérdést, hogy nem tartjuk meg a pihenőt, hanem megyünk tovább, hátha mégis akadunk valami barlangra vagy esztinára, ahol legalább az eső nem ver. Én nem éreztem semmi fáradságot és akár két nap, két éjjel is hajlandó lettem voltam menni, annyira szépnek, regényesnek találtam az első portyázásomat. Nem úgy azonban a járőrvezetőm, aki — mint említettem — az Alföldről került oda és tel-

jesen szokatlan, ismeretlen volt neki a hegyvidék. Talán jó félórát, ha mentünk még, mikor megazólt. — Na öcsém, én bizony nem bírok tovább menni, annyira fáradt vagyok.

Megálltunk tehát egy hatalmas fenyőfa tövében. Agakból, fenyőgalyakból tetőformát tákolunk össze, ami az eső ellen védett egy kicsit, alatta pedig fenyőgalyakból heverő rendeztünk be magunknak. Az én ujjas vállgalléromat ráterítettük a fenyőgalyakra, járőrvezetőm gallérját pedig a tetőre terítettük ki az eső ellen. Ettünk valamit úgy, ahogy tudtunk, majd valahogy sikerült egy kis tüzet csinálnunk a járőrtáskából előkotort száraz papir segítségével.

Nem részletezem tovább, hogyan telt el a pihenőre szánt hat óra, legfeljebb még annyit erről, hogy járőrvezetőm a kimerültségtől elaludt és kisebb megszakításokkal végigszundikálta a pihenőidőt, míg én a tüzet igyekeztem életben tartani. Végre mégis csak megvirradt és 6 órakor folytattuk utunkat. Az eső hűsége kísértőnké vált, kitartott mellettünk végig, 11 óra tájban végre megpillantottuk a hegycsúcsot, ahol sejtelmünk szerint a találkozásnak történnie kellett. Itt az erdő mindinkább ritka lett s végül a fák teljesen elmaradtak, csupán a meredek és kopár hegyoldal sötétlett előttünk. Mikor odaértünk, láttuk, hogy jó helyen jártunk, mert az egyik szomszédos óra járőre már ott dicsérte az időjárást. Nagyon megörültünk egymásnak s a járőrvezetőm ajkáról olyan mormogásfélét véltem hallani, mint amikor halálát rebegünk a Mindenhatónak, hogy megsegített. A találkozás időpontjára, 12 órára már három járőr gyűlt egybe, de a parancs szerint hét járőrnek kellett összehatalálkozni. Így aztán vártunk. Közben egymást vigasztalták a járőrök, hogy ne búsuljunk, hátra van még a fekete leves. Akkor nem vettem ezt komolyan, később azonban tényleg fekete leves lett belőle.

Aztán megérkezett a szakaszparancsnok úr egy mohány hegyilő hátán. Velejött az utolsó járőr is. Az eső kitartóan esett, pillanatig sem szünetelt. A szakaszparancsnok úr röviden közölte velünk, mi a célja a járőrtalálkozásnak, majd egy vállgallért esernyőnek feszítettünk kis annak a védelme alatt az egyes járőrök őrzési lapjába az ellenőrzést bejegyezve, mindannyiunkat útnak indított a szélrózsa minden irányába.

Egyik járőr sem mehetett ugyanazon az úton vissza, így mi is, járőrvezetőm nem kis szomorúságára megindultunk ismeretlen irányban azzal a titkos gondolattal, bárcsak minél előbb fedél alá juthatnánk. A sors azonban másként akarta. Alig mentünk jó félórát, az eső még jobban rázendített, de még ez a kisebb baj lett volna. A nagyobb baj ott kezdődött, hogy a felhő aláereszkedett és velünk együtt mindent eltakart. Egymást is alig láttuk. Egyszer csak azon vettük észre magunkat, hogy minden tájékozódásunkat elvesztettük. Hiába nézegettük gyújtó mellett a térképet. Semmi támpontunk nem akadt s csak tapogatóztunk és forogtunk ott egy kis darab helyen, mint a világtalan ember. Járőrvezetőm kezdte elveszíteni a nyugalmát, a soha nem látott begyi vadon kezdte benne az önbizalmát. Addig jártunk-keltünk, bolyogtunk aránylag kis területen, amíg besötétedett, ránk esteledett és a legcsekélyebb reménye is megszűnt annak, hogy valamire határozott céllal elindulhassunk. Végre is nem tehetünk mást, bevártuk a reggelt ott, ahol voltunk, bízza abban, hogy az eső is eláll, a köd is felszakad s akkor majd csak eltaláljuk azt az irányt, amely kivezet a rengetegből.

Hogy az éjjel hogyan telt el, nehéz volna leírni. Én

ugyan még akkor sem vesztettem el a próbacsendőrkorral járó jókedvemet és hidegvéremet, de a járőrvezetőm bizony már igen leromlott állapotban volt. Mégis csak megvirradt végre, de ennél több reményünk nem teljesedett, mert sem az eső nem állt el, sem pedig a felhő nem akart elvonulni, inkább még sűrűbben telepedett ránk. De mégis tenni kellett valamit, mert a bevonulás ideje közel volt már, a tarisznyánk is kiürült s így az a veszély is kezdett fenyegetni, hogy éhen halunk, ha sokáig tévővázunk. Megindultunk hát taláalomra, de sehogyan sem bírtunk olyan helyre jutni, ahol valami tájékozódást szerezhettünk volna követendő utunk felől. A térkép is néma maradt, habár járőrvezetőm szinte könyörgve nézte, hogy valami kis útbaigazítást adjon. Mindhiábavaló volt. Mentünk, bódorogtunk, forogtunk, topogtunk, mint aki elveszített valamit s a vége az lett, hogy mintegy öt-hat órai járkálás után odalyukadtunk ki, ahol az éjjelt töltöttük. Engem még mindig nem izgatott a dolog, mert bírtam minden fáradsámat, járőrvezetőm azonban már teljesen ellankadt. Nem is volt ez csoda, mögötte már sok-sok kilométer portyázóút volt, de meg is hűlt, köhécselt, reuma kínozza, szóval ki volt merülve teljesen.

Igy telt el az egész nap és az egész éjjel megint. A szolgálatra előírt időnk már régen lejárt s mi a rengetegben bolyongtunk minden reménysugár nélkül, epen tengődve. Végre a következő reggel elállt az eső, kezdett derülni. Elindultunk egy gerincvonulaton és addig mentünk, míg egyszer gyalogösvényre akadtunk.

Ekkor már tudtuk, hogy meg vagyunk mentve. Vigabban követtük a kis gyalogösvény irányát. Nem is csalódtunk, hamarosan erdei kocsútra jutottunk, amelyen aztán mindig lejjebb-lejjebb ereszkedtünk. Délután 2—3 óra tájban az erdő ritkulni kezdett és egy templom tornyát pillantottuk meg. Járőrvezetőmnak sem kellett egyből. Leült és kijelentette, hogy beteg, tapodtat sem tud tovább menni, ami bizony rá volt írva az arcára s a szeme lázban égett. Megkérdezte, megtanultam-e azt a paragrafust, amelyik a járőrtárs teendőit írja elő arra az esetre, ha a járőrvezető szolgálatközben hirtelen súlyosan megbetegedik. Nagy buzgalommal jelentettem, hogy igen, megtanultam.

— Nos tehát, — mondta ezután, — azonnal menjen le öcsém abba a faluba, amelyiknek a tornya látszik, a községi bírót útján rendeltessen ki elfogatot s azzal olyan gyorsan, ahogyan csak tud, jöjjön vissza érten!

A község már csak kb. 3—4 km. lehetett, tehát elég hamar odaértem s akkor derült ki, hogy mi a szomszédos Csak vármegye területére bolyongtunk el és Gyergyóremeténél lyukadtunk ki, az éppen ellenkező irányban fekvő Gödömesterháza helyett.

A községi bírót derék székelő volt, hamarosan a saját szekerét küldte el velem, azon szállítottam be a járőrvezetőmet a vasútállomásra. Onnan vonaton vonultunk be az őrsre, ahol már mindenki elveszítettnek hitt beteget. Szegény járőrvezetőm csakugyan komoly betege lett ennek a szolgálatnak. Nagyon megfázott, másnap kórházba került tüdőgyulladás és több, mint hat hétig nyomta az ágyat.

Közben az Alföldre való visszahelyezési kérelmét is felterjesztette, orvosi bizonyítványokkal kellőképpen alátámasztva. Sikerült is elérnie az áthelyezését úgy, hogy amikor a kórház utáni betegszabadságról bevonult az őrsre, csak annyit időzött ott, amíg összecsomagolt s másnap már repült vele a vonat szíve-vágya, a nagy magyar Alföld felé. Én pedig, a próbacsendőr, talán még egészségesebb lettem ezután az első viszontagságos szolgálatom után, mint azelőtt voltam.

Délidőben...

Lovak ingyulladása és tüdő-tágulata.

Írta: DR. RÓNAI SÁNDOR, állatorvos.

Két olyan betegség ez, amelyek miatt sok ló válik szolgálatképtelenné és kerül selejtezésre.

Ingyulladás. Tudjuk, hogy működésük szerint kétféle ín van: feszítő és hajlító ín. Mikor ingyulladástól beszélünk, mindig a hajlító inak megbetegedésére kell gondolnunk s majdnem minden esetben az elülső lábak megbetegedésére, mert a hajlítóinak csak ritka esetben betegszenek meg a hátulsó végtagokon. Tudjuk azt is, hogy a hajlítóinak megbetegedésének helye a szár hátsó felületén van, ahol ezek az inak egymás fölött (csüd-, pata- és pártahajlítóin) haladnak a tapadási helyük felé. Egészséges állapotukban ezek az inak jól kitapinthatók, egymástól jól különválaszthatók, egész terjedelmükben tiszták, egyenletesek, azaz mentesek minden csomócskától, kidudorodástól. A kívánt, igen jó inakra azt szokták mondani, hogy „olyanok, mint az üveg”.

Az inak erős, nagy nyúlásra képes rostokból tevődnek össze. Mihelyt azonban ezek az ínrostok — azaz az ín maga — bármely oknál fogva rugalmasságuk határán túl nyúlnak, több-kevesebb ínrost elszakad és létrejön az ingyulladás. Azok az okok, melyek alkalmul szolgálnak az inak túlnyúlására és így az ingyulladás kifejlődésére, a következők: Egyenetlen, mély talajon való hosszú és gyors mozgás; a végtagok egyes sza-

bálytalanságai, mint pl. a hosszú, puha csüd, melyeknél fogva az inak nagyobb megterhelésnek, nyúlásnak vannak kitéve; a nagyon meredek vagy a hegyesszögű pata; a túl magas vagy ellenkezőleg, a túl alacsony sarokfalak és a rossz patkolás. Okok, melyek hol az egyik, hol a másik, esetleg együttesen mind a három in gyulladását idézhetik elő. Pl.: a magas sarokfal és alacsony hegyfal, vagy magassarkú patkó esetén a pártahajlítóin van erősebben igénybe véve és így ezekben léphet fel gyulladás, viszont alacsony sarokfal esetén a patahajlítóin van ennek kitéve. Mindezekben kívül keletkezhetik még ingyulladás: ütés, zúzódás, bevágás után, nemkülönben mint szövődményes megbetegedés egyes fertőző betegségekkel (mellkasi influenza, mirigykór, petecskór stb.) kapcsolatosan.

Az ingyulladás késői felismerése, elhanyagolt kezelése, gyakori kiújulásai időelőtti inzsugorodásra, következményes rokkantságra vezet, ami maga után vonja a ló használhatatlanságát. Rokkant lovat mindenki láthatott: a két elülső láb lábtőben előre hajlott, a ló, hol az egyik, hol a másik lábát pihenteti s a lábai remegnek.

Érdekes

Mentofazzi római biborosnak a kijelentése, aki 64 nyelven beszélt: szerinte a legszebb az olasz, aztán a görög s harmadsorban a magyar nyelv.

Nem gyógyítani, hanem megelőzni kell a betegséget, tehát minden lovasnak elsősorú kötelemi közé tartozik, hogy lovát e betegségtől megóvja. Kerülni tehát az előidéző okokat, azaz: a lehetőség szerint megválasztja az alkalmas utat, amelyen célja felé halad: elkerüli a mély, süppedős talajú helyeket, ha pedig ezek elkerülhetetlenek, az ilyen helyeken lassan, megállva megy a lóval; a patkolásnál nemcsak jelen van, hanem néz és lát is s az esetleges helytelenségre, avagy hibás pataalakulásra a patkolókovács figyelmét felhívja. Természetesen legfőképpen ügyel a szabályos, helyes lovaglásra.

Nézzük végül, mi a teendő ingyulladás esetén? Az ingyulladásban beteg ló rend szerint elég súlyos fokban sántít, az inak meg vannak duzzadva, melegebbek a rendesnél s ha kicit megnyomjuk azokat, a ló elkapja a lábát, az inak tehát fájdalmasak. Természetesen a lovat azonnal pihentetjük s hideg — nyáron a lehetőség szerint jéges — borogatást rakunk a beteg lábra, melyet felóránként újítunk. Néhány nap elmúltával a hideg borogatást felváltjuk Priessnitz-féle borogatással, tehát állott vízbe mártott és kicsavart ruhát csavarunk a lábára s erre száraz pólyát. A hatást növeljük, ha a két ruha közé Billroth-batistot (a hónaljizlap anyagához hasonló anyag) is csavarunk és a borogatáshoz használt vizet spirítusszal keverjük, egyenlő arányban. Jó hatással van az inakra, ha ekkor, amikor már a fájdalom megszűnt, azokat 4—5 percig enyhe nyomással masszírozzuk, mielőtt a szőrt vazelin-al vagy sómentes sertézsírral bekentük. Ez utóbbi anyagok a tenyér csuszamlóságát segítik elő.

Az ingyulladás gyakori kiújulása, megismétlődése az inak összenövésére, zsgorodására vezet, mely esetben vörös higanyjodid kenőcsös kezeléssel (Biszter), esetleg az inak égetésével próbálkozunk a ló egészségét helyreállítani.

Tüdőtágulat. (Száras keh, keheesség, asthma.) Szintén olyan betegség, mely gyakran található a csendőrségi szolgálati lovak között. Ha összehasonlítjuk a honvédségnél előforduló esetekkel, a csendőrségnél aránylagosan is több a kehes ló. Mi ennek a magyarázata? Nagy valószínűség szerint a rendszertelen munka, érte ezalatt azt, hogy az örökön néha napokig bent áll a ló az istállóban, néha pedig 40—50, sőt több kilométert is megtesz egy nap alatt. Ennek következtében azután a tüdő rugalmas szövete sorvad, minek folytán az hiányosan húzódik össze és így a levegőcsere is hiányos lesz, ami nehéz lélegzésben nyilvánul. A gyakorlati embereknek az a tapasztalata, hogy a felhevült állapotban való itatás is előidézhetheti a betegséget, elfogadható. Ugyanis az ilyen állapotban való itatás majdnem mindig ruaga után von kisebb-nagyobb fokú, köhö-

gással járó légzőszervi betegséget, melynek folytán — ha ez gyakran ismétlődik és soká tart — a tüdőszövet elveszíti rugalmasságát s kifejlődik a tüdőtágulat. Ugyanezen az alapon magyarázható a nehéz súlyú lovas szerepe a keheesség előidézésében, amennyiben az állandó, a kelleténél mélyebb be- és kilégzésnek — amelyeket pedig a ló az ilyen nehéz lovas alatt végezni kénytelen — végeredményben a tüdőtágulathoz, keheességhez vezetnek.

Kehességben inkább az öt éven felüli lovak szoktak megbetegedni, tehát úgy látszik, hogy a hajlamosság a korral növekszik. Nem vonható azonban kétségbe — ami egyébként minden betegségre vonatkoztatható — az egyed hajlamossága sem, mert van ló, amelyik aránylag fiatalon és súlyosan megbetegszik, míg más ló öreg korára is egészséges marad, jóllehet állandóan nehéz lovat hordozott a hátán.

A tüdőtágulatban szenvedő ló nehezen lélegzik (azt szokták az ilyen lóra mondani, hogy „nehezen jár a vékonya”), az orrnyílások kitágultak, a mellkas alsó részén egy barázda, az ú. n. keharázda jelenik meg, továbbá a ló gyakran köhög. Ha az ilyen lovat munkába vesszük, illetve felnyergelve felülünk rá, azt vesszük észre, hogy a ló már a heveder meghúzására is erősebben kezd köhögni és nehezebben lélegzik, nehezen indul meg, alig megyünk vele néhány azáz métert, erősen megizzad. Néha, mikor erősebben előveszi a köhögés, fűrészbak módjára szétveti a lábait és így köhög, néha három-négy percig is egyfolytában. Előfordul végül az az eset is, hogy az ilyen beteg ló szolgálat közben hull el, mert nemcsak a tüdeje, hanem a szíve is beteg, amely nemes szerv betegsége esetén a halál hirtelen szokott bekövetkezni.

Ki mértékben kehes ló még hosszú ideig szolgálatképes állapotban tartható, ha a lehetőség szerint kiméletesen használjuk, az istállóban mindig tiszta levegőt tartunk s a takarmányt, amennyire lehet, pormentesítjük, esetleg locsolással.

A keheesség szavatossági főhiba, tizennégy napi vélelni idővel, vagyis, ha egy megvásárolt lovon a keheesség tizennégy napon belül mutatkozik, akkor helye van annak a jogi vélelemnek, hogy az már a kárveszély átszállásának időpontjában is megvolt az állatban.

Gyakran tapasztalhattuk, hogy az ilyen, keheesség miatt kiselezett lovakat lókupeczek megveszik s mint egészségeset adják el, ami természetesen a perek sokaságát vonja maga után. A keheességet ugyanis bizonyos időre el lehet fojtani. Ezt a lókupeczek úgy csinálják, hogy a lovat éheztetik, majd a maszlag magvait, szárát, vagy a belőle készített főzetet megetetik vele, utána a lovat 1—1½ órán át hajtják, vagy sokszor egymásután megköhögtetik. Ilyen „művészet” után elmúlik a lélegzési nehézség kb. 24 órára, utána azonban annál nagyobb mértékben mutatkozik újra.

A tüdőtágulatban beteg ló háttas szolgálatra alkalmatlanná válik, ha tehát azt észlelnénk, hogy a lovon a legkisebb mértékű keheesség mutatkozik, azonnal kiméletesebb munkára fogjuk s a fentebb említett egészségügyi viszonyokat — nyáron, ha lehet, egy kis zöld takarmányt — biztosítunk számára.

Ennél a betegségnél is áll az, amit az ingyulladásnál emlegettem, hogy nem gyógyítani, hanem megelőzni kell a beteg éget, melyet az előírások pontos betartásán kívül a föltétlen lószertettel érhetünk el, ami viszont minden lovas embertől joggal elvárható.

Buda bevételénél (1886) a cs. és kir. hadseregnek a világabördő végéig fennállott gyalog csapatai közül a 11., 18., 20., 24., 25., 35., 42., 54. és 57. gyalogezredek harcoltak. Akkor valamennyi német kiegészítés volt.

✱

Az erdélyi csendőrpáncsoklás egy 1877. évi páncsoklásból. Azon előfordult eset alkalmából, hogy rabkíséretre küldött csendőrfőnök a kocsorúba göngyöltetett köpenyt és a fegyvert a kíséretére bízott fogoly által vitette, ily botrányos magatartás nemcsak büntetés mellett szigorúan tiltatik, de rendkívül káros a csendőr tekintélyére, mivel ily léha, puhukásgra és big gondolkodásra mutató eset a tekintélyt semmivé teszi, tekintély nélkül pedig csendőrségi szolgálat s különösen eredménydús fellépés nem gondolható.

SPORT.

Apróságok, színek a nemzetközi lovasmérkőzésről.

A Honvéd Lovas Olimpiai Bizottság Nemzetközi Lovasversenyén vagyunk. Kezddött június 13-án, tartama nyolc nap. A tenyészállatvásár telepén van a versenypálya, ahol lenyűgözően színes kép fogadja a belépőt. A zöld gyepen, kacsakaringós duplanyolcas alakjában vannak az akadályok beépítve. A faalkatrészek fehérre, a téglafalakat utámozó barriéreket vörösre bemázolva s a mező üde zöldjével együttesen adják azt a hármasszint, amely más-más sorrendben a bulgárok, olaszok és magyarok nemzeti színe. Az akadályok két végében virágállványok és apró kék-sárga zászlócskák, a pálya szegélyét jelző korlát mentén pedig magasra húzott lobogók mutatják, milyen nemzetek vesznek részt a lovasmérkőzésen: németek, olaszok, bulgárok, csehek, törökök és természetesen a vendéglátó magyarok.

A nemzeti gyász miatt elmaradtak a lengyelek és nem indulhattak a részvételüket bejelentett horvátok sem. Amint hallottam azért, mert a kivétel nélkül horvátok tartalekos tisztekből álló úrlovas csoport nem mint „jugoszláv”, hanem mint „horvát” csapat akart indulni s ezért nem kaptak kiutazási engedélyt. Valami csakugyan lehet Horvátországban...

✱

Bárányszínek futkosnak az égen. Mikor a nap előtör és beragyogja a páholyok, tribünök nézőközönségét, olyan pompás, tarka kép gyönyörködteti a szemet, hogy alig lehet vele betelni. A versenypályán Európa leghíresebb versenylóvai vonulnak fel, a nézőtérben pedig a legújabb párisi divat. Nemcsak lovasmérkőzés ez, de szépség — és divatbemutató is. A nagy lóversenyek megszokott képe, de még azoknál is tarkább, érdekesebb, mert ennyi ragyogó és ennyiféle egyenruhát ritkán lehet együtt látni.

✱

A lovasversenyek nyolc napig tartottak. Ez idő alatt a lovas-sport három versenyrágának, a Military-nak, díjlovaglásnak és díjugratásnak olyan sok versenyszámát bonyolították le, hogy már csak helyszűke miatt sem adhatunk részletes beszámolót. Csak könnyed, nézelődésen alapuló, apró, kiragadott jeleneteket, adatokat gyűjtöttem itt egybe.

✱

A németek. Egyéni ízlésük közönszertelen rossz és mégis az övék a legizlésebben megválasztott tábori egyenruha. Hiába, a páratlan német népfegyelem mindezt segít rajtuk s viszi őket fel, az élre... Mindegyiken

feszül az ezüstös-zöldes-szürkés színben játszó waffenrokk, ők itt a legszebb lovasok. Mindegyikük arcában, nézéseiben, magatartásában ott él az egész Németország, ez a hatalmas birodalom, amelyet talán megdönteni lehet, mint ahogy gránitoszlopot ledönt a beágyazott ekrazit, de meghajlítani — nem. Az ember elnézi ezeket az utánzóhatatlanul katonás, szőke poroszokat és megérti mindazt, ami az utóbbi években Németországban végbement. Nehéz róluk úgy írni, hogy az ember ne vegye magára a túlzó németbarátság gyanúját. Javarást a híres hannoveri lovasiskola tisztjei. A fiatal, karcsú főhadnagyok között feltűnik egy mindig mosolygós, piros-pozsgás arcú őrnagy, aki a lovasra olyannyira veszedelmes hízási hajlam tüneteit már a legfeszesebb waffenrokkal sem tudja leplezni. Neve: *Gerhart*. Ismeri valamennyi lovas, akik nemzetközi viszonylatban számitanak. Nagy felkészüléssel jöttek a németek Budapestre, ez számukra a próbaolimpiász. Két német tábornok is szemlélője volt a mérkőzésnek. Hatvan lovat hoztak magukkal.

✱

Az olaszok. A németek után övék a legnagyobb mézőny. Miként a németeknél Hannover, náluk Pinerolo van képviselve. Pinerolo az olasz Hannover. Mindkét lovasiskola csaknem évszázados multra tekint vissza. Az olaszok is németek is ezekben az iskolákban gyűjtik össze a legjobb lovakat és legjobb lovasokat. Ezekkel szemben egyik-másik számban alulmaradni nem szégyen, győzelmet aratni annál nagyobb dicsőség. Az olaszok legjellegzetesebb alakja *Kekler centurio*. „Centurio” a feketeinges fasiszta milícia egyik rendfokozata, megfelel kb. a kapitánynak. Ez a „centurio” az első napon egy-két lap sportbeszámolóján úgy szerepelt, mint ló. A tudósítás így hangzott: „... győzött Kekler olasz kapitány Centurio nevű lován...” Minden rosszmájúságtól menten, nem is megrovásképpen említem meg ezt, csak éppen úgy, mint kuriózumot. Ilyen tévedés, elírás könnyen megesik a nyomdagépek zakatolása és a rendszerint nagyon is szűken szabott idő sürgetése közben. A „centurio” egyébként igen jól szerepelt a mérkőzésen, egyik-másik számban mámoros örömet szerzett honfitársainak. Így például, amikor a nemzetközi korlátugratásban izgalmasan szép holtverseny után a német Zastrowot legyőzte. *Kekler centurio* különben is érdekes ember. Azt hiszem, az ő arca és alakja maradt meg legélénkebben mindenki emlékezetében, aki künn volt a mérkőzéseken. Közel két méter hosszú, sovány, csupa csont és bőr ember. Aránylag kicsiny, keskeny arcából egészen valószínűtlenül hatalmas sasorr ugrik ki, mindenkit rákényszerítve, hogy ránézzen. A másik olasz, aki feltűnést és közérdeklődést keltett, nem amint írtam: „Aki”, hanem „ami”. Ló, tudniillik. Gróf *Bettoni*, „Judex” nevű lóva, amelynek értéke nem kevesebb, mint százezer líra. De legalább ennyit nyert már versenyeken gazdájának, *Bettoni* grófnak, aki szerény modorával, közvetlenségével közszerepetnek örvend ebben a nemzetközi lovastársaságban, melynek tagjai jobban ismerik egymást, mint talán a maguk legközelebbi rokonait s a lovakat pedig még maguknál is jobban, ami nem tréfa és nem túlzás. Mert ha a versenypályán odamegyek *Bettoni* olasz grófhhoz, *Platty* századoshoz vagy akár melyik másikhoz és megkérdezem tőlük, hogy például a német *Wangenheim* „Fels” nevű lovának melyik ló volt a nagyapja és melyik a nagyanyja, anyakönyvi pontossággal kapom meg a feleletet. „Judex” lóval, ezzel a híres nagyértékű lóval nyerte *Bettoni* gróf a *Kornványzó Or* *Főméltósága* hatalmas aranyserlegé-

vel díjazott Nemzetek díját. Olaszok nyerték a földművelésügyi miniszter díját a nemzetközi vadászugratásban is. Ezt a győzelmet *Bochini százados* „Toppolino” és „Sabaudia” nevű lovaival szerezte meg az olaszoknak.

*

A csehek három lovassal és három lóval szerepeltek. Jó helyezést szereztek a díjlovaglásban és Szent-György díjas versenyben. A bulgárok ugyancsak három lovassal vettek részt a mérkőzésen, de az erős mezőnyben — szép teljesítményük dacára is — lemaradtak. Igen értékes győzelmet arattak az osztrákok *Podhajski* százados révén, aki első helyre került a díjlovaglásban, megelőzve az ebben a versenyszámban verhetetlennek tartott németeket. A németek különben — számos helyezésen kívül — három értékes győzelmet arattak. Ők nyerték a gróf Andrassy Géza-díjas Nemzetközi Militaryt, Budapest székesfőváros díjával díjazott vadászugratást és az első három helyet foglalták le maguknak az egyik női versenyszámban. Ebben a versenyben történt, hogy a németek egyik úrlovasnője szédületes iramot diktált a lovának és az egyik akadálnál a levegőben szaltot csinálva, rázubant a gerendára. Az embereknek pillanatra elállt a lélegzetük, mindenki azt hitte, hogy a vakmerő kis lovasnő törött bordákkal, véresen marad a gyepon... valaki elkiáltotta magát a tribünön: Mentők... Hamar orvost!... De a másik pillanatban már azt lehetett látni, hogy a pici női kéz, mint egy buldogg fogja, kapaszkodik bele a kantárszárba, amit ebben a rettenetes zuhanásban sem engedett el s amikor a nézők az ijedtségből kissé magukhoz tértek, az ördögös, pirosfrakkos lovasnő már megint fent volt hatalmas sárgájának a hátán és újból neki vágatott annak az akadálnak, amelynél fél perccel előbb majd a nyakát törte.

*

Külön érdekessége volt a versenyeknek a törökök szereplése. Csak két éve, hogy a törökök megjelentek a nemzetközi porondon. A sok más között ez is bizonyítéka annak, hogy Musztafa Kemál — most Kemál Atatürk — minden téren, minden tekintetben és minden eszközzel azon van, hogy „europáereket”, persze a szó jó és nemes értelmében vett „europáereket” neveljen a törökökből, elsősorban a török tisztikarból. Aki azelőtt török tisztekkel volt együtt és ismerte a szultán-uralom alatti felfogását sportról, lovassportról, nemzetközi szereplésről, aki megismerte azt a tradíciókhoz lustán és mereven ragaszkodó maradi szellemet, ami tétlenségre, tunyaságra kárhoztatott minden erőt és képeséget a régi Törökországban, — az tudja csak igazán értékelni a török lovasok szereplését és figyelmet érdemlő teljesítményét. Az első versenynapon — főleg mert nem volt alkalmuk a pályát megismerni — még hibát hibára halmoztak. Azután fokozatosan feljavultak. Az utolsó versenynapon, az utolsó versenyszámban pedig jött a nagy meglepetés, amire senki nem számított, talán maguk a törökök sem. A győzelmet jelentő kék szalag ezúttal török ló kantárszárára került. A hangszóróból a török himnusz hangzott fel, a közönség lelkesen ünnepelte a törököket. Amikor a hat első helyezett ló nyergében a győztesek felvonultak s amikor a török himnusz hangjaira a közönség felállt és a hat lovas tisztelgésre emelte a kezét, a török páholy felé néztem s tisztán láttam, amint az Anatólia forró napjától sötétbarnára égett arcokon a könnyek végigpergették...

A mieinkről. Igen sok, az átlagon felül emelkedő lovas, igen sok átlagon felüli kitűnő ló. huszáros bravúr, de... — és ezt minden kerülgetés nélkül be kell ismerünk — Orkény az utóbbi idők minden lendülete és erőfeszítése mellett sem tart ma még ott, ahol Pinerolo vagy Hannover. A lótenyésztés, lóidomítás nemcsak képesség és rátermettség kérdése, hanem pénzkérdés is. Kézenfekvő, hogy a mi megcsontított országunk ebben a tekintetben hátrányban van a 45 milliós Olasz- és a 65 milliós Németországgal szemben. Amit azonban a magyar lovas-sport aránylagosan mutatott, az felülmúlja minden más nemzet teljesítményét. A most lefolytatott lovasversenyek eredménye valamivel talán alatta maradt a jogos optimizmustól áthatott várakozásnak. Arattunk jóegynéhány számban szép győzelmet és a helyezéseket jelentő piros, zöld, sárga és fehér szalagokból bőven kijutott a magyar lovasoknak. Fájó volt azonban — pedig erre beavatott szakkörökben erősen számítottak —, hogy a nemzetek díját az aranyserleget nem tarthattuk itthon. A magyar versenyzőket balszerencse is kísérte. Egyik legjobb, sőt talán a legjobb lovasversenyzőnk, *Schaurek* százados, aki nemrégiben az acheni lovasmérkőzés „Hindenburg” versenyszámának egyéni győztese lett, a főverseny előtti napon kulcsontját törte, ami a magyar csapat számára pótolhatatlan veszteséget jelentett.

*

Az ezredesi rangban már nem mindennapos dolog a komoly versenyzés. Itt is — mint minden sportágban — a fiatalok felé int a pálma. Éppen ezért külön meg kell említeni — felér egy győzelemmel is —, hogy *vitéz Magasházy* ezredes benevezett a díjlovaglásra és a legjobb külföldieket kivéve (az osztrák *Podhajski* és a hannoveri lovas „művészek”) maga mögé szorította valamennyi magyar résztvevőt és igen neves külföldieket is. A versenyben több, mint harmincan indultak, *vitéz Magasházy* ezredes a fiatal főhadnagyok és századosok társaságában — élvezetes, szép iskolalovaglásával a nyolcadik helyen végzett

*

A Military vadászugratásban két magyar versenyző osztozkodott az első és második helyen. *Endrődy* főhadnagy és *Ducsay* százados. A Vajda-Hunyad-díjas díjugratás is magyar győzelmet hozott. Ezt a versenyt *Odescalchi* herceg nyerte. A magyar himnusz bangjai mellett zárult a Szent-György díjas verseny is. „Lepény” nevű lován *Pauly Hartmann* ny. százados lett az első. *Vitéz Csah Kálmán* százados három, vagy négy helyezést ért el a versenyek során és mintegy jutalmazásaként annak a páratlanul lelkes, eredményes munkának, ami a nevéhez fűződik, — a magyar nézőközönség nagy öröme — *Bárczy Ilonával* megnyerte a nemzetközi párosugratást s ezzel a győzelmével neki jutott a „legjobb magyar lovas” büszke címe és az azzal együtt járó szép ezüst serleg. Bravúrosan szerepeltek a magyar női versenyzők is. Ők győztek a Zrinyi Ilona-díjban, ahol az első helyre *Keresztes Erzsébet*, a másodikra *Lieszkovszky Pálné* került. A Szilágyi Erzsébet díjat azonban kénytelenek voltak átengedni a németeknek.

*

Külön magyar csendőrsíket is hoztak a versenyek. A belföldi versenyzők számára kiírt „Tisza-díjas” középkategóriájú díjlovaglásban negyedik helyen végzett *Kricsfalussy-Hrabár Sándor* százados, a budapesti lovas

tanalosztály parancsuoka és hatodik helyezést ért el vitéz *Biró József* százados, a tanalosztály oktató-tisztje. Ha azt vesszük, hogy az első három helyet a hírneves Szent-György istálló lovai nyergében lovaglótanárok foglalták el, akkor bizony bajtársaink szereplése egészen kimagasló és értékes emlékként őrizhetik meg ezt a szereplésüket, de az eredmény dicsérete a csendőrség lóanyagának és lógondozásának is. A két díjnyertes ló: „*Helvécia*” és „*Kont*”.

Kricsfalussy-Hrabár Sándor százados Székesfehérvár tiszteletdíjaként bronz lovasszobrot, vitéz *Biró József* százados pedig a Honvéd Lovas Olimpiai Bizottság által felajánlott tiszteletdíjat, ezüst cigarettatárcát kapott. Belügyminiszter úr (nagyemlékösége pedig értesülést szervezve a csendőrharcosok eme kimagasló teljesítményéről, egyéni elismeréseképpen egy-egy ezüst cigarettatárcát juttatott el hozzájuk.

Székesfehérvár szab. kir. város tiszteletdíja, amelyet *Kricsfalussy-Hrabár Sándor* százados nyert.

Sötétedik, mikor díjkiosztásra kerül a sor.

Egyenként szólítják a díjnyertes versenyzőket. Vitéz *Denk Gusztáv* tábornok, lovassági szemlélő átnyújtja a szebbnél-szebb, értékes emléktárgyakat, serlegeket, tálcákat és szobrokat. Mellettem áll öt éves kisfiam és figyeli a díjak kiosztását. Látom rajta, valami nem tetszik neki, valamit nem ért. Felnéz rám és megkérdezi: „Apus, biciklit nem kap egyik se?” ...

✱

A lovasok ezzel bücsúznak egymástól: „A viszontlátásra Wienben.” Ott lesz a legközelebbi lovasmérkőzés. És még valamit mondtak a külföldiek: „Gyönyörű volt Budapesten. Vendéglátáshoz aztán értenek itt!” Úgy gondolom, ez is felér valamelyik versenyszám első helyezésével ...

R. B.

KATONAI ISMERETEK.

A szakasz berendezkedése védelemre kötelékben.

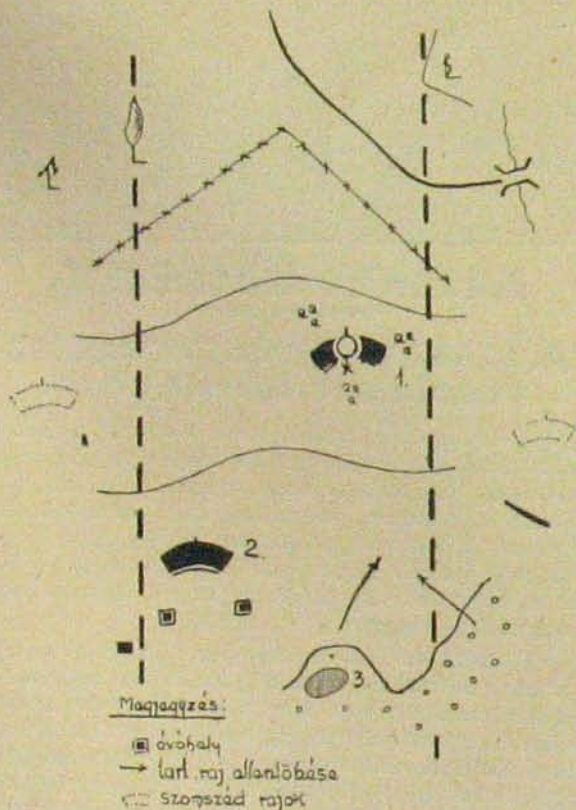
A védelem előkészítését tervszerűség és alaposság jellemzi, mely annál tökéletesebb, minél több idő áll rendelkezésre. Védelemben a szakaszparancsnok (szak. pk.) vállaira nagy munka nehezedik, mert század-pk.-nak parancsát kézhez véve, a részletek végrehajtásának felelőssége őt terheli. Nagy gyakorlottság és ügyesség kell ahhoz, hogy szakaszát helyesen csoportosítsa és niint munkaerőt gazdaságosan használja ki.

A kötelékben lévő szakasz berendezését védelemre egy kis példa keretében beszéljük meg. Ehhez képzeljük el azt a helyzetet, hogy a zászlóalj védőállást foglal azon feladattal egy magaslaton, hogy az ellenséget tartóztassa fel. A zászlóalj délben érkezett a tervezett védőállás mögé, onnan 25 km-re lovasságunk az ellenséggel harcban áll. A századok repülő ellen rejtőzve és további parancsot várva, pihennek kb. 1 km-re a tervezett védőállás mögött. A géppuskák légvédelmi tűzelőállásban, a zászlóalj és századparancsnokok előrementek a védőállást szemrevételezni.

Az 1. századhoz jelentőfúto érkezik a századparancsnok parancsával: „Szakasz-p-k és szolgálatvezető előre az erdősarokhoz, a századparancsnokságot a 4. szakaszparancsnok vegye át (a védőállásban tartalék lesz)”. A szak. p-kat, kik jelentőfútoikat is magukkal viszik, az erdősaroknál már várja a századparancsnok. Innen előre mennek egy jó kilátópontra, ahol a század-pk. megmutatja a védőállást, a szakaszok körleteit és kiadja védelmi parancsát.

A szakasz-pk. ezután szakaszát előre rendeli és tájékoztatja szakaszát: „Ellenség innen kb. 25 km-re ebben az irányban (mutatja) lovasságunkkal harcban áll. Előtünk ott a fasorban egy szakasz egy géppuskával harc-előrs, mely nappal a völgy, éjjel pedig a híd felé vonul vissza. Századunk ezen a magaslaton védelemre rendezkedik be. Szakaszunk a század középső védő körletében. Tőlünk jobbra a század 3. szakasza, balra a 2. szakasza véd. Szakaszunk védőkörletének jobb határa: szőlősarok, útkanyar, erdőszegély, bal határa az egyedül álló nyárfa és a ház. Én most a raj-pk.-kal előremegyek a fészkek szemrevételezésére, a szakasz itt marad és rejtőzik”.

Most a szak.-pk. a raj-pk.-kal elindul, hogy pontosan megmutassa a fészkek helyét és kijelölje a rajok feladatát. A bokros területre érve, az 1. rajparancsnok felé fordul és parancsol: „A raj itt a bokor csoportban rendezkedjék be védelemre, tartsa tűz alatt az út környékét, de tudjon hatni a híd és a kút irányába is. Az akadály, melyet géppuskáink a szomszéd szakaszok területéről oldalozni fognak, az útkanyarnál kezdődik, előreugrik a vetés sarkál és onnan a szakasz balszárnya felé húzódik. Golyószórójának zártótüze az akadály kiugró részén

feküdjön. Tartson összeköttetést a szomszéd rajokkal (megmutatja helyeiket). Betörés esetén az ellenséget reteszelve el."

Ezután a szak.-pk. a 2. raj-pk.-nak parancsol: „A raj itt a füves területen rendezkedjék be védelemre, tartsa tűz alatt a tengeritábia környékét, zárótüze a szakasz bal-szárnyán az akadály előtti terepen feküdjön. Az erődítési munka biztosítására és az előterep megfigyelésére állítson fel egy őrszemet. Ellenséges betörés esetén akadályozza meg, hogy az ellenség a golyószórórajt oldalbatámadhassa”.

Végül parancsol a 3. raj-pk.-nak: „Rajával tartalék az erdő szegélyén. A támadás tűzzel való elhárításában résztvesz. Készüljön fel ellenlökésre az erdő széléről az egyedül álló fa és a ház környékéről a hid irányába. Gondoskodik a légi figyelésről”.

A parancs kiadása után a rajok a fészkek helyére mennek, legénység a szerelvényt lerakja, rajonként egy figyelő ott marad, a többiek pedig a rejtési anyagot készítik elő (bokorágak, gaz). A rejtési anyag gyűjtése után annak felhasználására csak akkor kerül sor, ha ellenséges repülő jeleznek.

Következő munka a buktató drótakadály elkészítése. Ehez a tüskés drótot a zászlóaljparancsnokság a század részére egy helyre már kocsin előreszállította: ezért elküldi a 3. rajt, a másik két rajjal pedig a szakasz-pk. elkészíteti az akadály cövekeit.

A szak.-pk. az akadály elkészítése után parancsot ad a raj-pk.-knak hogy a golyószórót és a puskákat állítsák be éjjeli lövésre a zárótűz-területekre és közli velük ariadójelet (hármias sipjel) és hogy a zárótűz jele piros rakéta.

Míg a szakasz éjjeli lövésre berendezkedik, a szakasz-pk. átmegy a jobb és bal szomszéd szak.-pk.-hoz, megnézi, hol vannak azok rajjai elhelyezve, milyen erődítési mun-

kát végeznek, hová tudnak jól tüzelni és megbeszéli a kölcsönös támogatás módját ellenséges támadás esetén. Ezután parancsol a jelentőtűtőnek és a kürtösnek, keressék meg a századparancsnok és a két szomszéd szakasz-pk. harcálláspontját, valamint a századhoz beosztott géppuskás szakasz tüzelőállását, hogy bármikor oda találjanak.

A sötétség beálltával az étkezés-kiosztás befejezése után a szak.-pk. a rajokat beosztja: $\frac{1}{3}$ dolgozik, $\frac{1}{3}$ készség, $\frac{1}{3}$ pihen, váltás 4 óránként. Az éjszaka folyamán a rajok kiemelik a fészkeket (a csatárok részére lövészgödrök), majd kiássák az ővőhelyeket és lövészfülkéket.

A szak.-pk. helyettesét a munka felügyeletére használja fel és tájékoztatja mindenről. Reggel ellenőrzi az akadály, a fészkek és az ővőhelyek kiépítését és elrendeli a rejtési munkálatok befejezését.

A szak.-pk. a fontosabb pontok távolságát megbecsüli, közli a raj-pk.-kal, előveszi jelentőtűtőmbjét, elkészíti a megszálló-vázlatot (fenti ábrához hasonlóan) és azt elküldi századparancsnokának.

Ugyanílyen tervszerűséggel tüzelőállásba kerülnek a gyalogság nehéz fegyverei is úgy, hogy ellenséges támadás esetén a védőtűzérsege által támogatva, háromszoros túlerővel szemben is tartani tudja állását.

„Sapka-róza.”
(Bordásdr Mihály csendőr — Budapest — felv.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

51. kérdés. A vegyeskereskedő, akinak egyébként semmiféle italmérő engedélye nincs, üzletében üdítő italokat, (málnaszörpöt, savanyúvizet) már ki. Tűz cselekmény-e ez?

Válasz. Véleményünk szerint vegyeskereskedésben üdítő italoknak poharankint a közönség részére kimérése, ha állandóan és kecskeszerűen történik, a vegyeskereskedés üzletköréhez nem tartozik s belekontárkodás a vendéglős, kávé és kávézó iparba. Szigorú felfogás mellett tehát a vegyeskereskedőt olybá kell ilyen esetben tekinteni, mint aki valamely ipart a törvény rendelkezése ellenére önállóan üz. Ez pedig az 1922. XII. t.-c. 127. §-ába ütköző kihágás. Hangsúlyozzuk, hogy az eljárásnak állandónak és keresetszerűnek kell lennie, mert egyetlen, kivételes eset a kihágást nem állapítja meg, az sem, ha a vegyeskereskedő ismerősei részére szíveségből szolgáltat ki ilyen italt, ha mindjárt pénzt fogad is el érte.

52. kérdés. Mit kell érteni vagyonőröz vállalatot?

Válasz. A vagyonőröz vállalatot az ipartörvény rendelkezése alá eső foglalkozásnak kell tekinteni. Üzleti körébe tartozik lakásoknak, üzleti helyiségeknek, raktáraknak vagy más vagyon tárgyakkal őrzése megállapított díjért. Vagyonőröz vállalat létesítésére az iparengedélyt csak abban az esetben lehet kiadni, ha az illető helyiségben már meglévő vállalaton kívül újra szükség van; vagyonőrözésre csak 18 évesnél idősebb, büntetlen egyén alkalmazható; az ilyen alkalmazottat a rendőrhatalóságnál be kell jelenteni s részére fényképes igazolványt kell onnan szerezni. Ezt az igazolványt az alkalmazott magával hordani s az ugyancsak a rendőrségtől kapott rendszámot láthatóan viselni köteles. Az alkalmazottaknak semmiféle hatósági jellegű azonban nincs.

53. kérdés. Mit tegyen a járőr, ha az elfogottat az illetékes bíróság vagy hatóság nem veszi át?

Válasz. A Szut. 320. pontja értelmében az őrsparancsnok az elfogott egyént szabadon bocsátani köteles, ha az elfogás oka megszűnt. Már pedig ilyen esetben az elfogott egyén további fogvatartására semmiféle ok nincsen. Az ő azonban, hogy az elfogott egyén átvételét mily megokolással jagadták meg, az őrsnek a szárnyparancsnoksághoz külön jelentést kell tennie. A feljelentést vagy tényvázlatot az elfogott egyén átvételének megtagadásakor is természetesen fel kell terjeszteni az illetékes bírósághoz vagy hatósághoz.

54. kérdés. Az őrs az elfogott egyén előzetéről telefonon értesítéseket szerez be. Az egyik rendőrkapitányság értesítése szerint az elfogott ott 10 napi eljárásbüntetést töltött ki, de közlekedési adatot közölni nem tudnak. Fel kell-e említeni az ilyen értesítést a tényvázlatban?

Válasz. Nem helytelen, ha az őrs az ilyen értesítést is megemlíti a tényvázlatban, bár nyilvánvaló, hogy az ilyen értesítés értéktelen mindaddig, amíg hiteles adatokkal meg nem alapoza. Ha az őrsnek hiteles adatokat beszereznie módjában nincs, említse meg ezt is a tényvázlatban és bízza az illetékes bíróságra vagy hatóságra, hogy további vizsgálást folytasson az általános előző büntetések tárgyában, ha ezt szükségesnek látja.

55. kérdés. Jogosltva van-e az iparos az országos vásáron árusítani a készítményeit, ha iparigazolványában ez a jogosultságot feltüntetve nincsen?

Válasz. Árusítani minden iparosnak joga van a saját és más készítményeit nemcsak saját lakóhelyén, hanem azon kívül is, például országos vásáron, akár személyesen, akár megbízottal. Joga van megrendelt munkát ugyanígy teljesíteni, vagy megbízottaival teljesíttetni.

Az iparosnak ez a joga az 1884. XVII. t.-c. 50. §-án alapszik, tehát az iparigazolványban ezt a jogot külön felüntetni nem kell.

Arra vonatkozólag egyébként, hogy hetivásáron idegen községben iparos mily körülmények között árusíthat, a törvényhatóságok szabályrendeletben intézkednek.

56. kérdés. A gyanúsított felgyújtja házát azért, hogy a biztosítás összegét felvegye. Az így keletkezett tűz mások személyére és vagyontárára is veszedelmet jelentvén, a Btk. 322. §-ába ütköző család büntetettének, vagy a Btk. 422. §-ának 1. pontjába ütköző gyújtogatás büntetettének gyanúja sorog-e fenn?

Válasz. A Btk. 322. §-ába ütköző bűncselekmény öt évig terjedhető börtön, súlyosabb esetben öt évig terjedhető fegyház. A Btk. 422. §-ának 1. pontjába ütköző büntetetté pedig tíz évig terjedhető fegyház. A Btk. 95. §-a szerint ha valamely cselekmény a Btk. több rendelkezését sérti; ezek közül azt kell alkalmazni, amely a legsúlyosabb büntetést, illetéggel büntetési nemet állapítja meg. Eszerint tehát az ilyen cselekményt csak a Btk. 422. §-ának 1. pontja alapján kellene büntetni. Azonban a Btk. 422. §-ának 1. pontja kétségkívül szűkebb tényálladékokat büntet, mint amekkora a gyanúsított elkövette cselekmény. A Btk. 422. §-ának 1. pontja kizárólagos megállapításával büntetőjogi értékelés nélkül maradna annak a külön jogi érdeknek sérelme, amelyet a gyanúsított csaló módon megvalósított. Itt tehát helyesen mindkét törvényhely alapján kell büntetni a gyanúsítottat, vagyis a két bűncselekményt, mint anyagi halmazatot kell tekinteni.

A halmazat jogi fogalmainak megállapítása azonban az ítélkező bíróság feladata. A csendőrnök mindenesetre az a kötelessége, hogy mindkét bűncselekmény minden tényálladási elemét kibogozza, a többi a bíróság dolga.

57. kérdés. Polgári peres ügyekben milyen jogszabályok irányadók a hatáskörre és illetékességre nézve?

Válasz. Polgári peres ügyekben a hatáskör és illetékeség kérdése meglehetősen szerteágazó s ezért csak az általános szabályokat ismertetjük.

A kir. járásbíróság hatáskörébe tartoznak azok a vagyonjogi perek, amelyek tárgyának értéke 3000 pengőt meg nem halad. Tekintet nélkül a per tárgyának értékére, ide tartoznak a bérleti és haszonbérleti viszonyból, a jogtalan birtokfoglalásokból, szolgálati szerződésből eredő perek; az állatszavatossági, törvénytelen gyermek eltartására és a külön élő feleség ideiglenes tartására vonatkozó perek, stb.

A kir. törvényszék hatáskörébe tartoznak azok a perek, amelyek a kir. járásbíróság hatáskörébe utaltatva nincsenek. Tehát elsősorban azok a vagyonjogi perek, amelyek tárgyának értéke 3000 pengőt meghalad. Tekintet nélkül a per tárgyának értékére, a törvényszék hatáskörébe tartoznak: a hitbizománnyal, a bírák és más állami tisztviselők kártalanító felelősségével kapcsolatos perek, a kereskedelmi társaságok (közkereseti-, betéti-, részvénytársaságok, stb.) jogviszonyaiból eredő bizonyos perek, továbbá a házassági, gondnoksági, holtak nyilvántartási, szerzői jogbitorlással kapcsolatos perek, stb.

A községi bíróságok tekintetében 100 pengő az értékhatár.

Az illetékességre nézve általános szabály, hogy az a bíróság, amelynek területén az alperes lakik, mindazokban a perekben illetékes, amelyekben más bíróság kizárólagos illetékessége megállapítva nincsen. Több lakhely közül bármelyik megállapítja az illetékességet. Ezenkívül számos illetékességi szabály van, amely szerint a teljesítő hely, a fizető hely, a vagyon fekvése, a károsított helye, stb. az irányadó.

Illetékes lehet az a bíróság is, amelynek az alperes hiteles okiratban aláveti magát.

58. kérdés. A férj tildezőanyagot és takarmányt lop. A feleség a lopásról tudva, a háztartásban a tildezőanyag felhasználja s a takarmányt a háziállatokkal felfeteli. Orgazdasággal felelősséggel tartozna-e a feleség?

Válasz. A Btk. nem tesz kivételt a hozzátartozókkal e tekintetben. Az orgazdaságot bárki elkövetheti, aki a tolvajtól a lopott dolgot megszerzi, elrejtja, vagy annak elidegenítésében közreműködik. A feleség tehát, aki tolvaj férjétől a lopott dolgot átveszi és felhasználja, orgazda.

Sokszor előfordul, hogy a tolvaj családfő rendelkezésével szemben a feleségnek nincs módja ilyen esetben kellő erkölcsi ellenállást tanúsítania. Ez azonban bírói mérlegelés

alá tartozik. A törvény szerint a férj és feleség egyenlő rangú házastársak, mindkettőnek önálló és szabad elhatározóképessége van, büntetőjogi felelősségük is önálló. Nagyon sok esetben a feleség magatartása döntő a férj elhatározásaiban is, de mindenesetre lényegesen befolyásolhatja a teljes férjet a feleség megfelelő magatartása, a törvény szigorúságát e tekintetben tehát nem tarthatjuk igazságtalannak.

59. kérdés. Milyen büncselekményt követ el az, aki a marhalevelnek a jószág külsejére vonatkozó adatait vakarással és más adatok beírásával megváltoztatja? Büncselekmény-e az ily cselekmény akkor is, ha a hamisító a jószágot forgalomba nem hozza?

Válasz. A cselekmény a Btk. 391. §-ába ütköző közokirat-hamisítás büntetése, mert a marhalevél közokirat. A marhalevél tartalma megváltoztatásának azonban olyan-nak kell lennie, hogy abból valakire jogsérelem báramol-jék vagy háramolhassék. A jogsérelem bekövetkezte tehát a büncselekmény befejezettségéhez nem szükséges, elég annak a lehetősége. Ilyen lehetőség pedig megvan, ha valaki a birtokában levő állatról szóló marhalevelet meghamisi-tja, bár azt egyelőre nem használja is fel.

Ha az állatot ilyen hamis marhalevéllel forgalomba hozza s ha a hamisítás célja valamely előnyösebb helyzet teremtése rá, mint eladóra nézve, akkor azó lehet arról, hogy a cselekményt jogtalan vagyoni haszonra irányuló céljal követse el, ez esetben a cselekmény a Btk. 392. §-ának szigorúbb büntető létele alá esik.

60. kérdés. Milyen tiltó rendelkezés alá esik annak a cselekménye, aki a község belső területén levő házak, vagy a külső területen levő tanyák udvarán elhelyezett, nem beépített kallanban vagy lakarkétküshelyen tűz?

Válasz. A Kbt. 141. §-a szerint, aki a tűzvesz kiütésé-nek vagy terjedésének megállítására végett kiadott szabályo-kat megszegi, az a közigazgatási hatóság által pénzbünté-téssel büntetendő.

Tűzrendészeti szabályokat tartalmaznak elsősorban a vármegyei és városi szabályrendeletek, a közigazgatási hatóságok megtartotta tűzrendészeti vizsgálatok után ho-zott véghatározatok, valamint az 53.888. B. M. 1888., a 44.200. B. M. 1924., a 151.303. B. M. 1926., valamint a 230.000. B. M. 1925. sz. rendeletek.

A csendőr elsősorban a helyi viszonyokból induljon ki s a vármegyei (városi) szabályrendeletet tanulmányozza át, hogy a helyi rendszert elveivel és kereteivel tisztában legyen.

A kérdésben felhozott eset vidéken meglehetősen álta-lános szokáson alapszik. Uyenkor a csendőr leghelyesebben úgy jár el, ha az elterjedt szokást a közigazgatási hatóság tudomására hozza s közli azt a véleményét, hogy tűzrendé-szeti szempontból meonyiben tartja azt veszélyesnek. Várja meg, amíg a közigazgatási hatóság e tárgyban intéz-kedik és vagy figyelmébe ajánlja a lakosságnak a tűzren-dészeti szabályok pontos betartását, vagy új, az esetre vonatkozó intézkedést tesz. Csak ezután megokolt nézetünk szerint a megtörő fellépés.

61. kérdés. Milyen jogszabályok irányadók a hentes-árak és más élelmiszerek piaci árúsitásában a közegészség megóvása szempontjából, van-e nevessélesen szabály arra, hogy ezeket az élelmiszereket csak letakarva szabad árú-sítani?

Válasz. A közigazgatási hatóságok jogkörébe tartozik, hogy közegészségügyi, közüzemügyi tekintetből intéz-kedjenek az élelmiszereknek nyitlt piacon történő árúsitá-sában. Országos érvényű, általános szabály erre nincsen. Ha a csendőr ilyen vonatkozásokban a közegészségügyre vezedelmek jelenségeket észlel, ismerkedjék meg a közegészségügyi rendszert gyakorlati közigazgatási hatóságok fellegásával s a továbbakban annak megfelelően csele-kedjék.

62. kérdés. Van-e jogszabály arra, hogy a kórhintákat korlátozva kell bekérteni?

Válasz. Kórhinta felállítására hatósági engedély alapján történik, tehát az engedélyező hatóságnak feladata meg-állapítani az élet és testi épség megóvását célzó feltételeket. Ha a csendőr e tekintetben visszáss jelenségeket észlel, az engedély tartalmát kell ismeri s ennek alapján a közigazgatási hatósághoz jelentést tennie.

Józsa Kálmán tiszthelyettes.

A brassói csendőrkerülethez tartozó esztelneki há-tármenti őrs parancsnoka volt. Itt érte a román betörés. Az orvtámadás hírére a fegyvereket, töltényeket emberei között szétosztotta, a titkos iratokat megsemmisítette.

A határszéli őrsök csendőreiből, népfölkelőiből egy zászlóaljat alakítottak. Ennek a zászlóaljnak minden

harcbában részt vett. Különösen kifűntette magát a ho-moródi, kőhalmi és a pusztacelinali harcokban.

Az ellenség nagy cűlerővel támadott. A zászlóalj csak védekezésre szorítkozhatott. A foglyul ejtett olá-hoktól tudták meg, hogy velük szemben hat ezrednyi ka-tonaság van és ezzel a tömeggel szemben tartotta magát napokig a maroknyi hős magyar csapat. A nélkülözésektől és állandó harcoktól elcsigázott testtel védtek Hazánk szent rögeit.

Amint csapataink megérkeztek, kezdetét vette az ellentámadás és az oláhok kiűzése. Ezekben a dicsőösés harcokban derekasan állta meg helyét Józsa tiszthelyet-tes. Szakaszát rohamról-rohamra vezette, félelmet, lá-radságot nem ismerve üzte az ellenséget, sok hadifog-lyot ejtve és hadianyagot zsákmányolva. Súlyosan sebe-sülve került kórházba, ahol három hónapig gyógyke-zelték.

Józsa Kálmán tiszthelyettest viléz magatartásáért a 2. osztályú ezüst vízféségi éremmel tüntették ki.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Gyilkosság vagy öngyilkosság?

Írta: DARABOS JÁNOS tiszthelyettes
(Körmend).

1914 január havában a himesházai őrs parancsnoka voltam. Egyik délelőtt járőröm vonult be és jelentette, hogy Véménd községben Fürtös* János ottani lakost egy távoli szomszédja lakásán holtan találták. A hulla mellett kilőtt forgópisztoly hevert.

A járőr nyomozása és az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Fürtös öngyilkosság következtében halt meg. A lakásban lakó három egyén is ezt bizonyította.

A járőr jelentése alapján az esetet tudomásul vettem ugyan, de az ilyen gyanús esetről magam is meg akartam győződni, ezért elhatároztam, hogy a helyszínre megyek, mert a járőr jelentéséből még nem tudtam magamnak teljesen tiszta képet alkotni. Különösnek találtam azt is, hogy a járőr az öngyilkosság okára vonatkozóan semmi elfogadhatót nem tudott megállapítani.

A járőrtől a hulla mellett talált forgópisztolyt átvettem és V. I. csendőrral a délutáni órákban elindultunk Véméndre, hogy a pótnyomozást a temetés előtt a helyszínen lefolytassuk. Véméndre bizony már elég későn érkezünk meg, mert Himesházától 9–10 km-re van és az út sem tartozott a legjobbak közé. A hosszú út nem tett rossz szolgálatot, mert időt nyertünk arra, hogy járőrtársammal az ügyet elejétől végig jól fontolóra vegyük. Azt határoztuk, hogy aznap csak adatot gyűjtünk, mert a helyszíni szemle tartására az idő már nem alkalmas.

Véménd községbe megérkezve, elsősorban az esetről alkotott közvéleményt akartuk kitapintani, ezért sorra vettük a lakosságy különböző rétegeit a javától kezdve le a faluszéli putriig. Nem felejtettük ki a kocsmák törzsvendégeit, a pletykázó asszonyokat és a falu hírközpontját, a borbélyt sem. Mindenhol a Fürtös-esetre tereltük a szót és anélkül, hogy véleményünket nyilvánítottuk volna, meghallgattuk embereinket.

Hagytuk a falut beszélni és estére gazdag adathalmaz birtokában voltunk. Megtudtuk, hogy az elhalt 38–39 év közötti, erős, egészséges ember volt, közművesipart folytatott ugyan, de ezen keresetéből inkább a korcsmát segítette, mint a családját. Ezért a perpatvar közte és a felesége között nem tartozott a ritkaságok közé, annál is inkább, mert a hallottak szerint Fürtösné sem volt az erkölcsösség mintaképe, aki ezt az anyagi előnyt, amit pénzes emberek szorosabb barátsága jelent, egyáltalán nem vetette meg. Fürtöskének egyébként két kislányuk volt. Kipuhatoltuk azt is, hogy az elhaltak nem is volt forgópisztolya.

Fürtös 1914 január 20-án délután elment az egyik kocsmába s midőn onnan éjjel ittas állapotban hazatért, feleségét nem találta otthon. Kisleányaitól érdeklődött felesége holletéről, de azok nem tudtak semmit mondani. Ekkor Fürtös a községben felesége keresésére indult. Ettől kezdve nyoma veszett. Másnap reggel Fürtöst felesége a község egyik mellékutójában, Róthék házában agyonlőve találta.

Fürtöst a lövedék szíven találta. A forgópisztoly is mellette feküdt. A közvélemény egyébként már teljesen kialakult, az emberek nem hittek az öngyilkosságban, csak találgatták, ki lehet a gyilkos? Ennél többet estig már nem sikerült megtudnunk.

Mielőtt plihenőre tértünk volna, két megbízható egyént szereztünk a bíróval. Az egyikkel azt a házat, ahol Fürtöst agyonlőtték, a másikkal Fürtösék házát, ahol a halott felravatolozva feküdt, az éj folyamán megfigyeltettük. Meg kell jegyezni, hogy eddig egész ténykedésünk nem azt a látszatot keltette, mintha ez lígyben nyomozást folytatnánk. Csupán sajnálkozást és érdeklődést mutattunk, hogy az emberek véleményét megtudhassuk.

Másnap reggel első utunk a hullához vezetett, hogy ezt alaposan szemügyre vegyük, mert délután már el akarták temetni.

Fürtös hulláját a lakásán, koporsóban fekve, felravatolozva találtuk. Néhány szomszéd társaságában két kis leánya sírt keservesen, Fürtösné pedig próbálgatta a sírást. Sajnálkoztunk a történeteken és az özvegy sorsán, de emellett a négy szál gyertyával minden oldalról megvilágított hullát jól megfigyeltük. A hulla bal mellén, a szív táján a kabáton vérfoltot találtunk. Azt kérdeztem az asszonytól, hogy férje ebben a ruhában volt-e, mikor meghalt? Az özvegy szemelt dörzsölgetve, igennel válaszolt.

A hulla megtekintése olyan bizonyító adatot nyújtott, miből biztosra vehettem, hogy nem öngyilkosság történt. A hullán fekvő fekete posztókabáton, a mell bal oldalán a lövedék behatolásánál ugyanis pisztoly csőtorolat éles lenyomatát lehetett látni s ez a pisztolycső lenyomat teljesen eltérő volt a hulla mellett talált és a nyomozó járőr által őrizetbe vett pisztoly csőtorolatától.

A tettes kilétének megállapítására azonban egyelőre minden támpont hiányzott. Nagyon megnehezítette a nyomozást az a körülmény, hogy a hullát már nem találtuk a tett színhelyén. Mí ott már csak egy rozogán berendezett kis szobát láttunk, amely akkor már fel is volt mosva. A gyilkosság indítóokát egyelőre még szintén teljes homály fedte, hacsak Fürtösné ama meséjének nem akartunk hitelt adni, hogy férje azért lett öngyilkos, mert félt, hogy katonai gyakorlatra behívják.

Ahhoz, hogy Fürtös nem önkéntől halt meg, kétség nem férhetett. Meg voltam győződve róla, hogy a rejtély kulcsát Fürtösné és annak a háznak a lakói tartják kezükben, ahol a cselekmény lejátszódott és ahol Fürtös holttestét is megtalálták. Ezért Fürtösnét, továbbá a kérdéses ház lakóit: Róth Sándort, Róth Sándornét és Róth Máriát őrizetbe vettem és a községbázára kísértem.

A hullától mindenkit eltávolítottam, a szobát bezáratattam és intézkedtem, hogy a hulla érintetlenül megőriztessek.

A községházán szután az őrizetbevetettek külön-külön részletes kikérdezéséhez kezdtem. Rövid idő múlva már ellentétek mutatkoztak az egyesek előadása között. Eze-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Kiss Sándor III. társasági mester, nyírkataszti idgt. örsparancsnok és fia, Árpád: mindketten a Magyar Bronz Érdemérem tulajdonosai. Az apa kötelességű és érdemes szolgálati elismerésül, a fiú pedig életmentésért — 3 évvel ezelőtt — részesült a kitüntetésben. Mint látjuk, a fiúnak egyéb cserkész-érdemeket elismerő érmek is díszítik a mellét. Felemelő érzés ez apának és fiúnak egyaránt.

ket az ellentmondásokat eléjük tárva, a félnapig tartó kikérdezés meg is hozta az eredményt.

Róth Mária, 22 éves, santa leány, aki a tett színhelyén lakott, beismerte, hogy 1914 január hó 20-án este megjelent a lakásukon Fürtösné, majd kevés idő múlva ottermett a községi gyógyszerész is. Neki ez már nem volt feltűnő, mert Fürtösné és a gyógyszerész náluk többször is adtak már egymásnak találkát. Anyja és ő egyideig hallgatták a gyógyszerész és Fürtösné beszélgetését, majd aludni tértek egy olyan szobában, melyet csak üvegaftó választott el attól a szobától, ahol Fürtösné és a gyógyszerész tartózkodott. Mivel atyját, ki nem volt otthon, hazavárták, nem aludtak mélyen. Halotta, mikor Fürtösné biztatta a gyógyszerészt, hogy férjét tegye el láb alól. Kevés idő múlva Fürtösné és a gyógyszerész is lefeküdtek és az udvarra nyíló szobáját bezárták.

Éjfél körül lehetett az idő, mikor atyja, Róth Sándor hazatért, ki, mivel az ajtó be volt zárva, az ablakon zörgetett. Erre ő felkelt és beeresztette atyját, aki azon a szobán jött keresztül, ahol Fürtösné és a gyógyszerész feküdtek. Atyja az ajtót elfelejtette bezárni.

Atyja hazatérése után mintegy félórára valaki ismét zörgette az ablakot és káromkodás közben bebecsúszását követelte. Ez Fürtös János volt, aki a feleséget kereste. Meg sem mozdultak a szobában. Várták a történendőket.

Fürtös a nyitvamaradt ajtón berohant a szobába, közvetlenül azután egy lövést, majd sikoltást hallottak.

Erre mindhárman berohantak a szobába s ott látták Fürtöst agyonlőve. Fürtösné férje állott mellét kötögette a fejéről letépett kendővel, a gyógyszerész pedig pisztolyát idegesen szorongatva, kérte őket, hogy a hullát segítsenek neki elrejtetni.

A gyógyszerész kérését megtagadták, mire a gyógyszerész kiugrott az udvarra, ott egy lövést tett a levegőbe, majd visszahozta a szobába és a kilőtt forgópisztolyt a hullá mellé dobta. Ezután a hullát otthagyták és Fürtösnével együtt gyorsan eltávoztak. Másnap reggel Fürtösné nagy szomorúságot színelve, az esetet a község előljáróságának bejelentette azzal, hogy férje öngyilkos lett.

Róth Mária szílei leányukkal teljesen egybehangzóan adták elő a történeteket, Fürtösné azonban mindent

tagadott. A gyógyszerészt lakásán találtuk. Midőn megpillantott bennünket, meglepetésében csak azt hebegte: „Megyek, uraim, megyek!”

Azonnal megmozdítottam. Télikabátja zsebében Frommerpisztolyt találtam, melyben 6 töltény és egy kilőtt töltényhüvely volt. Ezzel lőtte agyon Fürtöst. A község-házához kísértük, ahol Fürtösnével együtt belsmergtek, hogy Fürtös János agyonlövését közösen, előre megfontolt szándékkal követték el. A hullá mellett talált forgópisztoly Fürtösné volt, melyet ő dobott oda azért, hogy a nyomozást félrevezethesse. A nála talált Frommerpisztollyal úgy lőtte agyon Fürtöst, hogy mikor az hozzájuk a szobába berohant, ő az ágyból kiugrott és Fürtöst átölelve, a Frommerpisztoly csövet annak melléhez nyomta és elsültötte.

A találkahely csak véletlenül vált a gyilkosság színhelyévé. Előbb-utóbb megölte volna Fürtöst, mert Fürtösné unszolása elől már nem tudott volna kitérni. A pisztolyt is erre a célra vásárolták közös elhatározással.

A gyógyszerészt és Fürtösnét elfogtam, majd a pécsi kir. ügyészségnek a bűnjelekkel együtt átadtam.

A pécsi kir. törvényszék a gyógyszerészt 10 évi börtönre ítélte, Fürtösnét azonban felmentették, a sors keze azonban őt is utolérte. Nemsokára ezután kint a határban, egy újabb barátjával együtt ismeretlen tettes meggyilkolta.

★

A szürke, hétköznapi esetek nyomozása a legnehezebb. Minél több rendkívüli körülmény fordul elő valamely bűncselekménnyel, annál könnyebb a nyomozás. Ennél az ügynél első pillantásra szembeötlő, rendkívüli körülmény volt az, hogy valaki éjelt idején elmegy egy távoli szomszédja lakásába és ott követ el öngyilkosságot. Ilyesmi nem igen fordul elő, de ha megtörténik, akkor annak valami különös okának kell lennie. Az ok kutatása, firtatása felgöngyölíti azután az egész esetet. Az első járőr nyomozása a legelnevezőbb bírálatot sem állja ki. A második járőr nyomozását siker koronázta. A járőr — nagyon helyesen — a falusi szóbeszédet kikánázva, tájékozódással kezdte a nyomozást. Faluhelyt ez mindig ajánlatos és rendszerint sokat hoz napfényre. Második helyes lépése volt a járőrnek a hullá megtekintése. Ez adta a járőr kezébe annak bizonyítékát, hogy nem öngyilkosság történt. Mikor a járőr idáig jutott, akkor Fürtös és Fürtösné előéletének, viszonyainak alapos felderítése lett volna a következő feladat. Ez bizonyára napfényre hozta volna a gyógyszerész és Fürtösné közötti viszonyt, leleplezte volna a Róth-féle házast, mint találkahelyet és ezáltal adatokat szolgáltatott volna mind az alanyi, mind a tárgyi tényálladéokra vonatkozó feltevéshez. Ha ilyen adatokra felépült feltevésünk van, a további nyomozás könnyebb és tervszerűbben hajtható végre.

A járőr nem ezt az utat követte, hanem a Róth-család kikérdezésétől várta az igazság felderítését, ami sikerült. De történhetett volna másképpen is. Ha pl. a gyógyszerész hallgatásukat jó pénzen megvásárolta volna, könnyen lehet, hogy a járőr egyszerű kikérdezéssel semmit sem tudhatott volna meg tőlük. A nyomozás érdemét azonban ez nem csökkenti. Az a lényeg, hogy a járőr a már öngyilkosságnak elkönyvelt esetről kérésre és talált nyomokat, tehát gondolkodva fogott munkához. A sikernek ez volt az alapja, s ha történetesen Róthék beismerése nem tisztázta volna az ügyet, ez a járőr akkor is továbbkereste és meg is találta volna a megoldást. Ilyen az igazi nyomozás.

Aratás.

A tavalyi sivatagforró májusban, mikor rövidke száron koraérett kalászkok halódtak, poros járőr lépkedett a dülönitlen lehorgasztott fejjel, mintha mázsás szomorúságot cipelne. A gazda szembejött s köszöntés után megkérdezte:

— Mitől szomorkodnak a csendőr urak?

A járőrvezető felemelte a két karját, körülmutatott a senyvedt vetésen s azt felelte:

— Ettől...

A gazdát meglepte a válasz és rövid tündődés után újabb kérdést tett fel:

— Tiszthelyettes úrnak merre van a földje?

— Nekem? — csodálkozott a járőrvezető, — Nekem nincs földem...

A gazda nem értette a dolgot:

— Hát, ha nincs földje, miért fáj az, amit ezen az én istenverte búzámon lát? Hisz' ez az én károm, nem az uraké...

Erre a tiszthelyettes megmagyarázta a gazdának, hogy nem egészen így van. A búza mindnyájunké, mert kenyeret mind eszünk. De meg aztán olyan ez a koravén búza, mint az angolkórós, vézna gyermek, valamirevaló ember belerendül a nézésébe...

A gazda lehajtotta a fejét, majd valami csiklandozni kezdte a torkát úgy, hogy meg kellett azt köszörülni s végülis ennyit mondott:

— Köszönöm, tiszthelyettes úr! Most már nem fáj annyira ez a nyomorúság itt a földemen, mert látom, van ehhez szíve másnak is...

Jólesett ezt a történetet hallani annak idején s bizonyosak vagyunk felőle, hogy az idej fagyok, jégverések után is sok-sok hasonlóan gondverte, szomorú csendőrrjárőr portyázott a letarolt gyümölcsösök és vetések mentén. Így is van ez rendjén, mert csakugyan: kenyeret mind eszünk, de van szívrünk a földhöz ezenfelül is, majd aztán arra is gondolni kell, hogy ami a falusi nép gondja, az a miénk is. Ha a búza, akkor nekünk is az, vagy ha akármicsoda más baj veri a falu népét, sujt az a baj bennünket is. Mert közülük jöttünk és nekik szolgálunk. Őket védjük s biztatgatjuk s amikor más segítség nincs, legalább velük szomorkodunk. Hiszen ez is nagy dolog s talán még mindenről is nagyobb: megosztani a gondot...

S mert a bajt, gondot így megosztjuk, jogos részünk van most az örömben is, az aratás örömében. Mert mint a tavalyi száraz májusban a tízenkettedik órában nyugatról esőfelhők gyülekeztek, az idén is visszaadta a természet, amit az egyik kezével előbb elvett: van, mégis van aratás...

Ha jlik a sok acélos derék, kaszaszúhintások nyomán földreomlik a kalász. Nem üresen, hanem érett, barna szemekkel tömötten. Tornyos asztagok magasodnak belőle s mikor aztán a cséplőgép búgni kezd, átreneg az embereken a boldog bizonyosság, hogy az áldott mag

most már tető alá kerül. Meglesz a megszolgált kenyere, aki dolgozik, de meglesz a szívesen nyújtott inségkenyere annak, aki dolgozna s nincs mihez fognia. És adunk bizát a külföldnek is, hogy amit idegenből kell behoznunk, azért szegénységünkben is tisztességgel megfessünk.

Ezt hozza nekünk az aratás: kenyeret itthon és erőt, tisztességet kifelé, hát szeretni is kell a kalászt mindenkinek, aki magyar. És hinni kell a magyar földben s hinni a Teremtőben, mert amikor szárazság, fagy és jégverés végigvág rajtunk, vak rémület üli meg a lelkeket és mégis, amint Péter-Pál bekövetkezik, azért mindig csak van mit aratni. Mégis mindig azoknak van igazuk, akik azt mondják erővel, hittel, hogy ne essünk kishitűségbe, mert minden csapás nyomán kisarjad az élet a magyar földből, lévén ereje örök és elpusztíthatatlan...

Felre hát a kishitűséggel az egész magyar életből! Most még perzsel, dermeszt és jégözönrel ver bennünket Trianon, de ha álljuk a bajt és becsülettel összefogva segít egyik a másikon a gondok közösségében is, akkor eljön a magyar Péter-Pál, eljön a mi végső, igazi nagy aratásunk. Csakhogy akkor aligha búzával fizetünk majd kifelé, a mostani határokon túlra...

Kormányzó Úr Ő Főméltósága születésnapjának megünneplése. Kormányzó Úr Ő Főméltósága hatvanhetedik születésnapját június 18-án az egész országban bensőséges szeretettel ünnepelték meg. A Budapesten állomásozó csendőrtiszti és altiszti kan istentiszteleten vett részt. Istentisztelet után a tisztikar a tisztai társalgó helyiségeiben, az altiszti kar pedig az altiszti étkezőben diszebéden vett részt. A tisztai diszebéden Szűtsy Imre ezredes, a Büm. VI. b. oszt. h. vezetője, az altiszti diszebéden vitéz Békefy Sándor őrnagy urak köszöntötték fel Ő Főméltóságát.

A csendőrtiszti tanfolyam záróvizsgálja. Június 15-én tartotta az 1934/35. évi csendőrtiszti tanfolyam záróvizsgáját a budapesti csendőrlaktanyában vitéz Szinay Béla tábornok úrnak, a m. kir. csendőrség fellyelölőjének elnöklésével. A záróvizsgát megelőzően nyolc napon át bizottsági vizsgálatok folytak, amelyen a hallgatók a tisztai iskola tanári karából az iskolaparancsnok elnöklése alatt alakult bizottságok előtt minden tantárgyból külön-külön vizsgáztak, a záróvizsga csak az A) csoportba tartozó, úgynevezett főtantárgyak összefoglaló számonkérése volt egy nagyobb szabású közbiztonsági alkaahozó megbeszélés keretében, amelyen a tantárgyak tanárai: Pinczés Zoltán, dr. Kricsfalussy-Hrabár, Endre és vitéz Ridegfi Raymond őrnagyok, dr. Vitray Antal egyetemi magántanár és Abay Kálmán százados vezettek. A záróvizsga végeztével vitéz Szinay Béla tábornok úr az elért eredmény felett Szoddy Rezső ezredes úrnak, a csendőrtiszti tanfolyamok parancsnokának, a tanári karnak és a hallgatóknak legteljesebb dicsőretét nyilvánította. Ez alkalommal a csendőrtiszti szakvizsgát letették: Alföldi Antal szds. (6. h. gy. e.), továbbá a következő főhadnagyok: Kulcsár Lajos (1. hór. ker.), Karanlihuai Kóncegy Gyula (3. h. gy. e.), Bánhegyi Béla (12. h. gy. e.), vitéz Szencsei Feudócs Gyula (1. az. E. J. M.), Pápay Ferenc (6. hór. ker.), Fodor Sándor (6. h. gy. e.), Kadicsfalussy (Kessler) János (11. h. gy. e.), Simon Jenő J. (3. h. t. oszt.) és Torbágyi József (7. h. vod. oszt.). A tanfolyam hallgatói a csendőrség fellyelölje által engedélyezett szabadságuk leteltével próbaszolgálatukat őrsőkre beosztva fogják folytatni.

■Gök emléke. Június 16-án felemelő ünnepséggel avatta fel József királyi herceg a pápai 7. bonvéd huszárezrednek a világháborúban vívott dicsőséges harcát és elesett hőseinek emléket megörökítő szobornüvet, amely Manno Miltiades alkotása. — Koppanyásdóton szép ünnepség keretében avatták fel a hősök ligetét. A felzantlést Gerde László plébános végezte. Az ünnepi beszédet Rainiss Ferenc dr. országgyűlési képviselő mondotta.

Az őrsparancsnokképző iskola záróvizsgálja. Június 14-én fejeződött be Szombathelyen a nyolcadik őrsparancsnokképző tanfolyam. A vizgabizottság elnöke *vitéz szinai Szalay Béla* tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője volt a bizottságban voltak: *vitéz Doóry László* ezredes úr, a belügyminisztérium VI. b) osztályának vezetője, *Csiba István* ezredes úr, a belügyminisztérium VI. c) osztályának vezetője és *Szlatinay-Szopkó Győző* ezredes úr, a szombathelyi kerület parancsnoka is. A vizsga eredménye ezúttal is kifejezésre juttatta az őrsparancsnokképző iskola magas színvonalát, gyakorlatias, kiforrott oktatási

módszerét és az oktató tisztikar faredéséget nem ismerő munkásságát. Az iskolát 188 hallgató végezte el. Kötőnő eredményel vizsgáltak tizenötön. Első lett: *Demeter Imre* lovas törzserőrmester. A vizsga befejeztével *vitéz szinai Szalay Béla* tábornok úr mind az iskola tisztikarának és a segédoktatóknak, mind a vizsgázott hallgatóknak teljes elismerését nyilvánította, majd buzdító beszédet intézett a hallgatókhoz. A hallgatók nevében *Demeter Imre* törzserőrmester mondott köszönetet és tett a további szorgalmas munkálkodásra fogadalmat.

Fegyverhasználatok. Ceglédi Gergely kisteleki őrsbell próbacsendőr június 9-én 23—24 óra közötti időben a Kistelekek község vásárterén működő cirkuszban rendzavarókkal szemben szolgálatilag fellépett. *Balasi Pál* kisteleki lakos Ceglédi próbacsendőr kihúzott kardját megfogta. Ceglédi próbacsendőr kardját kirántotta az ellenszegülő kezéből, miközben a kard az ellenszegülő tenyerét és ujjait több helyen megvágta. *Balasi* sérülése súlyos, de nem életveszélyes. Ceglédi próbacsendőr nem sebesült meg. — A domoszlói őrs állományába tartozó *Dombóvári Sándor* csendőr június 10-én eltávozással Gyöngyösön járt, ahol kerékpáron este indult vissza az őrsére. 21 óra 45 perckor *Domoszlói és Márk* községek közötti megyei úton *Szöllősi János* domoszlói lakos lovaskociját érte el. 25—30 méter távolságból csepengetéssel figyelemztette a kocsist az előzésre. *Szöllősi* lovát jobbra rántotta, estorával a lóra ütött a az ütése a csendőr arcát is érte. *Dombóvári* csendőr kardot rántott és *Szöllősi* jobb lábfejét megvágta. A sérülés nyolc napon alul gyógyul. A csendőr nem sebesült meg. — A fegyverhasználatok ügyében kivizsgálás indult.

Lovas vizsga. A budapesti 3. lovastanulmányozó június

14-én volt a 9 hónapos továbbképző tanfolyam hallgatóinak vizsgája. A tanfolyamot 15 hallgató végezte el. A vizgabizottság elnöke *Abafalvy Sándor* alezredes, a budapesti I. kerület beosztott törzstiszteje volt. A tanfolyamon első lett *Kahnár Péter* őrmester. A hallgatók közül 5 kitűnően, 6 jelesen és 4 jó eredménnyel végzett. A tanfolyam résztvevői általában igen magasfokú lovaglási ismeretekről tettek tanúságot és a tudásnak jóleső, további erőv. asó érzésével térhetnek vissza őrsükre.

Baleset. A budapesti közlekedési őrs állományába tartozó *Vörösmarty József* tiszthelyettes és *Dicső Mihály* csendőrből állott járó június 13-án az F. 418. rendszámú oldalkocsia motorkerékpáron Cegléd felől Budapest irányába portyázott. Cegléd és a Budai-úti elágazás között kifogyott a tartályból a benzín és a motor az úttesten megállt. A járó a Budapest felé gépkocsi haladó *Kemény Pál* alezredes urat kérte meg, hogy a motorkerékpárt Ceglédbercelleg vontassa el, ahol a járó benzint vehet és szolgálatát tovább folytathatja. A járó erre engedélyt kapott és a motorkerékpárt a személygépkocsi után követte. Egy km-nyi útvonal megtétele után a vontatókötél elszakadt és a kötél vége *Vörösmarty* tiszthelyettet fejbeszúrtta. Az útas következtében a motor-

vezető szemüveg eltörtött. *Vörösmarty* tiszthelyettes a bal szemén és homlokán megsérült. Sérülése 8 napon belül gyógyul. Dicső csendőr nem sérült meg és a motorkerékpár is sértetlen maradt. A baleset után *Kemény* alezredes úr a motorkerékpárt Ceglédbercelre vontatta, ahol a járó benzint vett és szolgálatát tovább folytatta. Az ügyben kivizsgálás indult.

Felavatták a világháborúban elpusztult lovak emlékművét. Június 16-án leplezték le a *Ferenc József* lovassági laktanya udvarán a világháborúban elpusztult lovak emlékművét. Az ünnepi beszédet *vitéz Tótváraday-Asbóth István* ny. altábornagy mondta, kiemelve a világháborúban hangtalanul ázenvedő háborús ló érdemeit. A szobrot, amely *Mészáros László* alkotása, *Németh Károly* dr. tanácsnok vette át a székesfőváros gondozásába.

Próbacsendőrök győzelme a szegedi löversenyen. A szegedi helyőrség löversenyén — június 18-án — a makói gyalog tanalosztály legénysége is részt vett. Mintegy 70 versenyző között *Gyergyószegi Múló*s prbcső, az első, *Gál Imre*

prbcső, a második, *Domenkos Sándor* prbcső, a harmadik és *Varga József* prbcső, a hetedik helyezést érte el. Ehhez a kiválóan szép eredményhez csak annyi a hozzáfűznivalónk, hogy büszkék vagyunk rá.

Csendőrségi Küzlöny 12. szám. Személyes ügyek. Legfeljebb elhatározás. A Kormányzó Úr ő Főméltósága legfeljebb elhatározásával *Szlatinay-Szopkó Győző* ezds.-t, a szombathelyi III. kerület parancsnokát és *Tomory Endre* ezds.-t, a m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktár parancsnokát szolgálati állásuk alól felmenteni, továbbá ugyanazon legfeljebb elhatározással *Kézdiszentléleki Voloncs István* ezds.-t, a budapesti I. kerület ideiglenes parancsnokát a budapesti I. kerület és *Baránczy Ferenc* ezds.-t, a pécsi IV. kerület ideiglenes parancsnokát a pécsi IV. kerület parancsnokává kinevezni méltóztatott. — *Műhelyi rendeltet.* Odátéltetett a III. osztályú tiszti szolgálati jel: *vitéz Karsay Jenő* és *Bárdi Béla* szds.-oknak. — *Áthelyeztetett:* *Argay Ferenc* g. hóg., a debreceni VI. kerület debreceni osztály gazdasági hivatalának előadótiszteje — gaz-

dasági hivatalfőnöki minőségben — a pécsi IV. kerület pécsi osztályparancsnoksága gazdasági hivatalához Pécsre. — *Tartósnan vezényeltetett: Dr. Tóth József I. fődgy., a debreceni VI. kerület gyalogtanácsztályának oktatótisztje Nyíregyházra, ugyanezen kerület mátészalkai osztályparancsnokságához Mátészalkára. — Állandó nyugállományban helyeztettek: Szamosy Tibor pécsi IV. kerületbeli g. szds., Agárdi Miklós debreceni VI. kerületbeli alldgy., Tóth János I. szegedi V. kerületbeli, Gyelvi István pécsi IV. kerületbeli thts.-ek. vitéz Nagy József III., Buki János pécsi IV. kerületbeli alldgy.-ok, Szarvasi Pál, szegedi V. kerületbeli thts., Kárpáti József, székesfehérvári II. kerületbeli alldgy., Uffelvi Dezső, miskolci VII. kerületbeli, Fuha Ferenc, székesfehérvári II. kerületbeli, Kácsor József, budapesti I. kerületbeli, Csáko Béla, szegedi V. kerületbeli, Kise Ferenc, budapesti I. kerületbeli, Kamondi Antal, székesfehérvári II. kerületbeli és Szabócs Sándor miskolci VII. kerületbeli thts.-ek. — Örökbefogadás: A m. kir. igazságügyminiszter úr rendelete alapján Keszler János fődgy. családi neve — vitéz Kadicsfalvy Gyula Sándor által történt örökbefogadás folytán — „Kadicsfalvy“-ra. — Nemesség elismerése: Makkay József, tiszadobi lakos, törm. régi magyar nemessége igazolva van. — *Nemességátvitel:* Gyurkó Lajos csb. családi nevét belügyminiszteri engedéllyel „Gyuróki“-ra, Durbak Imre törm. „Déri“-re, Noidk Lajos prbcso. „Nidasi“-ra, Huhn József prbcso. „Hunleki“-re változtatta. — *Szabályrendeletek:* Az OTBA szolgáltatásainak újabb szabályozásával kapcsolatos intézkedés. — A m. kir. csendőrségi gyógyházak számára kiadott Általános Határozványok helyesbítése. — A csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — A miskolci VII. kerületének területén, Parád fürdőtelepen, a fürdőidény alatt három fős fürdőkülönítmény működik. — A budapesti III. osztályparancsnokságnak Gödöllőre történt áthelyezésével egyidejűen annak elnevezése „Gödöllői III. osztályparancsnokság“-ra változott. — Ideiglenesen vezényelt csendőrök által elvett ruha-, fegyverzet-, felszerelés- és egyéb tárgyakról kimutatás kiadása. — Vas vármegye szombathelyi — község — felsőbírói járásához tartozó Köveskút és Salla községek kisközség jelleggel egyesültek és az egyesített község neve: Köveskút. — Vas vármegye szombathelyi — község — felsőbírói járásához tartozó Zarkabánya és Szentkirály kisközségek kisközség jelleggel egyesültek. Az új kisközség ideiglenes neve: Zarkaszentkirály. — A Vas vármegye szombathelyi — község — felsőbírói járásához tartozó Bozsok nagyközség kisközséggé fejlődött vissza és a községközösség helyi körjegyzőséggé lett beosztva. — „Utastítás a fürdőkülönítmények és fürdőorsók számára“ című füzet megrendelése. — Pályázat számos irodatiszti és kezelői állásra.*

Beutalások Balatonfüredre. A belügyminiszter úr a folyó évi III. gyógyildozsakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: A tényleges csendőrtiszti állományból: Boitka Endre alez. és felesége, Sasady Arthur alez. és felesége, valamint Edith leánya, vitéz Paksy-Ekcs Tibor örgy. és felesége, némes Szentoléry Richard örgy. és felesége, valamint Judith leánya, Keresztény Béla g. örgy., neje és nővére: örv. Publik Ernőné, táblabíró özvegye, Nemessomló János szds., felesége, Egon leánya, továbbá édesanyja: örv. Münster Karolyne és huga: Münster Mária, Hanthy Károly szds. és László nevű fia, vitéz Ufalky László szds. és felesége, Schetty István fődgy. és felesége, vitéz Dobry Lászlóné, ezredes felesége és Andrea leánya, Sárdy Gyuláné, szds. felesége. Az ellátást élvező csendőrtiszti kisközségi örvények és árvaik közül: Baras Árpád ny. tbk., Górcsok Vilmos ny. ezds., örv. Kovács Karolyne, ezds. özvegye és Klára leánya. A m. kir. honvédség tényleges tiszti állományából: vitéz Szilvási Nándor örgy., felesége és Magdolna leánya, Horváth László szds., felesége és két fia, dr. Sárdy Károly szds. hb., felesége és leánya. A m. kir. honvédség ellátást élvező tisztjei, tiszti örvények és árvaik közül: Horváth László ny. tbk. és felesége, Kovács József ny. tbk. és felesége, dr. Schmitz Rudolf ny. tbk. hb., Gricsovits Rózsavirány Béla ny. ezds. és felesége, Ditrói Puskás Lajos ny. ezds., Kovácsnai dr. Fén István ny. ezds. hb., Kaszás Antal ny. I. oszt. hadbiztos és felesége, örv. báró Hamar Lipóné, vezérezredes özvegye, örv. Csányi Winkhofer Emilné, tbk. özvegye, örv. Polgár Rezsőné tbk. özvegye és Irma leánya, örv. Lavitzka Aladárné, ezds. özvegye, örv. Scoff Ottóné, ezr. özvegye, valamint Magda leánya, Papp Vilma és Papp Róza, ny. I. oszt. főorvosnő novérrel, örv. Torma Lajosné, szds. özvegye. A tényleges csendőrlégénységi állományból: Bacsai József, Mészáros Ferenc és Benke János alldgy.-ok, Bujáky Antal thts.,

Gábor Lajos thts. és felesége, Kóka András szv. thts. és felesége, Molnár Sándor törm., Tóth Jánosné II., thts. felesége és Samla leánya. Az ellátást élvező csendőrlégénységi örvények, örvények és árvaik közül: Szamosi György ny. thts., Cseresz György ny. törm. és felesége, Barna Ferencné, ny. alldgy. felesége Istványa és Pirocska leányaival, Kiss Lászlóné, ny. thts. felesége Mária nevű leányával, Argius Valérné, ny. thts. felesége, örv. Szejti Györgyné, thts. özvegye Elemer nével és örv. Szent Jánosné, thts. özvegye. — A m. kir. rendőrség állományából: Kalmár Béla rendőrfőkapitányhelyettes, dr. Dobó Árpád rendőrfőkapitány és felesége, Végül: Winkler Gyuláné, műszaki tanácsos felesége és Grillner Jenőné, bányatanácsos felesége.

HAJNAL.

Mély-mély álmot terít az éjszaka szőjével,
De jón a nagy piktor, égi csatával;
A lilhatár alját rózsaszínre festi,
És a tanya népet simogatni kelti.

Kipattan majd a nap hírtelen magától,
Rózsaszín felhők szelms pírjától,
Ébredő természet szíve nagyot dobban,
Egy kis rigó trilláz amott a bokorban.

És az éjszakának derengő hamulán
Szuronyt csókol-ölel az első nap sugar;
Örögi kökerezett hűvös árnyékában
Csendőrök állnak katonás vigyázban.

Feltökintenek Rá, a nagy Teremtőre
És vigyáznak híven fáradt pihenőkre,
Kiket az élet harcok megrészeg:
Csendőrök hívatása ez.

CSER KALMAN

(aki a Csendőrségi Lapokból szerelte meg az írás-évtáradt.)

Beutalások Hévízre. A belügyminiszter úr a folyó évi III. gyógyildozsakra a hévízi csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: A tényleges csendőrtiszti állományból: Margitay József alez., felesége, Margit leánya és Béla nevű fia, dr. vitéz Domasy Farkas alez., Huszár Agoston alez., feleségével, Balosia és Lygia leányaival, vitéz Csörgey László alez., dr. Szics István alez., vitéz Bátky József alez., dr. Szentkirályi Béla alez. hb., László nevű fiával, Papp János III. örgy., felesége és Nóra leánya, vitéz Soós Gusztáv örgy. és felesége, vitéz Bakó László szds. és felesége, dr. Beda József fődgy. és felesége. — Az ellátást élvező csendőrtisztek, tiszti örvények és árvaik közül: Stenckey Lajos ny. ezds. és felesége, Vasudai Béla ny. ezds. és felesége, Zdkó Henrik ny. alez., dr. Papp Vilmos ny. I. oszt. főorvosnővel feleségével és Vilmos fiával, Kovács Vilmos örvény ny. g. szds. feleségével, örv. Krausz Antalné, ezds. özvegye, örv. Lennhnyi Sigmund Lászlóné, örgy. özvegye, örv. Sigmund Istváné, örgy. özvegye Eleonóra és Edith leányaival. — A m. kir. honvédség tényleges állományú tisztjei közül: Uregdi Nagy László örgy., Némethy Ferencné alez. felesége és Hajnal Atanás, örgy. felesége. — A m. kir. honvédség ellátást élvező tisztjei, örvények és árvaik közül: örv. Dócányi Jenőné, I. oszt. főhadbiztos özvegye. — A tényleges csendőrlégénységi állományból: Pál Sámuel, Varga Pál alldgy.-ok, Szilvási Gyula alldgy. és felesége, Imre Imre thts. és felesége, Nagy Mihály thts. és felesége, Bende József, vitéz Bőjte Péter thts.-ek, Szász József II. thts. és felesége, Orbán János thts., Lepárdy Károly törm. és felesége, Süpi Imre, Szabó Dániel törm.-ek, Kardos János törm. és felesége, Csikar József, Kardos Lajos, László Ferenc, Gyepes Mihály törm.-ek, Ganczy Endre örm. és Jenő János Gyuláné, törm. felesége. — Ellátást élvező csendőrlégénységi állományú örvények, örvények és árvaik közül: Józsa László, Nagy D. István ny. thts.-ek, Bőre Gergely ny. thts. és felesége, vitéz Börcsök Sándor, Gaál Béla I. ny. törm.-ek, örv. Wolf Mária ny. thts. felesége, örv. Huváth Lajosné thts. özvegye, Budai László ny. g. thts. felesége, Kozma Dániel ny. törm. felesége és Németh Istváné ny. örm. felesége.

Hú tud róla? Bekó Sándor Istvánfal szülésétű örmestert, vagy törzserőstert keresi Jó Ferenc nyugállományú tisztihelyettes (Aszód) és őt vagy azokat, akik tudnak róla, címe közlésére kéri.

Többek érdeklődésére közöljük, hogy Abay Kálmán százados ár által összeállított Rendeletek Műtatója július első

napjaiban kerül postára portókötség csökkentése miatt a szárnyparancsnokságok címére, ahol a megrendelők átvethetik.

Hajdúszoboszlón azok a csendőrök és hozzátartozóik, akik a 73 és 78 fokos meleg, igen nagy gyógyítóerejű fürdőben óhajtnák reumatikus fájdalmaikat gyógykezelni, a fürdő közvetlen közelében, Major-utca 204. szám alatt, **Hörvát Antal** ny. csendőrlásztihelyettesnél napi 3 pengőért teljes ellátást kapnak a fűszerezésben is.

Hörvát Endre „Helyesírás szótár”-át, amelyet a Néptanítók Lapja a tanítóknak is ajánlott, a csendőrség tagjai az eredeti 3 P ár helyett 1.60 P-ért kaphatják, ha folyó év júliusában megrendelik. Legalább három példány együttes rendelése esetén az ár példányonként 1 P. Az összes postabélyegben is beküldhető: **Hörvát Endre, Kápest, Hunyadi-utca 126. sz.**

Csendőrségi tollforgót árult, köt. javít **Várjai (Vlahina) Mihály** nyug. szakaltiszt, Budapest, I., Márvány-utca 29. III. em. 8., vagy **Dél József** nyug. thts., Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám, vagy **Fekete Gyula** nyug. törzs-örrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új díszitoll, vélogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

SZEMELYI HIREK

Órparancsnokká kinevezettek: a budapesti I. kerület állományában: **Buga Albert** és **Magyar József** thts.-ek; a debreceni VI. kerület állományában: **Barna István**, **Orosz István**, **Fenyő János**, **Juhász Sándor**, **Szalaknai Ferenc**, **Nagy Pál** IV., **Gömes József** és **Török Péter** thts.-ek.

Házasságot kötöttek: **Takács József** hídgy. **Ladány Mária** Valéria úrbölgyei Kunhegyesen; a székesfehérvári II. kerület állományában: **Németh Károly** törm. **Szaviczka Ilonával** Nagyigmánd községben; a szombathelyi III. kerület állományában: **Cserjés Dénes** törm. **Csébi Mária**val Zalapáti községben és **Reményi Károly** thts. **Hörvát Erzsébet**tel; Nagyatád községben; a pécsi IV. kerület állományában: **Hegedűs Dániel** törm. **Balog Judannával** Dunavetsén, **Kovács István V.** törm. **Lőrincz Mária**val Sámodon, **Kalmár János** törm. **Balogi Katalinnal** Magyarcsanakon és **Dudás István I.** törm. **Halász Rozáliával** Ókékscsken; a debreceni VI. kerület állományában: **Molnár János** thts. öz. **Harangi Istvánné**, sz. **Bereczki Sára**val Debrecenben, **Varga József I.** törm. **Svábi Ilonával** Komádiban és **Szabó Lajos II.** oszt. altiszt **Motyovszki Erzsébet**tel Balassagyarmaton; a miskolci VII. kerület állományában: **Igáli Ferenc** törm. **Molnár Mária**val Dombóváron, **Jó Bernát** törm. **Kiss Margittal** Miskolcon, **Csomós József** törm. **Pintér Irmával** Miskolcon, **Orosz József** törm. **Gyökér Regina** Máriaival Felsőnyárádon.

Danyi Sándor törm. **Csorbai Ilona** Margittal Miskolcon, **Madarasz Lajos** törm. **Szatmári Mária**val Mátrahallán és **Beni János** törm. **Baldás Ilonával** Miskolcon.

Családi hírek. Született: **Barabás Zsigmond** budapesti I. kerületbeli v. törm.-nek **Miklós-László** nevű fia, **Csibő József** budapesti I. kerületbeli thts.-nek **András** nevű fia, **Hörvát Imre** székesfehérvári II. kerületbeli thts.-nek **Magdolna** nevű leánya, **Nagy József II.** szombathelyi III. kerületbeli thts.-nek **József-Géza** nevű fia, **Magyarádai Jenő** szombathelyi III. kerületbeli v. törm.-nek **Erzsébet-Teréz** nevű leánya, **Galencsér Lajos** szombathelyi III. kerületbeli törm.-nek **Lajos-László** nevű fia, **Megeyer György** szombathelyi III. kerületbeli v. törm.-nek **Ilona-Mária** nevű leánya, **Papp József IV.**, pécsi IV. kerületbeli thts.-nek **Györgyike-Mária** nevű leánya, **Hegyesi Sándor** pécsi IV. kerületbeli törm.-nek **Etelka-Erzsébet** nevű leánya, **Véteki Mihály**, pécsi IV. kerületbeli törm.-nek **Jolán** nevű leánya, **S. Pápai István** pécsi IV. kerületbeli thts.-nek **István** nevű fia, **Korom István** pécsi IV. kerületbeli thts.-nek **István-Zoltán** nevű fia, **Tölgyes Ferenc I.**, pécsi IV. kerületbeli v. törm.-nek **Etelka-Rózsa** nevű leánya, **Turcsányi Mihály** pécsi IV. kerületbeli thts.-nek **Tibor-Ernő** nevű fia, **Nemesfalvi Antal** szegedi V. kerületbeli szv. thts.-nek **Néző-Lszabell** nevű leánya, **Orosz István** debreceni VI. kerületbeli thts.-nek **Iren** nevű leánya, **Posta János** debreceni VI. kerületbeli törm.-nek **Dare** nevű fia, **Csorba Mihály** debreceni VI. kerületbeli törm.-nek **Sándor** nevű fia, **Derecskei János** miskolci VII. kerületbeli alldgy.-nak **Gyula-István** nevű fia, **Vida Márton** miskolci VII. kerületbeli thts.-nek **Éva-Anna** nevű leánya és **Veres József** miskolci VII. kerületbeli törm.-nek **Erzsébet** nevű leánya.

Halálozás. A soroksári őr állományába tartozó **Tánczos József** örmester június 19-én 2 órakor szülei lakásán, Jászladány községben, agyhártyagyulladásban meghalt.

KÉRJE - KAPJA!

A most megjelent foto optikát, rádió 144 oldalas árjegyzéket az alkalmi vételek listájával.

HATSCHKEK és FARKAS SZAKüzLETEI

Budapest, IV, Károly-körút 28, VI, Andrásy-út 31, VII, Rákóczi-út 80

Felhívjuk azon Csendőr közgazdálkodások figyelmét,

melyek a Soproni Löffler János hársdruggár cikkelt meg ki nem próbálták, a sok közül az alábbi néhány elismerő nyilatkozatra:

„Milyen tisztelt cserkészeket igazgatósággal! A küldött szalonnával úgy részesültem, mint az őr többi tagjai, nagyon meg vagyunk elégedve, igen ízletes. A jövő hó elején újból megrendelést fogunk eszközölni. Szépe, 1935 V. 21.

Mély tiszteltelt
MÉRI JÁNOS
csendőrtörzsörviseletter”.

„A szállított árú teljesen megfelel. Ha előbb, újból rendelünk. Rács, 1935 V. 1.

Tisztelettel
SZEP tiszteljes, öpk”.

„A küldött árukkal meg vagyunk elégedve, ha előbb, újból rendelünk. Mosonaszolnok, 1935 V. 22.

ERŐS tiszteljes, öpk”.

... meg vagyunk elégedve ... az árú kitűnőnek.
Tiszakörd, 1935 június 1.
MOLNÁR törzsörviseletter,
ADONYI törzsörviseletter”.

A csendőr közgazdálkodásokról elismert minőségek a következők:

Vernál	kg. 2.40
Borkész különlegesség	„ 2.75
Cserkés szalámi	„ 1.90
Báczai kolbász	„ 1.80
Konzum szalámi	„ 1.60
Szárazkolbász	„ 1.15
Is téli szalámi	„ 2.80
Páros debreceni	„ 2.—

Ingyen csomagolás. Bérmentve utánvétellel 4% kg.-os postacsomag összeállításban. Az összes cikk a legnagyobb mértékben is tartoznak. Szállítunk **Graf Andrást** **Mihály** úr ömeltósága uradalmától teljes árszint a Trappista sajtot kg.-ként 1.50, 2 karkia cca 4—4% kg. bérmentve.

„Elt” és „Brif” kávékonzervet kg.-ként 1.70 illetve 2.80 P-ért bérmentve 4% kg.-os postacsomagban.

ÉLELMISZER VEZÉRKÉPVISELET
BUDAPEST, VII., AKÁCFÁ-U. 59. I. 6.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadjunk, de tisztelettel gépi- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes meggyőzés után. A közlemények fogalmazási átésziszólásnak és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét előzetes meggyőzés nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros íróval: „Szerkesztői közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, felhasználásán, írógéppel kettős sorozatban, a közlővel pedig jól olvashatóan és nem túlságosan sokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megemlíti és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok a szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvétel a kézzel írt közléményekkel csatolni kell a félélt készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a félélt a szokásos féléltől ellentétben való közléséhez hozzájárul. A megjelölt közléményeket tiszteltetésben részessítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát felhasználásunk nélkül nem szabad másuttá közzélni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végesszük, korrektúralevélről csak kivételes esetben adunk. Szerzőink kölönleny-mataikat közvetlenül a Szállam-nyomda igazgató-ságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szelvényeként megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésnek árnyadása szerint köteles elkészíteni. Minden hozánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbellyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomás-helyet is fel kell tüntetni. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Hozánk intézett levelet szolgálati útra nem tölünk, azok tartalma vagy beküldőik kitételei felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legelőszérőbb kisebb helysége nevével vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelírt nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelyét felől választolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lapok”-ban válaszolunk. Előzetest csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságszolgálati és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugdíjas tagjaitól fogadjunk el, másuttól nem. A csendőrség tényleges és nyugdíjas tagjaitól legelőszérőbb egyenlő az előzetes díj felét fizetik. Előzetest csak legelőszérőbb felére lehet. Az előzetest kérjük pontosan megírni, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk adott példaküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342 számú postaküldeményezési csekként számlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8-14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok” szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám.

● Oktatótiszta. A Szót. 330. pont 1. alpontjában foglalt esetnek, nevezetesen, hogy egy veszélyes gonosztevő csendőrség fegyveresen ellenál, olyan sokféle változata lehet, hogy a fegyverhasználat nélkül való löfögyverzés módját nem lehet közelebbről meghatározni, vagy éppen magya-

rázni. Ezért van az, hogy a 4 alpont utolsó sorában előforduló „löfögyverzésre más mód nincs” kifejezést a 330. pont nem magyarázza. Az utasítás eredeti szövegében erre is volt magyarázat, körülbelül a következőképpen: „Az ellenszergőnek és a nemé tulajdonbörésnek löfögyverrel ellátott veszélyes gonosztevők részéről fordul elő. A „löfögyverzés más módja” lehet: a törvényes következményekre való figyelmeztetés, hozzátartozók, ismerősök általi való rábeszélés, észrevétlen megrobanás elgázolás, kitűztetés stb.” Ezek természetesen inkább csak gyakorlati tanácsok lettek volna mint magyarázat. A miniszterközeli bizottság azonban úgy döntött, hogy a löfögyverzés „más módját” célszerűbb a csendőrség tevékenységére bízni, nehogy az utasítás magyarázata által az alkalmazandó módszereket illetően megkérdve érezze magát. Oktatásnál a fenti módszereket azért meg lehet említeni, de hangúlyozni kell, hogy más eljárás lehet követni akkor, ha az ellenszergő szabad terepen és megint más, ha zárt helyen, közsgében, épületben stb. történik, ahol az ellenszergő nemcsak a csendőrség hanem más életét is veszélyezteti. A „más módon”, tehát lehetőleg ritkán kevesebb vérontás árán való löfögyverzés megkísérlésének elsősorban az utóbbi esetben van fontossága.

Keresendő. 1. Lakásikonválaszt kap. 2. Olvassa el folyó évi 5. számunkban közölt 19. lakásikonválaszt.

Hírvör. A társasági 1. hivatalosdolgokzatba való beszerzése az 1931 április 5-én kelt 15.816/eln. VTK. c. 1934. Bm. számú rendelet értelmében, az ezen időpont után előléptetett, illetve előléptetendő 1925. évfolyambeli rangjárásával együtt fog megöröszni. Mivel ezen rangjárásról kézzel a járörvezetói tanfolyamot kitént vagy jeles eredménnyel végeztek 1934 november 1-én, a jó vagy elégséges eredménnyel végeztek pedig 1935 november 1-én léptek, illetve léptek elő társasági 1. fokozatba ez kitént számított 2 év múlva lesz beszerelve.

Házért. Máltánylást érdemlő esetekben és nyomos okok fennforgása mellett a hadjárta ára csendőrség előnégye a nősülési engedély szolgálati kitént kérheti és meg is kaphatja. Az Ön esete ilyennek látszik, mert az ára vagyona veszélyeztetve van. Ezért az eset részletes feltárása mellett kérheti szolgálati úton a belügyminiszter úrtól (VI. c. osztály) a nősülési engedély szolgálati kitént. Ez volt a lényege a hasonló kérdésekre adott eddigi üzeneteknek, annak is, amelyre Ön levelekre vonatkozik.

88.884. A csendőrséghez 1925-ben beléptek társasági 1. előléptetése 1932 január 1-én 1935 november 1. közötti időre esik. Az egyéni próbaszolgálatra felvették 1932-ben léptek elő, akik pedig mástól vagy kiténti próbaszolgálatot teljesítettek, 1934 november 1-én, illetve 1935 november 1-én léptek, azaz léptek elő. Aszerint, hogy a járörvezetói tanfolyamot kitént és jeles, vagy jó, illetve elégséges eredménnyel végeztek. Kérdésében D. aki 1925-ben jött a csendőrséghez, az őrmesteri előléptetésben úgy látszik — mellőzve volt. Minthogy a mellőzés miatt egy-

FEGYVEREK, LÖSZEREK, SPORTÁRUK

ZUBEK FEGYVER- ÉS SPORT-ÁRUHÁZÁBAN

BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÜLT 29. SZ.
ALAPÍTVÁ: 1871. ÁRJEGYZÉK INGYEN!

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-ler 1. Telefon: 84-8-32, 84-8-31.

Mint a honvéd jószág elphoz tartozó vállalat, szolgált te hávi előnyai 21 hávi ph. leonás mellett egyenruhát, polgári ruhát, lebecnémet és minden felszerelést.
Videki megbízottak!

M. Kir. csendőrség tagjainak leghosszabb részletfizetésre

Házszoba Ébéd Egyes Bátorabok stb.	Szalon Recamier Fotelek Matrac Sodraay stb.	Ébédőszónyeg Futók Osszekötők Szalonakarók Paplanok stb.	Fehérnemű és Ágyanemű Vásznak Inganyag Ruhaszövet stb.
--	--	---	---

Iron nekünk és a legpontosabb árjegyzékkel szolgálunk
Lakásberendező és Textil Vállalat, Lizi Ferenc-ler 5. T. 271-77

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZELETFIZETÉSRE
SZELONOK TAKARÓVAL
ÉBÉDLŐSZONYEGEK
F 65-161
F 21-161
Fotelek, paplanok, vásztorok, futók, ruházatok, fehérnemű, inganyag, ruházatok, Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak áremérendője!

évet vezetett és a járőrvetelői tanfolyamot csak jó eredménnyel végezte, 1936 vagy 1937 november 1-én lép elő. Viszont C., aki szintén 1925-ben lépett be a csendőrséghez, de az őrmesteri rendfokozatot rendes időben, 1930-ban érte el és a járőrvetelői tanfolyamot is jelesen végezte, már 1934 november 1-én elő kellett, hogy lépjen törzsőrmesterré. A rangfenntartás nélkül mellőzötték előléptetése közből lesz szabályozva. Akkor lesz megállapítható, hogy lentírt B. 1936-ban vagy 1937-ben lép-e elő. Ebből látszik, hogy az előléptetésnél való mellőzésnek évekre kiható hátrányos következménye lehet, pedig könnyen el lehetne kerülni. Az őrmesteri rendfokozatban eltöltött idő a törzsőrmesterek meghatározásánál nem jön figyelembe. Erre nézve az új rendelkezések 9. pontja tisztázza képet nyújt, de abban a tekintetben is, hogy ha egyszerre lépnek elő törzsőrmesterré, melyik lesz a rangidős. A 20 filléres bélyeget lapunk javára bevételéztük.

M. J. őrm., Demecser. Olyan halászáti kihágás, amelyik a sérült fél kívánságára üldözendő, nincs.

Hévia. A június 15-i számunkban részletes tájékoztatást talál kérdésre.

44. Kérdésre választ talál az 1932. évfolyamunk 748. oldalán „Vita” jelleg alatt és a 785. oldalán „Igazság” jelleg alatt adott üzeneteinkben.

Június 4. Ha valamely község vagy ipartelep leporlyázására másfél óra (kilencven perc) van előírva, akkor annak egyharmada, tehát harminc perc a pihenők céljaira van felvéve, azaz ezekből az egyharmadokból tevődnek össze az illetékes pihenők. Különös volna, ha valaki azt kívánná, hogy X. községben, melynek leporlyázására a távolsági kimutatás szerint másfél óra van előírva, a pihenőt is megtartsa azon a bizonyos harminc percen keresztül. Ugyane címen azt is kívánhatná, hogy a Szut. 6. mellékletében megállapított portyázási idők egyharmadát is pihenőre fordítsa azon az útvonalon, melyen portyáz. Szó sincs róla. A kis pihenő megtartása a járőrvetelőre van bízva hely és idő tekintetében. Neki kell ezekből az egyharmadokból gazdálkodnia és ott tartani a pihenőt, ahol a legcélszerűbb és csak bizonyos portyázás után. A nagy pihenőhöz már kötvé van az önk. parancs (előírásai) által, aki szintén csak a szempontok figyelembevétele mellett írja és írhatja elő annak helyét és idejét, ha helyesen akarja irányítani a mozgalmat. Annál kevésbé helytálló az ilyen kívánság, mert lehetnek ipartelepek és községek is, ahol pl. léti időben kimért dolog a pihenő megtartása, egyszerűen azért, mert arra alkalmas hely ott nincs. A vitában önnök van igaza.

N. B. III. cs. Kérheti írásban vagy személyesen az anyakönyv igazgatását a főszolgabírónál, mint anyakönyvi felügyelő hatóságnál. Kéréme indoklásául be kell mutatnia apja, nagyapja születési anyakönyvi kivonatát, melyekben az előnév is fel van jegyezve. Az, hogy az ön születésénél az atyja neve előnév nélkül lett bevezetve, az anyakönyvvezető hibája, mert a vonatkozó törvény szerint, azaz a 80000/1906. B. M. (Anyakönyvi utasítás) 58. §-a értelmében annak a kötelessége lett volna gondot fordítani arra, hogy atyja nevét atyja születési anyakönyvi kivonatából helyesen megállapítsa.

Takarodó. Azt kérdezi, meg van-e engedve, hogy a napos csendőr takarodó előtt ágyba, levetkőzve, lefekudjék. Nincs megengedve. A napos köteles a laktanya kapuját takarodókor bezárni és ez időpontig a napos az, aki az őrsön voltaképpen készenlétben van. Különben a Szut. 186. pontja „éjjelre” enged meg, hogy a napos csendőr az őrsőknél levetkőzve ágyban aludjék, éjjeliőrszak alatt pedig a takarodótól ébresztőig tartó időt értjük.

Marcali. Március 15-e nemzeti ünnep, de olyan jogszabály nincs, amely munkaszünetet ír elő erre a napra. Másik kérdés zavaros, nem tudunk rajta eligazodni, ismételve meg.

Balaton 336. Sorából küzdelmes élet, rengeteg gond tárad elénk s azonnálval egy melegsivű ember is. Őszintén sajnáljuk, hogy három gimnáziumot végzett fiát nem képes anyagiak miatt tovább taníttatni s azt még inkább sajnáljuk, hogy nem lehetünk segítségére fiának a jutási altszéképző iskolába való bejuttatásánál, mert egyrészt oda csak a honvédség tényleges állományából van felvételi, másrészt azért is, mert három középiskolával amúgy sem tudna bejutni. Kérje talán az áthelyezését olyan őrsre, ahol a fiának módja volna legalább a negyedik osztály elvégzésére, mert három osztállyal sehol sem fog tudni elhelyezkedni. Jelentse a helyzetét kitaligaláson, természetesen éppen oly őszinteséggel, mint ahogyan nekünk megírta.

Cegléd. Büntetett előéletű nem vesznek fel a csendőrséghez. Megjegyezzük, hogy „gyanú miatt” senkit sem ítélek el, csak a bizonyított bűn von maga után büntetést.

Hilafató. Számvivő tiszthelyettes tanfolyam egyelőre nem lesz.

Megfejtés. Vannak büncselekmények, amelyeket büntetés terhe mellett mindenki köteles felfedni. Ezekről írtunk a múlt évi 12. számunk 361. oldalán „Kötelesség-e a közönség támogatni a csendőrt nyomonzó munkájában?” cím alatt.

Vadvirág Gazdászati tiszti tanfolyam egyelőre nem lesz. Hogy mikor lesz és honnan jön az utánpótlás, azt ma még nem lehet tudni.

Egyek. Emléklapot volt tartalékos tisztek és tiszteljöltek karnak. Az ilyenek egyenruhát vis lehetnek és pedig a legutóbbi tényleges szolgálatuk alatt részükre rendszeresítve volt egyenruhát és rendfokozati jelvényeket a díszítő és szolgálati jelvények nélkül, vagy pedig a m. kir. honvédség tisztjei és hasonlítású egyéni részére jelenleg rendszeresített ruhát és rendfokozati jelvényeket külön engedély nélkül, olyan ünnepélyes alkalmakkor, midőn a tiszti egyenruhában, mint társadalmi megkülönböztetésnek és kitüntetésnek, illő helye van. Ilyen alkalmak pl.: az államfi legmagasabb születés- és nevenapja, házias és egyházi ünnepélyek alkalmával tartott istentiszteleteken, megfelelő társadalmi alkalom egyének esküvőjén, előkelő és zártkörű táncestélyeken, háztéri események megünneplése alkalmával, hási halottak emlékünnepélyén stb. Erre külön engedély nem kell, mindenkinek tudnia kell, mikor veheti fel az egyenruhát és mikor nem. Ha visszaél ezzel a jogával valaki és ezzel az egyenruha tekintélyének, komolyságának ért. jelentést kell tenni a vegyes dandárparancsnokságnak, de az igazoltatást és egyéb feltűnést lehetőleg kerülni kell.

Salgó. A próbacsendőr véglegesíthető, ha a próbacsendőri tanfolyamot eredményesen elvégzte és rátermettségénél fogva a csendőri szolgálatra alkalmasnak bizonyult. Ez eredményezi azt, hogy a vizsga letétele még nem alap a végleg stítséghez, szükséges a gyakorlati próbaszolgálat is, amely alatt a rátermettséget belgazolni módja van. A próbaszolgálati idő pedig a Szut.-ban meg van mondva, ha tehát ezt eredményesen teljesítette, megszűnik a véglegesítés. Örülünk, hogy fia kitűnő eredménnyel vizsgázott és reméljük, hogy apja nyomdokain fog haladni.

Tiszavirág. Fenti üzenetből ön is megtalálja a kérdésre vonatkozókat.

P. Gy. prb. cs. 1. A kértetett rendelet a kerületi parancsnokságoknál megvan. 2. Kérdésre lexikon választ kap. Arra kérjük, hogy jövőben írja meg a jellegét is. Nem nagy fáradságába fog kerülni, az üzenet adása és keresése pedig könnyebb lesz jellegével.

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr ágynemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket, káki és civilruha-szöveteket a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

MÜLLER J. csendőrségi cikkek
szuraktárában

Budapest, Dessewffy-u. 40. II. em. 12.

Nb. rendelésüket kéri Barja József, a Müller cég boltja

Négy évtizede vásárolnak
legjobb megelégedésre kiváló

hangszereket
REMÉNYI MIHÁLY

Ötensége dr. József Ferenc kir. herceg és a m. kir. Zeneművészeti
Főiskola szallitójának.
Budapest, VI., Király-utca 58-60. sz.

Kérjon árjegyzéket!

Lovász András, Szigetvár. Adataiból úgy látjuk, hogy igénye van nyugellátásra, de nem mondhatjuk ezt határozottan, mert adatai itt-ott hiányosak. Nincs tisztázva teljesen, miért tették át annakidén ügyét a hadbíró-sághoz, az hozott-e ügyében döntést, vannak-e okmányai, amelyek előadását igazolják, miért ártózták le 1933-ban, milyen végzéssel helyezték szabadlábra, stb. Ha mindezeket részletesen ki tudja mutatni, akkor fordulhat kérvényben a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály). Nem egészen érthető egyébként az sem, hogy miért csak most próbálja rendezni ezt a fontos ügyét? Levelet nem írunk, a 20 filléres bélyeget lapunk javára bevételvezetjük.

1935. 1. Hadiszolgálatot teljesített fivére nem mondhat le az Ön javára a háborús emlékéremről. Erről csak akkor lehetne szó, ha az apjuk jogán illetné meg őt az érem és arról mondaná le az Ön javára. 2. A főszerelvénytisztító szereket az arra rendelt átalányból kell fadeni, beszerezni. Ezt előjáró parancsnoksága útján kellett volna eddig is rendezniük, egyébként nagyon helyes a megjegyzése ebben az ügyben.

Zsámbok. A június 15-i számban részletesen közöltük a Károly csapatkereszt elnyerésének feltételeit. Ott választ talált kérdésére, amit mi levele alapján amúgy sem tudnánk megadni, mert adatai hiányosak. Nem írta meg, hogy június 6-a után hová ment a harctérről, fogságba jutott-e vagy megsebesült? Sorsdöntő nap volt ez, hatalmas ütközetek napja s úgy gondoljuk, volt valami oka, hogy tovább nem maradt a harctéren. Ezek az okok pedig jelentősek lehetnek igénye elbírálásánál, mert pl. ha megsebesült, akkor is megilleti a Károly csapatkereszt, ha nem is töltötte be az egyébként alapfeltételként megszabott 12 heti arcvonalszolgálatot. Szívesen segítségére vagyunk, ha pótlólag megírja a hiányzó adatokat.

Somogyország. Emlékszünk a régebbi leveleire, amelyek megszerkesztése, tartalma, külalakja — amint már mondtuk — rendes, komoly, törekvő csendőrré vall. Bajtársa óhaja teljesíthet, mert szeptemberben lesz tanfolyam, de azt még nem tudjuk, hogy oda csak azok vezényelhetők-e, akik idegen nyelvet tudnak. Nem valószínű, de ha már felvetődött a kérdés, megjegyeztük, hogy az idegen nyelv tudása előbb-utóbb jelentős előnyt biztosít mindenkinek. Tévedés, hogy csak a nagy nemzetek nyelvének ismerete jelenti ezt a bizonyos előnyt. Ami pedig önnel történt, arra azt mondjuk, viselje teljes odaadással az új feladatok terhére, idővel — talán nem sokára — javulás várható. A kérdés általános rendezés alatt áll s remélhetőleg Önnek is módjában lesz majd szolgálati úton előadni, amit nekünk megírt. De ha addig sem bírja, a Szut. 63. pontja alapján kihallgatásra állhat.

Klastrompince. 1. Ha nyugállományban engedély nélkül nősi, özvegyének nem lesz igénye az ellátásra. 2. A rendőrkapitányság köteles átvenni a bűnjelképeket. A Szut. 448. pontjának 2. mondata ezt világosan előírja. Ha ennek ellenkezőja történik, tegyen jelentést előjáró tiszt parancsnokságának akár telefonon is, az majd módot talál az orvoslásra. 3. Az Ön álláspontja a helyes. Olvassa fel a vitatkozóknak az 1930. évi 71. lexikon-válaszunkat.

Ara. Halált okozó súlyos testi sértés miatt nincs elzárásbüntetés, mert ez kizáróan a kihágásokra alkalmazható büntetési nem. Aki elérte már azt a rendfokozatot, melyet Ön is visel, annak ezt tudnia kell, már csak azért is, hogy valaki — mondjuk polgári egyén — meg ne szegyenüljön. Ami pedig a kérdést illeti: fegyház- vagy börtönviselt ember leánya nem lehet csendőrfelügyelő. Olyan leány sem, akinek az anyja férjétől külön él, más férfival közös háztartásban. Igaz, hogy erről a leány nem tehet, de mert a lakosság nagyon is szemmel tartja, hogy a csendőrfelügyelők milyen környezetből kerülnek ki, ezen változtatni nem lehet. Teljes megnyugtató kedvéért azonban célszerű volna előjáró tanácsát is kikérni, mi a cselekedet nem ismerjük.

Út a börtönbe.

(13.)

(Dr. Jaeger János fegyintézet-i lelkész „Hinter Kerkermauern” című gyűjteményéből fordította Pinczés Zoltán őrnagy).

A karácsonyi szünet előtt való napon, megint nagyon határozottan kijelentettem a szüleimnek, hogy én a lábamat többé a tanítóképzőbe be nem teszem. Most már nem is próbálkoztam azzal a többször elutasított kérelemmel, hogy engedjenek mechanikusnak lenni, hanem azt kértem, hogy engedjék meg hát akkor, hogy banktisztviselő legyek. Közben ugyanis egy ismerős családnál megismerkedtem egy berlini városi tanácsos fiával, aki bátyja bankjában dolgozott és engem is rábeszellt, hogy menjek banktisztviselőnek. Gondolva, hogy két rossz közül még mindig jobb a kisebbiket választani, elhatároztam, hogy jó, ha már mindenáron „hivatásombembert” akarnak belőlem csinálni, hát legyek akkor inkább banktisztviselő.

Január közepén a J. T. G. bank szolgálatába léptem, mint gy. kornok. Körülbelül 80 főnyi tisztviselői létszám mellett csak tizenketten voltak gyakornokok, de a tizenkettőből is tíz zsidó volt, csak ketten voltak keresztények. Törvényes munkaidő, vasárnapi munkaszünet stb. ismeretlen volt ebben a bankban. Reggel nyolctól tizenkettőig, délután kettőtől pedig zárásig dolgoztunk, ami „hivatalosan” este nyolc órában volt ugyan megállapítva, a valóságban azonban sohasem tudtuk 9, 10 óra előtt elmenni, sőt, a hónap közepén és végén, még éjjel 11—12 óráig is dolgoztunk, de még vasárnap is, délelőtti fél kilenctől háromnegyed tizenkettőig és délután fél kettőtől fél ötig, ötig!

Az első félévben havonta tizenöt márkát, a második-

Szabályszerű, jómódú csendőrségi sapkák olcsó áron. Egyenlokkok, aszkész. és loventofelügyelések szűcsárkák gyári áron, 50 öre fennálló

KISS ZSIGMOND UTÓDA

sapkák ógónál

SZOLNOK, Gorvay-u. 12. T. 578.

RÁDIÓ, rádióalkatrészek, Kedvező fizetési feltételek!

CSILLAROK, villamos vasalók — fűzők, villamos-sági cikkek legolcsóbban vehetünk

VITÉZ SZATHMÁRY

villamosági szaküzletében **SZOLNOK**

A m. kir. csendőrség tagjai bizalommal vásárolhatnak mindennemű csendőrségi felszerelési cikket, fegyvert, keztyűt stb.

HALMOS DIVATÁRUHÁZÁBAN

MISKOLC. Korona szálló mellett. Méltányos szabott árak.

KAUFMAN A. ÉS TÁRSAI Budapest, 11, Margit-krt. 50

nyomtatvány és felszerelési cikkek nagy raktára, Magyarország legelőkelőbb csendőrségi szállító cége.

Kardbontók:	
Érdut kardbontó strapa, nyitott	3.60 F
" " " " " " " "	3.60 "
" " " " " " " "	4.30 "
" " " " " " " "	2.30 "

Pontos óra = Pontos szolgálat

arany ékszereket, ezüst díszeszerkeket, ezüst és prima alpakka érekeszközöket megfizethető kivitelben a m. kir. csendőrség tagjainak áronkénti áron nyújtunk

HETÉNYI JÓZSEF ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

Miskolc, Horthy Miklós-tér 16. Kedvező fizetési feltételek.

han huszat, a második évben huszonötöt, a legutolsó felévben pedig harmincal kaptam. Az első Karácsonykor hatvan, a másodikkor százötven márká renumerációt kaptam s ehhez jött még havonta 10–20 márká megtakarított közlekedési költség. Hát ez bizony nagyon kevés volt, de legalább szabaddon, a szüleim ellenőrzése nélkül rendelkeztem vele. Az önképzésemhez szükségem volt arra, hogy kereskedelmi szaklapokat olvassak, ezért aztán itt-ott kávéháza, vendéglőbe kellett mennem. És mert az egész napi fárasztó munka után kellemesebben éreztem magamat a nyilvános helyiségek forr almas zivarájában, mint hogy otthon egyedül megvasorázom és aztán lefeküdjek, ezek a vendéglő és kávéházi látogatásaim egyre yakoribbakká váltak és mindig jobban és jobban beleivultak az éjezákába.

Mint már fentebb említettem, az iskola, legalábbis 12-ik évfolyomig, nagyon keveset járult hozzá ahhoz, hogy jellemessé neveljen. Később H. tanár úr vette át az iskolát „nevelésemért”. Az ő pedagógiája is abból állott, hogy egyéniségeim legteljesebb megtagadása árán is feltétlen engedelmessegre kényszerítsen, a büszkeségnek, becsületérzésnek minden legcsekélyebb megmocsnását érelyesen elfojtotta bennem. Ezzel szemben ő maga a megtestesült Góg volt. Soha senki nevemről, de még csak mosolyogni se láttam; senki nem hallott tőle egyetlen dicsérő vagy elismerő szót sem. Mindig csak zsörtölődött és kifogásolt, sokszor végig sértő modorban. Vessző-paripája volt a kívülről betanulás. Ő volt az egyedüli az egész tanári karban, aki állandó ellensége volt és maradt, de akinek mint osztályfőnöknek korlátlan hatalmában állott, hogy mindnyájunk életét alaposan elkésztette. Ezért, különösen a felsőbb osztályokban, ahol csak lehetett, elmaradoztam az óráiról, természetesen mindig valamilyen indokkal, jobban mondvá hazugsággal. Az egyik órán az egész osztály előtt megfenyegetett: „Ha így csinálja tovább, börtönben fogja végezni”. A sötét, fenyegető jóslat sem használt semmit. De ez a mondat végigkísért az egész életemen és mindig, az életnek minden helyzetében szinte szuggesztív erővel meggátolt abban, hogy energikus tudjak lenni magammal szemben. Isten tudja: soha senkinek sem akartam rosszat tenni. Senkivel sem akartam igazságtalan lenni; mégis megtettem, mert ez az átok egyszersmindenkorra megbénította az akarat-erőmet.

Amilyen kevés becsületérzést neveltek belém az iskolában, éppen olyan keveset otthon is. Édesanyám, vend származásának megfelelően egyáltalán nem talált semmit abban, hogy csúszkák-mászok, ha valamit csak úgy tudott elérni. Már gyermekkoromban rigyeltettem egyszer a közönsé-

dásra: „Akinék egészségesek a lábai, ne másszák a földön”. Szájonvágott érte. Édesapám pedig annyira el volt foglaltva a maga szolgálatával, hogy nem sokat ért reá az én jelleme-men töprengeni.

Itt meg kell még említenem valamit, amit nagyon fáj ugyan lelnom, mégsem kerülhetem el, mert talán ez is némi magyarázatát adja az elzüllememnek.

Mikor édesapám szolgálatban volt, őt illették az udvari konyháról azok a büstármelések, amelyek a sülték felszeletelésénél és feldíszítésénél meg szoktak maradni. De ezenkívül is, mint felügyelőaltiszti sok mindent kapott a konyháról: csirkét, tojást, vaját, édességeket stb., minék folytán a mi konyhánkat sem lehetett szegényesnek nevezni. Ámbár édesanyám mindig annak nevezte, mikor édesapám nem volt szolgálatban s a saját „házikoszut kat” kellett ennünk. Ha ezeket a konyhai jutatusokat inkább csak az urak asztaláról elihullatott morzsáknak lehetett is tekinteni, mégis — ezt mindenestre csak most, utólag érzem — ezek, jobban mondvá az eltulajdonításuk szükségesséjénél el kellett, hogy tompítsák az ember finomabb jogérzékét. Ezért nem tudtam én két dolgot soha megtanulni: kevésből kifőni í és az enyém-tied között éles különbséget tenni. Meg kell jegyezni, hogy édesapám egyébként a legbecsületesebb, legigazságosabb, legjobb szívű és legnyíltságos ember volt, akit csak el lehet képzelni. Sohsem tudott mások előtt aljas módon hajlongani s a maga igazat hajlíthatatlanu megvőlte. A házi békesség kedvéért azonban pl. sohasem maradt ki, a háztartásba pedig sohasem szült bele, hanem azt teljesen az édesanyámra bízta.

Színházba, hangversenyre a szüleim sohasem jártak; ha én kéréstem, engem sem engedtek el, mert az ügyesit teljesen feleslegesnek tartották. En azonban imádtam a zenét s ezért hamarosan találtam megoldást. Édesapámnak egyetlen kérésébe került volna, hogy a királyi színházunk gazdasági főnöksége úgy, mint a többi személyzetnek, nekünk is engedélyezzen hetenkint két színház- vagy operajegyet. De édesapám nem tudott kérni. Ezért aztán a két utolsó iskolai évemben statisztikást vállaltam az operában, sokszor hetenkint kétszer is. A statisztáknak naponta 60 pfennig járt — volna, de ha valamelyiknek eszébe jutott volna ezt kérni, aznap utólagra statisztát volna. A hatvan pfennigek ugyanis a statisztavezető zsebében rekedtek. Sokszor ötvenszer-százsor hatvan pfennig egy este! De ez úgy volt, hogy a statiszták mind színdevélyes zenebarátokból vagy titkos operai ambícióktól fűtött fiatalokból kerültek ki, akiknek másként nem állott volna módjukban operába menni. E révén én is megismertem egy csomó operát, de megismertem a kultuszamögötti életet, a színházi technikát és sok minden egyebet is, ami a színháznak nem éppen kultúrtenyezői oldala. Egy figyelmetlenségen vetette végül „művészi” pályafutásomnak. Nessler „Säckingeni trombitás”-ában a nájsúj Unnep jelenetében mint balдахinavó az orromon felejtettem a evikkeremet, mire ki-dobtak.

De, hogy visszatérjek a bankházhoz, T.-vel való barátságom elcsúszott csak abból állott, hogy a vasárnap estéket együtt töltöttük. Azután közösen kisebb tőzszei spekulációba fogtunk, amiket ő bonyolított le s ezen az úton némi pénzhez jutottunk. Egyszer eldicsékedtem ezzel az apám egyik unokanővérének, akinek a pénz volt mindene. Néhány nap mulva ideadott 1200 márkát, hogy fektessük bele azt is a tőzsdéi üzleteinkbe, persze az ő hasznára. Ez mind szép és jó lett volna, ha egy volt osztálytársam révén bele nem kerülök egy újonnan alapított évezősgyletbe, amelybe a szüleim tudta nélkül belepertem. Az egyesületnek csak egy csónakja volt és szűksége lett volna egy másodikra. Az egylet tagjai — többnyire iparos fia alemberek, akik között a barátom, mint az Országos Hajózási Felmérő Hivatal leendő tisztviselője és én, mint leendő „bankár” csakhamar vezető szerepet játszottunk — nem tudták a csónak árát, 480 márkát előteremtetni. Ére én így gondolkoztam: a nének mindegy, honnan gyűlmölcsőztem az 1200 márkáját, a tőzsdén-e, vagy az egyesületben. Nagylelkűen felajánlottam tehát az egyesületnek a támogatásomat, amit természetesen kitörő lelkesedéssel fogadtak. A dolog azonban nem maradt ennyiben: majd ez, majd az pumpolt meg hol 10, hol 20 márká erejéig. Én meg olyan

NEUBART SÁNDOR

órán és ékszerész.

Oldkevellet kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-U. 23.

Órák, ékszerek, ezüst és alpakka evőeszközök és dísz tárgyak. Ingadorák nagy választékban, óra- és ékszerjavítások jóállás mellett. Ha jó és olcsó órára vagy ékszerre van szűksége, úgy kérjen portmentes választéksomagot. Aki rendelésénél a Csendőrségi Lapokra hívókönyv szolgálati árszámából 3% engedményt kap.

BÜTOR

lariós, modern kivitelben, kényelmes részlet-fizetésre kapható;

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.

Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Fióküzlet: VII., Péterffy Sándor-u. 40.

Hernád-u. szar.

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

órásmester, ékszerész, Nyíregyháza. Telefon 228.

Elsőrendű márkás órák 5 évi jóállású, szebbnél-szebb ékszerek, ébrenető és fali órák, a csendőrség részére részlete is. Választék portmentesen külföld. Javítások szakszzerűen végeznek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

voltam, hogy ha valaki a kabátomat kérte, odaadtam hozzá a nadrágonnal és a kalppal is.

Augusztusban több evezősegyülettel együttes regattát rendeztünk, amelyre én is szotgalmásan edzettem. Egy vasárnap edzés után flüörödni mentünk. Fenn álltam az ugródeszkán, amikor egyik barátom kiáltozását hallom a vízből a fátom, amint egy másik éppen elmerül. Nagyon megijedve a vízbe vetem magamat és sikerült is egy másik flú segítségével a görcsőt kapott fuldoklót kimentenem Délfelé, kánikulai forráságban mentem haza. Három hétig nyomtam utána az ágyat agyhártyagyulladás. Az esetből a szüleim megtudták az egyleti tagságomat. Az orvosok azt tanácsolták, hogy a következő tavaszi szünetek be minden szellemi munkát. Augusztus utolsó napjait és majdnem az egész szeptembert Potsdamban töltöttem. A cég levelet írt apámnak, hogy legkésőbb október elsőjéig foglaljam el az állásomat, különben kénytelenek lesznek elbocsátani. Házi orvosunk minden tiltakozása dacára újra munkába kellett tehát állanom. Hogy ez aztán tényleg ártott-e nekem vagy sem, nem tudom.

Az evezősegyületre eleinte nem is gondoltam. A néninek a kamatokat a saját zsebéből, jobban mondva az ő pénzéből fizettem. Mikor aztán egyszer újra felkerestem az együletet, hogy a különféle kölcsönökről — összesen 900 márka — elismervényeket kérjek — eddig ez nem történt meg, mert bizalmatlanság lett volna! — a regatta szerencsétlen kimenetele miatt az egyület egész vezetőségét, de még a tagok nagy részét is kicserélve találtam. Kötelezvényt senki sem adott. Apámnak nem mertem szólni a dologról, ügyvédnek meg éppen nem, hiszen bizoryára kinevetett volna, megpróbáltam hát mindent, hogy a pénznek legalább egy részét visszacserezzem. Egyszer T.-vel 400 márkát nyertünk a tósdán, de ezt a pénzt — a T. unazolására és befolyására — egyetlen éjjel elmulattuk. Egy úgynevezett elsőrangú tingiltangilban néhány „művésznot” írtunk egész éjjel. En, melótt a „művésznotkig” jutottunk, már undorodásig voltam az itallal; a betegségem óta három-négy pohárnál többet nem bírtam meginni. Váltig kértem T.-t, agyjon békét a nőknek, nincs annak semmi értelme, de hiába. Erősködött, hogy maradjunk, mert az egyikkel már meg is egyezett, hogy előadás után hazakísérheti. A vége az lett, hogy T. a 400 márkát az utolsó pillanatra elverte; a közben „eltűnt” hölgy helyett én kísértem haza, sőt másnap reggel sürgősen 100 márkát kért tőlem kölcsön, mert különben a bátyjának, akinek szüksége volt a pénzre, súlyos kellemetlenségei származnak.

A szexuális bűnökkel én sem tudtam megmenekülni, amint-hogy azt egy egyedülálló fiatalembertől Berlinben nehéz is megkivánni. Berlinben 1863 óta nincsenek nyilvános házak, de annál több a kőszáló nő, akinek legtöbbje azonban külsőre egészen tisztességes, finom nőnek látszik. Akkoriban még nem volt megtiltva nekik, hogy a férfiakat többé-kevésbé díszkréten megszólitgassák, vagy hogy kettesével járjanak. Némelyik városrészt, különösen a diáknegyedet — a ova az én üzletem és a szüleim lakásának utcája torkollik — szűrküldtől kezdve olyan sűrűn lepik el ezek a „hölgyek”, hogy az ember száz lépésen belül tizzel találkozik és őt elhagy. Aki este kerül ebbe a hangyabolyba, főképpen ha még nem is egészen józan, annak másként kell nevelnie lennie, mint én voltam ahhoz, hogy szárazon megússza a dolgot.

A következő év júliusára, amikor a néni az 1200 márkája busás hasznát le akarta főözni, egy pfennig sem volt már meg belőle. Minden kétségbeesett kísérletem, hogy T.-től vagy másától előteremtsem, hiábavaló volt. Apám előtt még mindig álliallaptam az evezősegyületnek adott kölcsönt. A néni egyre türelmetlenebb lett s a végén azzal fenyegetőzött, hogy a főnökkelről fog érdeklődni, milyen üzletekbe fektettem az ő 1200 márkáját. Szorongatott helyzetemben a legnagyobb számárságot csináltam, amit egyáltalán tehettem: egy este elutaztam egy ismerős földbirtokoshoz, akinek még tanuló koromban a vakációimat tölteni szoktam. A néni a főnökömhöz futott, a főnököm pedig feljelentett a rendőrségen. Nyolc nap múlva apám rántálta el és visszahozott. Kihallgatásom

alkalmával a rendőrtisztviselő folyton azt igyekezett édesapámból kivenni, hogy a pénzt tulajdonképpen nem a néni, hanem o adta nekem, a néni csak közvetítette a dolgot. Ebben az esetben ugyan s a cselekmény csak magánindítványra lett volna üldözhető és én kimászhattam volna a bajból. Édesapám azonban túlságosan egyeneslelt volt ahhoz, hogy valótlanságot állítson, de úgy, mint én, ő sem tudta, hogy ez tulajdonképpen a megmenekülést jelentette volna számomra.

Sikkasztás miatt háromhavi börtönrre ítélték.

Mindjárt azután, hogy édesapám a földbirtokostól hazahozott, könyvelői állást kaptam a D. L. társaságnál. Arra az időre, amíg a büntetésemel le kellett töltenem, a társaságtól azon a címen, hogy egy beteg unokabátyámat kell az üzletben helyettesítenem, szabadságot kértem és kaptam. A büntetésem alatt senki sem törődött azzal, hogy reám valamilyen lelki hatást gyakoroljon. Az egész idő alatt műveleteket csináltam a cellámban, a mindennapi séták alatt pedig megismerkedtem egy körülbelül velem egykorú fiatalemberrel, aki kölcsönadta nekem Shakespeare drámáit olvasásra. Mikor kiszabadultam, édesanyám a charlottenburgi állomáson várt, alaposan jóllakott, aztán pénzt adott, hogy most már valóban utazzam el az unokabátyámhoz azért, hogy a vidéket, ahol állítólag három hónapot töltöttem, valóban megismerjem, nehogy az irodában véletlenül kiüljön, hogy nem ott voltam.

Az unokabátyám alaposan megmosta ugyan a fejemet, de ennek hatását hamarosan ellensúlyozta az otthoni fogadtatás és édesanyám, aki a „szegény fiút” alaposan elkenyeyeztette.

A következő év áprilistól kezdve a D. L. társaságnál már 150 márka havi fizetésem volt. Ebből a szüleimnek a „teljes ellátásért” havi 30 márkát fizettem (a hónap vége felé ezt is rendszeres visszakértem); a többivel szabadon rendelkeztem. Időközben az evezősegyület is elismerte a tartozását és édesapámnak — aki az unokabátyámról az 1200 márkát visszfizette —, kisebb-nagyobb részletekben 700 márkát megtérített. Lassacskán rendbejöttem.

Egyik kollégám nagy kerékpáros volt. En is nagyon szerettem volna kerékpárt, de a szüleim két éven át való kéresem dacára sem engedték meg, hogy vegyek magamnak. Nincs reá seumi szükségem — mondták —, hogy kiörjöd vele a nyakadat. En azonban mindenáron kerékpárt akartam. Az említett kollégám jófát értem és az egyik angol cég képviselőjénél vásároltam magamnak egyet azzal a feltétellel, hogy augusztusig kifizetem. A kerékpárt persze nem vittem haza, hanem a D. L. társaság kapusánál tartottam. Augusztus itt volt a nekem nem volt pénzem, hogy a kerékpárt kifizessék. Töprengésem közben, miként tudnék pénzhez jutni, apróhirdetést olvastam, amelyben egy „emberbarát” „személyi kölcsönt” hirdetett. A hirdető maga nem tudott ugyan pénzt adni, de azt mondta, hogy mint egy S. herceg törvénytelen fia, magasaállítás és gazdag emberekkel áll összeköttetésben, akik azt a „rongyos néhány száz márkát” váltó ellenében szívesen kölcsönadják nekem. Előzetes költségekre 10 márkát kért, a közvetítésért „önként” fel kellett ajánlanom 60 márkát s így végül egy 500 márkás váltó ellenében kaptam volna 400 márkát. A váltót aláírtam s a dolog egyelőre legalább el volt intézve.

Három nap múlva V. — így bívták az Ugynökök — felkeresett és elkezdett beszélni, hogy a váltóval nehézségek vannak. Igaz ugyan, hogy a mostani helyemen 150 márkát

Hegedű, Harmónium, Tárogató, Szakszofon, Grammofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak, csakis itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is!

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁRA

Budapest, VII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen!

Fratelli Deisinger

kávé és tea behozatal

Budapest, IV. ker., Ferenciek-tere 1. szám.

- ◆ Kávé és tea különlegességek.
- ◆ A m. kir. csendőrségnek cukor, rizs és terményárak kivételével 5% engedmény.
- ◆ Kérjen árjegyzéket!

kapok havonta, de az egész váltóüzlet síma lebonyolítása céljából jónak látná, ha otthagynám az állásomat és befelépnék hozzá könyvelőnek. Ő, miután annyi dolga van, hogy egyedül nem bírja elvégezni, hajlandó nekem havi 250 márkát fizetni. Bónusztólul megmutatta a pénztárkönyvét és egy nagy halom már elintézett vagy ezután elintézendő megbízást. Az elintézésem csak nagyon gyenge lehetett, mert V. azzal állott elő, hogy vagy elfogadom az állást, vagy nem kapok pénzt. Elfogadtam. Megígérte, hogy a D. L. társasággal szemben vállalt szerződéses kötelezettségemet egy orvosismerőse útján elintézi, mátol kezdve ne menjek többé oda hívabalba, hanem foglaltam el mindjárt nála az állást.

Két nap múlva — mely idő alatt különféle könyveitellen hátralékokat intéztem el neki — hozott 50 márkát, mint a D. L.-től júliusra járó fizetésemet. Ötven márkát fizetett az orvosnak — mondotta — ötven pedig neki jár, mint jutalék, hogy e gem a saját állásába „közvetített”. Hogy a D. L.-társasággal hogyan intézte el az ügyet, nem mondta meg s én sem kérdeztem.

Másnap közölte velem, hogy egyedül az én aláírásomra nem tudja a pénzt megszerezni, irassam alá a váltót egy jó kezessel. „Ja, kedves V. úr, — feleltem, — ha nekem jó kezesem volna, nem váltót íratnék vele alá, hanem megszereztem volna tőle mindjárt a pénzt is.” Mosolygott — nem; vigyorgott rá: „Ugyan, ugyan, ne tessese magát. A fontos, hogy az aláírás rajta legyen a váltón, mindegy, hogy kié, hiszen úgyis maga fogja beváltani.” En, szamárg, lépre mentem. V. megkapta a váltót — a T. aláírásával.

Másnap reggel V. azzal fogadott, hogy a rendőrség a pénztárkönyvét és az összes iratait, közöttük az én váltómat is „a szokásos ellenőrzés végett” elvitte. Fogalmam se volt róla, mi az a „szokásos ellenőrzés”. Azt tanácsolta, írjak egy nyugtát, hogy T. az 500 márkát nekem visszafizette, körem tehát a rendőrséget, adja ki a váltót T.-nek, én pedig írjak alá új váltót, mert a „szokásos ellenőrzés” a rendőrségnél 3–4 napig is eltart s ha nem írok alá új váltót, addig nem kaphatok pénzt. Bonyolultnak látszott ugyan a dolog, de a pénzre sürgős szükségem volt, aláírtam hát a nyugtát és a második váltót.

(Folytatjuk.)

Pályázat.

Utastásunk értelmében a csendőrségnek polgári per útjára tartozó panaszokat elfogadni és büntetendő cselekményt nem képező magántermészettű ügyekben nyomozást folytatnia tilos. Mivel az ilyen panaszok és kívánások megkülönböztetése a hivatásjog körébe eső ügyektől nem mindig könnyű, sőt sokszor igen kényes feladat, érdemesnek tartjuk a kérdést arra, hogy pályázat keretében foglalkozzunk vele.

A pályázóknak egy példát kell leírniuk az olyan panaszra, amely a polgári per útjára tartozik és egy másik példát arra, amikor magántermészettű ügyben kívánnak nyomozást a csendőrtől. Előfordult esetekkel elsősorban lehet pályázni, de megfelel az elméleti példa is.

Pályázatot csak a csendőrség legénységének egyénitől fogadunk el. Határidő: augusztus 1., az eredményt az augusztus 15-iki számunkban fogjuk közölni. A legjobbnak ítélt Wallburg Egon bekeretezett, művészi, igen szép és értékes festményével jutalmazzuk.

Kinek van érdekes élménye?

cím alatt a folyó évi 10. számunkban közölt pályázatunkra összesen 23 pályamunka érkezett be.

Bajtársaink valószínűleg azért nem vettek részt nagyobb számban a pályázaton, mert azt gondolták, hogy csak egészen különleges, érdekes, nagyszabású esetekkel lehet pályázni, holott — mint a pályázatok egy része is mutatja, — az élet kis, mindennaposnak s önmagukban véve jelentékteleneknek látszó esetei is lehetnek olyan érdekesek, hogy érdemes megírni azokat. Nem történnek minden emberrel országos jelentőségű események — baj is volna, ha történének — éppen azért hangszoroztuk a pályázatunkban, hogy csak olyan eseményeket érjünk, amelyeket az ember családjának vagy baráti körének szorokoztatására, szokott elbeszél.

Emellett azonban természetesen követelményünk az is, hogy a leírt eset, ha önmagában jelentéktelen is, azért olyan legyen, hogy másokat is érdekeljen s hogy legalábbis a jobbakat a Csendőrségi Lapokban közölhessünk. Akad a pályázatok között olyan is, ezeket alkalomadtán közölni fogjuk, de másokat viszont nem tudunk a közölhetők közé sorolni. Ez nem baj: az a körülmény, hogy a beiktató figyelemmel kíséri a pályázatainkat s hogy érdeklődést tanúsít azok iránt, egymagában is dicséretére válik, ha a díjat nem nyerte is el.

Pályázatok — némelyek több esettel is — betűrendben a következők: Almás István cső. (Sármellék), Balázs Antal alhadgy. (Budapest), Bércses János tőrm. (Szajol), Elekcs János tőrm. (Nyírad), Fehér Károly őrm. (Selye), Fülöp József alhadgy. (Toponár), Horváth Lajos tőrm. (Gödöllő), Kántor István III. tőrm. (Kapos), Keitész Mihály tőrm. (Zselickisfalud), T. Kias János tőrm. (Lónya), Madarász István tőrm. (Gödöllő), Nagy István IV. tőrm. (Újhuta), Nagy Sándor VII. tőrm. (Oroszvár), Nemcs Béla tőrm. (Szolnok), Németh Pál tőrm. (Pápa), Putakfai Mihály tőrm. (Nyírad), Szabó Dénes cső. (Pétkáta), Szilágyi Ferenc tőrm. (Tárnál), Tóth Ferenc I. őrm. (Sárvár), Tóth Lajos III. tőrm. (Pálka), Újvári Lajos ny. tőrm. (Sarkad), Vass Ferenc prb. cső. (Szolnok-Augusztalep), Viki György alhadgy. (Nova).

Legjobb a Madarász István gödöllői őrsébeli tiszthelyettes pályázata övé a szép esztali óra.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Saftóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

A magyar kir. csendőrtiszti és altiszti kar kipróbált, megbízható bevásárlási helye a

TRIBON

RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textilárúk a legnagyobb választékban kaphatók

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.

Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb

TELEFON: 392-85, 312-97. — fizetési feltételek.